

ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ හා ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාල සමීක්ෂණය

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය
අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය

සම්පාදන උපදේශකත්වය

- මහාචාර්ය නන්ද ධර්මරත්න - සභාපති
- ඩබ්ලිව්. සුනිල් - අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්
- පද්මා බණ්ඩාරනායක - අධ්‍යක්ෂ
- මෙමත්‍රී ජයසුන්දර - සහකාර අධ්‍යක්ෂ

දත්ත පදනම නිර්මාණය, විශ්ලේෂණය හා වාර්තාව ලිවීම

- උදිත ගුණසේකර - පර්යේෂණ නිලධාරී

සහායක කාර්යමණ්ඩලය

- ජී. එච්. මංගල - ව්‍යාප්ති නිලධාරී
- අසෝකා දමයන්ති - කළමනාකරණ සහකාර

පිටු සැකැස්ම හා පිටකවර නිර්මාණය

- තනුජා රංගිකා - කළමනාකරණ සහකාර

ප්‍රකාශනය

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය

අංක. 14, නිදහස් මාවත,

කොළඹ 07.

දුරකථන : +94 113056388

ෆැක්ස් : +94 112685201

විද්‍යුත් තැපෑල : research@mail.natlib.lk

වෙබ් අඩවිය : www.natlib.lk

**ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ හා
ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාල සමීක්ෂණය**

පර්යේෂණ අංශය
ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය
අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය

පෙරවදන

පාසල් සිසුන්ගේ අධ්‍යාපනික සංවර්ධනය සඳහා ඉවහල් වන ගුරුවරුන් පුහුණු කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව තුළ ස්ථාපිත ප්‍රධාන ආයතන ලෙස ජාතික අධ්‍යාපන පීඨ හා ගුරු විද්‍යාල හැඳින්විය හැකිය. මෙම අධ්‍යාපනික ආයතනවලින් පුහුණුව ලබන ගුරුභවතුන් තුළ කියවීමේ පුරුදු වැඩිදියුණු කිරීමේ අරමුණින් සහ අධ්‍යාපන ක්‍රියාවලියට අවශ්‍ය තොරතුරු සැපයීමේ අරමුණින් පුස්තකාල පිහිටුවා තිබේ. මෙම පුස්තකාලවල දැනට පවතින තත්වය හඳුනාගැනීම සඳහා ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය අධ්‍යාපන විද්‍යා පීඨ හා ගුරු විද්‍යාලවල පුස්තකාල පිළිබඳ සමීක්ෂණයක් පවත්වන ලදී. එම සමීක්ෂණයෙන් හෙළි වූ තොරතුරු ඇසුරින් මෙම වාර්තාව ප්‍රකාශයට පත් කිරීමට කටයුතු කරන ලදී.

අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය නියෝජනය කරන මෙම පුස්තකාල පද්ධතිය පිළිබඳ මෑතක නිසි අධ්‍යයනයක් සිදු නොවීම මෙම සමීක්ෂණය පැවැත්වීමට ප්‍රධාන හේතුව විය. සමීක්ෂණය සඳහා ප්‍රශ්නාවලි යොමු කර තොරතුරු ලබා ගැනීමට අමතරව තෝරාගත් විද්‍යාපීඨ හා ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාල කිහිපයක් නිරීක්ෂණය කිරීමට පියවර ගනු ලැබීය. මෙම වාර්තාව මගින් පෙන්වා දී ඇති අදහස් යෝජනා සලකා බලා නව යුගයට ගැළපෙන තාක්ෂණික පහසුකම් සහිත පුස්තකාල පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීමට පියවර ගැනීම අනාගත ගුරු සහ සිසු පරපුරේ සංවර්ධනයට ඉතාම වැදගත් බව සඳහන් කළ හැකිය.

දැනට සාම්ප්‍රදායික ස්වරූපයෙන් ක්‍රියාත්මක වන මෙම පුස්තකාල නවීකරණය කිරීමට සුදුසු කාලය එළඹ ඇති බව ද මෙහිදී සිහිපත් කළ යුතුය. ඒ සඳහා ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය ද භෞතික සහ මානව සම්පත් සැපයීමෙන් දායකවීමට බලාපොරොත්තු වන බව සඳහන් කරනු කැමැත්තෙමි. මෙමගින් හෙළිවන තොරතුරු අධ්‍යාපනික සංවර්ධනයට වගකීම් පැවරී ඇති බලධාරීන්ට ප්‍රයෝජනවත් මූලාශ්‍රයක් වේ යැයි විශ්වාස කරමි.

සමීක්ෂණ කාර්ය සාර්ථක කර ගැනීමට දායක වූ පර්යේෂණ අංශයේ අංශ ප්‍රධාන මෙමත්‍රී ජයසුන්දර මහතාටත් වාර්තාව පිළියෙල කළ පර්යේෂණ නිලධාරී උදිත ගුණසේකර මහතාටත් සහාය වූ සංවර්ධන සහකාර ජී. එච්. මංගල මහතාටත්, පරිගණක අක්ෂර සංයෝජනය සිදු කළ අසෝකා දමයන්ති මහත්මියටත් මණ්ඩලය වෙනුවෙන් ස්තූතිය පුද කර සිටිමි.

මහාචාර්ය නන්ද ධර්මරත්න

සභාපති

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය

හැඳින්වීම

ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයට පුහුණු ගුරුවරුන් බිහි කිරීමේ වගකීම පැවරී ඇති ගුරු විද්‍යාල සහ අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ විසින් වාර්ෂිකව ගුරුවරු පන්දහසකට පමණ ගුරු අධ්‍යාපනය ලබා දීමට කටයුතු කරනු ලැබේ. මෙම ගුරුවරුන්ගේ තොරතුරු කුසලතා වර්ධනය කිරීමට ආයතන තුළ පවත්වා ගෙන යන පුස්තකාල පද්ධතිය සැලකිය යුතු දායකත්වයක් සපයයි. මෙම පුස්තකාල වර්තමානයේ ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය විමසාබැලීමේ අරමුණින් ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය සමීක්ෂණයක් පවත්වන ලදී. මෙම සමීක්ෂණයට දැනට රට තුළ පවතින විද්‍යාපීඨ 19ක හා ගුරු විද්‍යාල 09ක පුස්තකාලවල වර්තමාන ක්‍රියාකාරිත්වය පිළිබඳ තොරතුරු, ප්‍රශ්නාවලියක් ඇසුරින් රැස් කළ අතර තෝරාගත් විද්‍යාපීඨ සහ ගුරු විද්‍යාල කිහිපයක තොරතුරු, ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනය ඇසුරින් ලබා ගැනීමට හැකි විය.

එම තොරතුරු මත පදනම්ව පිළියෙල කළ වාර්තාව මගින් පුස්තකාලවල තත්වය ඉහළ නැංවීමට යෝජනා සහ නිර්දේශ රැසක් ඉදිරිපත් කර ඇති අතර එම යෝජනා අනුව පුස්තකාල කටයුතු ප්‍රතිසංවිධානය කිරීමට ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය බලාපොරොත්තු වන බව ද සඳහන් කරමි.

සමීක්ෂණ කාර්ය සාර්ථක කරගැනීමට දායක වූ පර්යේෂණ අංශයේ අංශ ප්‍රධාන මෙමත්‍රී ජයසුන්දර මහතාටත් වාර්තාව පිළියෙල කළ පර්යේෂණ නිලධාරී උදීන ගුණසේකර මහතාටත් සහාය වූ සංවර්ධන සහකාර ජී.එච්. මංගල මහතාටත්, පරිගණක අක්ෂර සංයෝජනය සිදු කළ අසෝකා දමයන්ති මහත්මියටත් මණ්ඩලය වෙනුවෙන් ස්තූතිය පුද කර සිටිමි.

ඩබ්ලිව්. සුනිල්

අධ්‍යක්ෂ ජෙනරාල්

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය

පටුන

පෙරවදන
හැඳින්වීම

පළමු පරිච්ඡේදය - හැඳින්වීම

1.1	අධ්‍යයනයේ පසුබිම	1
1.2	අධ්‍යයනයේ වැදගත්කම	2
1.3	අධ්‍යයනයේ අරමුණු	3
1.4	පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය	3
1.5	අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රය	3

දෙවන පරිච්ඡේදය - ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල

2.1	ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල	7
2.2	ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලයක බාහිර හා අභ්‍යන්තර පරිසරය	8
2.3	පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩලය	10
2.4	දැනුම සංවිධානය	11
2.5	පුස්තකාල එකතු	12
2.6	අධ්‍යාපනය සම්බන්ධ විමර්ශන මූලාශ්‍ර පවත්වා ගෙන යාම	13
2.7	පුස්තකාල සම්පත්	14
2.8	ආයතනයේ අරමුණට සාපේක්ෂව පුස්තකාල සම්පත් පිළිබඳ අදහස	15
2.9	පුස්තකාල සේවා සම්බන්ධ කටයුතු	16
2.10	පුස්තකාල පොත් අපහරණය	16
2.11	උපදේශක කමිටු පවත්වාගෙන යාම	17
2.12	පුස්තකාල කළමනාකරණයේදී පුස්තකාලයාධිපති/පුස්තකාලය භාර නිලධාරීන් විසින් මුහුණදෙන ගැටලු	17
2.13	තොරතුරු තාක්ෂණ උපකරණ භාවිත කිරීම හා පුස්තකාල ස්වයංක්‍රීයකරණය	18
2.14	පුස්තකාල සංරක්ෂණය	20
2.15	පුස්තකාල කටයුතු සංවර්ධනය කිරීම කිරීමට අවශ්‍ය පහසුකම්	20
2.16	රාජ්‍ය හා රාජ්‍ය නොවන ආයතනවලින් පුස්තකාල සංවර්ධනය සඳහා අවශ්‍ය සහයෝගය	21
2.17	ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය අපේක්ෂා කරන ලබන මාර්ගෝපදේශ ක්ෂේත්‍ර	22
2.18	පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩලයට අවශ්‍ය වන පුහුණු ක්ෂේත්‍රය	23

තෙවැනි පරිච්ඡේදය - ශ්‍රී ලංකාවේ ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාල

3.1	ශ්‍රී ලංකාවේ ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාල	27
3.2	ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාලවල පුස්තකාලයක බාහිර හා අභ්‍යන්තර පරිසරය	28
3.3	පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩලය	29
3.4	දැනුම සංවිධානය	30
3.5	පුස්තකාල එකතු	30
3.6	අධ්‍යාපනය සම්බන්ධ විමර්ශන මූලාශ්‍ර පවත්වාගෙන යාම	31
3.7	පුස්තකාල සම්පත් සංඛ්‍යාව	32
3.8	පුස්තකාල සේවා සම්බන්ධ කටයුතු	33
3.9	පුස්තකාල පොත් අපහරණය/උපදේශක කමිටු පවත්වාගෙන යාම	33
3.10	තොරතුරු තාක්ෂණ උපකරණ භාවිත කිරීම හා පුස්තකාල ස්වයංක්‍රීයකරණය	34
3.11	පුස්තකාල සංරක්ෂණය	35
3.12	පුස්තකාලය සංවර්ධනය කිරීමට අවශ්‍ය පහසුකම්	35

3.13	ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයෙන් අපේක්ෂා කරනු ලබන මාර්ගෝපදේශ ක්ෂේත්‍ර සහ පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩලයට අවශ්‍ය වන පුහුණු ක්ෂේත්‍ර	36
------	---	----

සිව්වන පරිච්ඡේදය : ගුරු විද්‍යාල / විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල සමීක්ෂණය පිළිබඳ ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනය

4.1	සියනෑ ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය වේයන්ගොඩ	41
4.2	ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය - වවුනියාව	42
4.3	පුලතිසිපුර අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය - පොළොන්නරුව	43
4.4	ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය - මඩකලපුව	44
4.5	මහවැලි ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය - පොල්ගොල්ල	45
4.6	ගුරු විද්‍යාලය - මඩකලපුව	46
4.7	ගුරු විද්‍යාලය - ගම්පොල	47
4.8	ගිරාගම ගුරු විද්‍යාලය - පිළිමතලාව	48
4.9	දර්ගා නගර ගුරු විද්‍යාලය - බේරුවල	49
4.10	බලපිටිය ගුරු විද්‍යාලය	50
4.11	ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනය ඇසුරින් ලබාගත් නිගමන	51

පස්වන පරිච්ඡේදය : නිර්දේශ

5.1	සාරාංශය	55
5.2	නිර්දේශ හා නිගමන	58
5.2.1	පුස්තකාල ගොඩනැගිල්ල සහ බාහිර පරිසරය	58
5.2.2	පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩලය	58
5.2.3	ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක සංවිධානය	59
5.2.4	දැනුම සම්පත් හා එකතුව	59
5.2.5	පුස්තකාල සේවා	60
5.2.6	තොරතුරු තාක්ෂණ උපකරණ භාවිතය	61
5.2.7	පුස්තකාල සංරක්ෂණය	61

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය 63

- ඇමුණුම්01 : අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල නාමාවලිය
- ඇමුණුම් 02 : ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාල නාමාවලිය
- ඇමුණුම් 03 : ගුරු විද්‍යාල / අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල සමීක්ෂණය පිළිබඳ ප්‍රශ්නාවලිය

පළමු පරිච්ඡේදය

හැඳින්වීම

1.1 අධ්‍යයනයේ පසුබිම

ගුරුවරයාට තම කටයුතු කාර්යක්ෂමව හා ඵලදායීව ගුණාත්මක මට්ටමකින් යුතුව ඉටු කිරීමට නිසි පුහුණුවක් හා මග පෙන්වීමක් අවශ්‍ය අතර එම පුහුණුව ලබා දෙන්නේ ගුරු අධ්‍යාපනය තුළිනි. මෙම පුහුණුව වර්තමානයේදී විවිධ මට්ටම්වලින් සමන්විත පාඨමාලා ඔස්සේ විශ්වවිද්‍යාල, ගුරු විද්‍යාල , ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය , ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ, විවෘත විශ්වවිද්‍යාලවල හා ගුරු මධ්‍යස්ථානවලින් සිදු වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ගුරු අධ්‍යාපනයට දීර්ඝ ඉතිහාසයක් ඇත. නමුත් ගුරු අධ්‍යාපනය විධිමත් ලෙස ආරම්භ වන්නේ මහින්දාගමනයෙන් පසු ඇති වන බෞද්ධාගමික පිරිවෙන් කේන්ද්‍ර කොටගෙනය. එම අධ්‍යාපන ක්‍රමය පෘතුගීසීන්ගේ පැමිණීමත් සමග වෙනස් වන අතර මිෂනාරි පූජකයින් ගුරුවරු ලෙස අධ්‍යාපන කටයුතු සඳහා සම්බන්ධ වේ. ලන්දේසි යුගයේදී ඔවුන් විසින් ගුරු පුහුණුව සඳහා සෙමනෙරි නම් ආයතනය පිහිටුවන ලදී. 1690 දී පළමු ලන්දේසි සෙමනෙරිය ගුරුවරුන් ලෙස දෙමළ තරුණයන් පුහුණු කිරීම ආරම්භ කර ඇත, (මනාවූ, 1069: 292). ලන්දේසීන්ගෙන් පසු ලංකාවට පැමිණි ඉංග්‍රීසීන් මෙරට අධ්‍යාපනය දියුණු කිරීමට සහ ගුරුවරුන් පුහුණු කිරීමට වැඩසටහන් රැසක් ක්‍රියාත්මක කර තිබේ. ඉංග්‍රීසීන් විසින් කොළඹ, ගාල්ල, මහනුවර ප්‍රදේශ ආශ්‍රිතව ගුරුවරු පුහුණු කිරීම සඳහා සාමාන්‍ය පාසල් පිහිටුවීම ඉන් එක් වැඩසටහනකි.

ශ්‍රී ලංකාවේ ගුරු අධ්‍යාපනය සඳහා පළමුවෙන්ම බිහිවූ පාසල 1903දී කොළඹ ආරම්භ කළ අතර පසුව එය මහරගම ගුරු විද්‍යාලය බවට පත් විය. 1919 දී සිංහල ගුරුවරුන් පුහුණු කිරීම සඳහා හෙනරත්ගොඩ ගුරු විද්‍යාලය ආරම්භ කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනය සංවර්ධනය කිරීම සඳහා වැදගත් මෙහෙවරක් ඉටු කළ අධ්‍යාපන අමාත්‍යවරයකු වූ සී. ඩබ්ලිව්. ඩබ්ලිව්. කන්නන්ගර මහතා ගුරු විද්‍යාල ආරම්භ කර ගුරුවරුන්ට ලබා දෙන පුහුණුව විධිමත් සහ පුළුල් කිරීමට කටයුතු කර තිබේ. විශ්වවිද්‍යාල මගින් උපාධි ගුරුවරුන් බිහි කිරීමට පාඨමාලා ආරම්භ කරන තෙක් ගුරුවරුන් පුහුණු කිරීමට තිබූ ප්‍රධාන ආයතනය මෙම ගුරු විද්‍යාල පද්ධතියයි. මීරිගම, වැලිසර, මහනුවර හා වීරකැටිය වැනි ගුරු විද්‍යාල 1940 දශකය වන විට ආරම්භ කරන ලද අතර ඒවායේ ප්‍රායෝගික කටයුතු පිළිබඳ ගුරුවරුන්ට අත්දැකීම් ලබා දීමට නේවාසික පාඨමාලා ක්‍රියාත්මක කර ඇත. 1956 දී පිරිවෙන් ගුරුවරු පුහුණු කිරීම සඳහා වෙන්වූ ගුරු විද්‍යාලයක් රත්මලානේ ආරම්භ කිරීමද වැදගත් සිදුවීමකි. වෘත්තීය අධ්‍යාපනයට අමතරව ඉංග්‍රීසි, ගණිතය, විද්‍යාව වැනි විෂයයන් පුහුණු කිරීමට ද මෙම විදුහල් විසින් පියවර ගෙන තිබේ. 1960 දී ආධාර ලබන ගුරු විදුහල් රජයට පවරා ගැනීම, 1975 කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයීය අධ්‍යාපන පීඨය ආරම්භ කිරීම, 1983 ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය දුරස්ථ ගුරු පුහුණු පාඨමාලා ආරම්භ කිරීම, 1985 පූර්ව සේවා ගුරු පුහුණුව සඳහා ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ ආරම්භ කිරීම ගුරු අධ්‍යාපන විකාශනයේ වැදගත් සන්ධිස්ථාන වේ.

ගුරුවරුන් තුළ නිපුණතා සංවර්ධනය කිරීම අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨවල ප්‍රධාන අරමුණ වන අතර අධ්‍යාපන පද්ධතියේ ගැටලු හඳුනාගැනීම, එතෙක් ක්‍රියාත්මක වූ ගුරු විද්‍යාල විසින් පවත්වාගෙන එනු ලැබූ පුහුණුව සහ අධ්‍යාපනය වඩා විධිමත් මට්ටමකට පත් කිරීම හා කටිකාචාර්යවරුන්ගේ වෘත්තීය සංවර්ධනය සෙසු අරමුණු ලෙස දැක්විය හැකිය (1986 අංක 30 දරන අධ්‍යයන විද්‍යායතන පනත).

“සෑමට ගුණාත්මක හා සමාන අන්තර්කරණ අධ්‍යාපන ප්‍රවේශයන් සහතික කිරීම මෙන්ම යාවජීව ඉගෙනුම ප්‍රවර්ධනය කරන අවස්ථා සැපයීම” ගෝලීය තිරසර සංවර්ධන අරමුණුවල (SDG , 2015-2030) අධ්‍යාපනය සඳහා වන ප්‍රධාන අරමුණක් ලෙස දක්වා ඇත. අධ්‍යාපනය සඳහා ප්‍රවේශය පූර්ව ළමා වියේ සිට ප්‍රාථමික, ද්විතීක, තෘතීක හා තාක්ෂණික මෙන්ම වෘත්තීය යන සෑම අධ්‍යාපනික අවධියක්ම ආවරණය වන ලෙස අර්ථ දැක්වීම, අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මක බව ඉහළ නැංවීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම, ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය, වයස, ජාතිය, ආබාධිත බව වැනි කිසිදු හේදයකින් තොරව අධ්‍යාපනය ලැබීමේ අයිතිය තහවුරු කිරීම, අධ්‍යාපනයේ පවතින ප්‍රාදේශීය විෂමතා ඇතුළු සියලු විෂමතා තුරන් කිරීම හා අධ්‍යාපනය සඳහා ආයෝජන ඉහළ නැංවීම මෙම ගෝලීය අරමුණ සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා ඉටු කළ යුතු වේ. විධිමත් හා නොවිධිමත් අධ්‍යාපන ක්‍රියාවලිය ඔස්සේ මෙම අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීමේදී තොරතුරු හා දැනුම වෙත පිවිසීමේ හැකියාව සහ ඒවා ඵලදායී ලෙස

භාවිත කිරීම අධ්‍යාපනයේ සාර්ථකත්වයට බෙහෙවින් ඉවහල් වේ. මේ අනුව තොරතුරු, සම්පත් හා සේවා පරිහරණයේදී මෙන්ම ලබාදීමේදී පුස්තකාල පහසුකම් සැපයීම බෙහෙවින් ප්‍රයෝජනවත් වේ. විධිමත් අධ්‍යාපනයට සහාය වීමට ප්‍රමාණවත් පුස්තකාල පහසුකම් හිමිවීම හා එම සේවාවන් වෙත ප්‍රවිශ්ඨ වීමේ හැකියාව සලකාබැලිය යුතු ප්‍රධාන කරුණක් වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ පූර්ව සේවා ගුරු අධ්‍යාපනය (Pre -Service Teacher Education) පිළිබඳ වගකීම පැවරී ඇති ආයතන අතර අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨවලට විශේෂ තැනක් හිමි වේ. දැනට දශක ගණනාවක සිට සැලකිය යුතු ගුරුවරු ප්‍රමාණයක් මෙරට අධ්‍යාපන පද්ධතියට ඇතුළත් කිරීමට විද්‍යාපීඨ කටයුතු කර ඇත. පාසල්වල සේවයේ නියුතු නුපුහුණු ගුරුවරුන් වෙනුවෙන් ගුරු පුහුණුවීම් ලබාදෙන ගුරු විද්‍යාල මගින් අධ්‍යාපන පද්ධතිය සංවර්ධනයට සැලකිය යුතු දායකත්වයක් සපයයි. එම දායකත්වය වෙනුවෙන් මෙම ආයතනය තුළ පිහිටුවා ඇති පුස්තකාල ඉටු කරන සේවය ද අමතක කළ නොහැකිය. ඒ බව අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ හා ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාලවල අරමුණු පිළිබඳ විමසීමේදී අවබෝධ කරගත හැකිය.

- අධ්‍යාපනය හදාරනු ලබන පුහුණු ගුරු සිසුන්ගේ හා අධ්‍යයන කාර්යමණ්ඩලයේ සුබසිද්ධිය උදෙසා පුස්තකාල ආරම්භ කිරීම.
- සභාපති / විදුහල්පති විසින් පුස්තකාලය සඳහා කාර්යමණ්ඩලය අනුයුක්ත කිරීම.
- කටීකාචාර්යවරුන් හා පුහුණු ගුරු මණ්ඩලයේ උසස් අධ්‍යාපනික කාර්යසාධනයන් ලඟා කර ගැනීම උදෙසා සතියේ දිනවල හා විභාග පැවැත්වෙන කාලසීමාව තුළ පුස්තකාලය විවෘතව තැබීම.
- අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය සහිතව සභාපති/ විදුහල්පති විසින් නම් කරනු ලබන කමිටු හරහා පුස්තකාලය වෙත සුදුසු පොත්පත් මිලදී ගැනීම, අධ්‍යයන කාර්යමණ්ඩලයේ හා පුහුණු ගුරු සිසුන්ගේ තොරතුරු අවශ්‍යතා සැපිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රමෝපායන සැලසුම් සම්පාදනය කිරීම.
- පුස්තකාලය මනා උපයෝගීතාවයකින් යුතුව පවත්වාගෙන යාම සඳහා උප සභාපති/නියෝජ්‍ය විදුහල්පති, කටීකාචාර්යවරු, පීඨාධිපතිවරු හා පුහුණු ගුරු සිසුන්ගේ සහයෝගයෙන් කටයුතු කිරීම.

1.2 අධ්‍යයනයේ වැදගත්කම

තොරතුරු වෙත ප්‍රවේශවීම හා ඒවා අවබෝධ කරගැනීම මූලික මානව අයිතිවාසිකමක් ලෙස හඳුනාගත හැකිය. මේ වෙනුවෙන් තොරතුරු එක්රැස් කිරීම, සංවිධානය කිරීම, බෙදාහැරීම මෙන්ම පුළුල් පරාසයක තොරතුරු සම්පත් වෙත ප්‍රවේශ මාර්ග සැපයීම පුස්තකාල විසින් ඉටු කරනු ලැබේ. මුද්‍රිත හා වෙනත් තොරතුරු මාධ්‍යවල අඩංගු දැනුමට පිවිසීමට මෙන්ම විධිමත් නොවිධිමත් අධ්‍යාපනයට සහාය වීමට සැමට භාවිත කළ හැකි ආයතනය පුස්තකාලයයි. ගුරු අධ්‍යාපනය ලබාදීම සම්බන්ධ ප්‍රධාන ආයතනය වන ගුරු විද්‍යාල හා අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ ආශ්‍රිත පුස්තකාල, පුහුණුලාභී ගුරු සිසුන්, අධ්‍යයන හා අනාධිපති කාර්යමණ්ඩලය වෙනුවෙන් විශාල මෙහෙවරක් ඉටු කරයි. වර්තමානය වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල පද්ධතිය විවිධ ක්ෂේත්‍ර ඔස්සේ නවීකරණය වන ස්වභාවයක් හඳුනාගත හැක. ජාතික පුස්තකාලය, මහජන පුස්තකාල, විශේෂ පුස්තකාල, ආයතනික පුස්තකාල හා පර්යේෂණ පුස්තකාල ලෙස එම ක්ෂේත්‍ර පුස්තකාල හඳුනාගත හැක. මෙම පුස්තකාල පද්ධතියේ නවීකරණයන් සමග මෙම ආයතන ද්විත්වයට අයත් පුස්තකාල පද්ධතියේ සංවර්ධනයක් සිදු වී තිබේද යන්න විමසා බැලීම වැදගත්ය. මීට අමතරව ශ්‍රී ලංකාවේ ගුරුවිද්‍යා සහ අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල පිළිබඳව තොරතුරු රැස් කිරීමට ප්‍රවමාණවත් සාධකාරී මූලාශ්‍ර නොතිබීම, ශ්‍රී ලංකාවේ ගුරුවිද්‍යාල සහ අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල පිළිබඳව සමීක්ෂණයක් මෑත කාලයේ සිදු කර නොතිබීම, මෙම පුස්තකාල පද්ධතියේ සේවාවන්ගේ තත්වය හා ගුණාත්මකභාවය පිළිබඳව අවබෝධ කරගැනීම වැනි වැදගත් කරුණු කිහිපයක් සඳහන් කළ හැකිය.

1.3 අධ්‍යයනයේ අරමුණු

ප්‍රධාන අරමුණ

ගුරු විද්‍යාල හා අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලවල වර්තමාන තත්ත්වය හඳුනා ගැනීම.

උප අරමුණු

- ගුරු විද්‍යාල හා අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ ආශ්‍රිත පුස්තකාලවල තොරතුරු ඇතුළත් නාමාවලියක් සම්පාදනය කිරීම.
- පුස්තකාලවල භෞතික තත්ත්වයන් සහ ගැටලු හඳුනාගැනීම.
- පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩලය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබා ගැනීම.
- ගුරු විද්‍යාල හා අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ ආශ්‍රිත පුස්තකාලවල කළමනාකරණ ගැටලු හා දුර්වලතා සොයාබැලීම හා ඊට අවශ්‍ය විසඳුම්/යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීම.
- පුස්තකාල පද්ධතියේ සංවර්ධනය විය යුතු ක්ෂේත්‍ර ද හඳුනා ගැනීම හා ඒ සඳහා ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයට සහ වෙනත් ආයතනවලට දායක විය හැකි ආකාරය හඳුනා ගැනීම.
- පුස්තකාල පද්ධතිය නගා සිටුවීම සඳහා අදාළ බලධාරීන් සමග සාකච්ඡා කිරීම හා යෝජනා / නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීම.

1.4 පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය

මෙම සමීක්ෂණය සඳහා ගුරු විද්‍යාල හා අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල 27ක් වෙත ප්‍රශ්නාවලි යොමු කර තොරතුරු ලබා ගන්නා ලදී. ගුරු විද්‍යාල 08කින් සහ විද්‍යාපීඨ 19කින් තොරතුරු ලබාගත් අතර ගම්පොල ගුරු විද්‍යාලය සතුව දැනට පුස්තකාලයක් නොමැති බැවින් ඉතිරි සියලු පුස්තකාල ආවරණය වන පරිදි තොරතුරු ලබා ගන්නා ලදී.

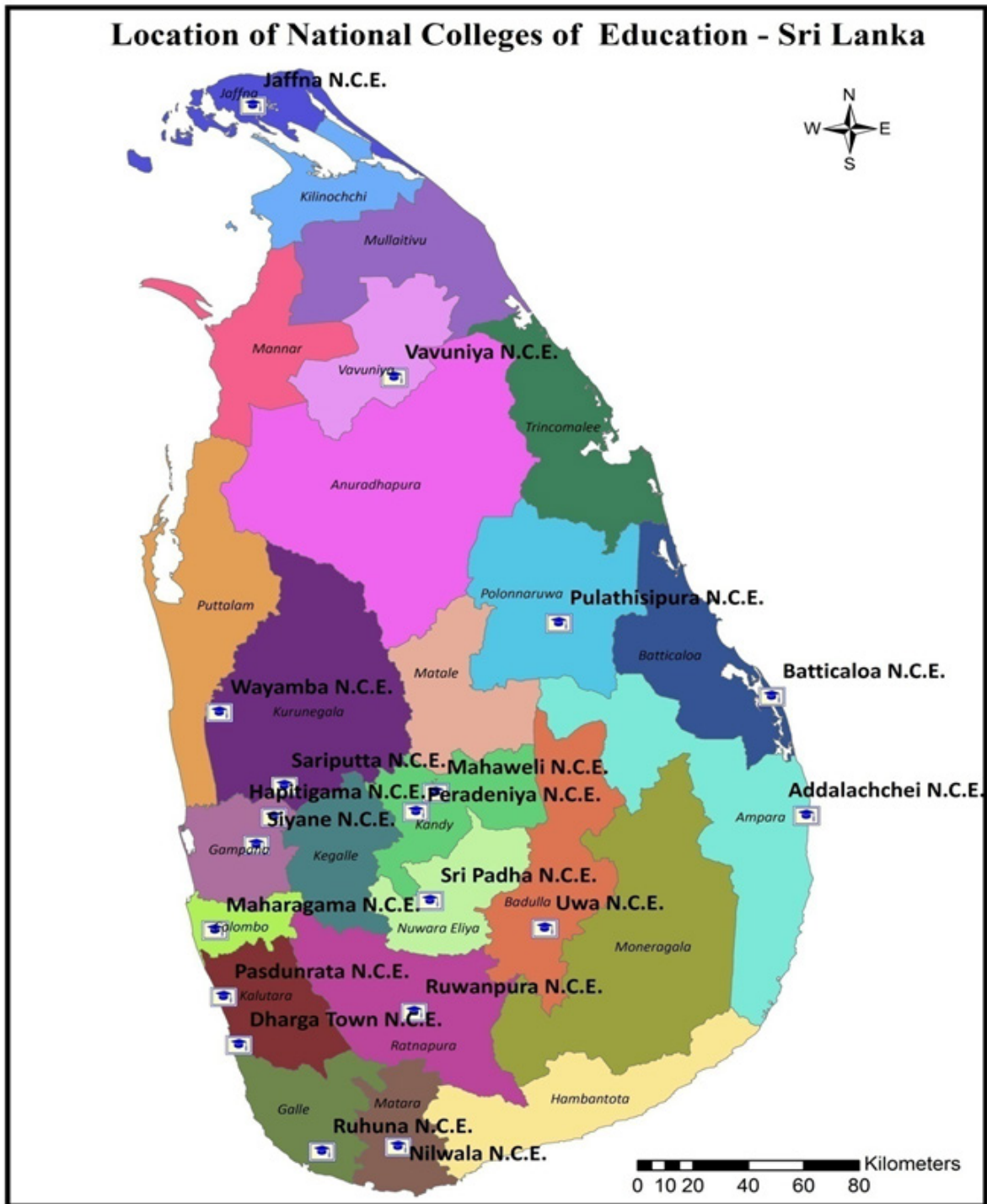
මීට අමතරව තෝරාගත් පුස්තකාල කිහිපයක් නිරීක්ෂණය මගින් දත්ත රැස් කරගත් අතර ලබාගත් දත්ත ප්‍රමාණාත්මකව හා ගුණාත්මකව විශ්ලේෂණය කරන ලදී. දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා SPSS මෘදුකාංගය යොදාගත් අතර වගු, රූප සටහන් හා ප්‍රස්ථාර මගින් දත්ත ඉදිරිපත් කිරීම සිදු කරන ලදී.

1.5 අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍ර

- පුස්තකාලයක බාහිර හා අභ්‍යන්තර පරිසරය
- පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩලය
- ශ්‍රේණිගත කිරීම
- සම්පත් සංවිධානය
- පුස්තකාල කළමනාකරණය
- තොරතුරු තාක්ෂණය භාවිතය
- පුස්තකාල සංරක්ෂණය
- පුස්තකාල සේවා වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ජාතික පුස්තකාලයේ කාර්යභාරය
- නිගමන, විසඳුම් හා යෝජනා

දෙවන පරිච්ඡේදය

**ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික අධ්‍යාපන
විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල**

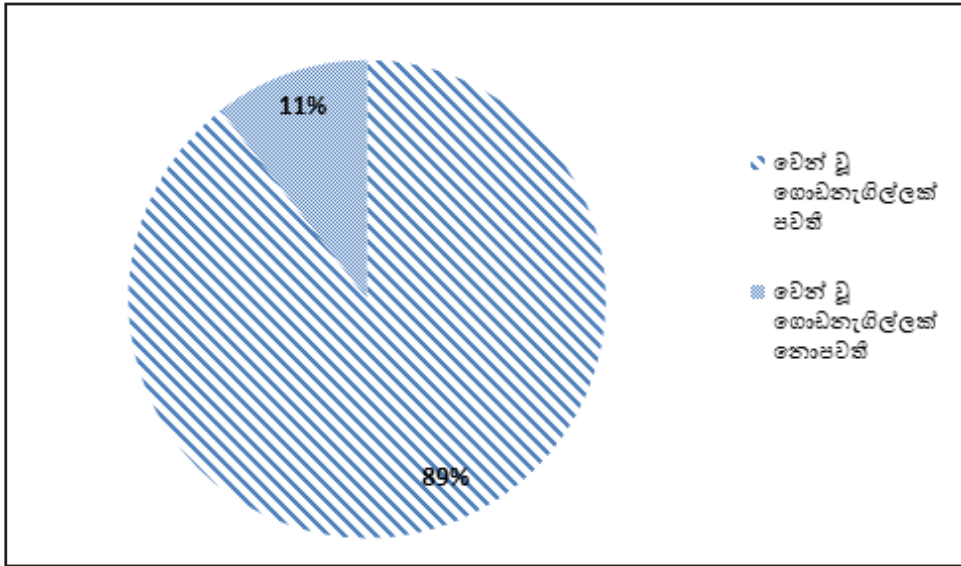

රූප සටහන අංක 2.1 : ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨවල ව්‍යාප්තිය

2.2 ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලයක බාහිර හා අභ්‍යන්තර පරිසරය

ඕනෑම සේවාවක් පවත්වාගෙන යාමේදී අදාළ සේවාව පවත්වා ගෙන යනු ලබන ස්ථානය කෙරෙහි විශේෂ අවධානයක් යොමු කළ යුතු වේ. විශේෂයෙන් පුස්තකාල සේවා පවත්වා ගෙන යාමේදී ඊට සුදුසු ගොඩනැගිල්ලක් තිබීම අතිශයින් වැදගත්ය. ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල පිළිබඳ සිදු කරනු ලැබූ සමීක්ෂණයට අනුව එම පුස්තකාල ප්‍රමාණය හා පිහිටීම සම්බන්ධයෙන් දත්ත රැස් කරන ලදී.

රූප සටහන අංක 2.2: පුස්තකාලය සඳහා වෙන් වූ පුස්තකාල ගොඩනැගිල්ලක් පවත්වාගෙන යාම

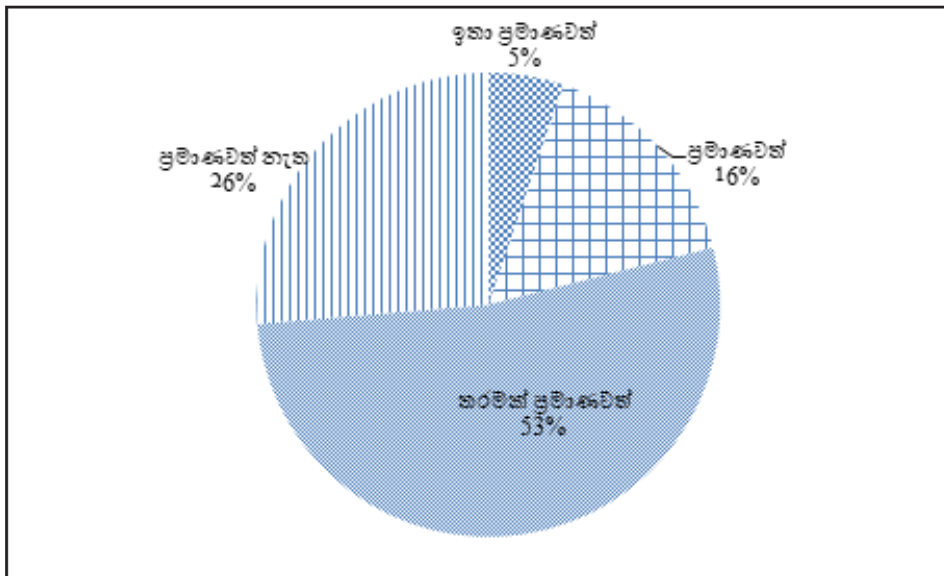

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත

රූප සටහන අංක 2.2 අනුව අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ 17ක පුස්තකාල සඳහා වෙන්ම ගොඩනැගිල්ලක් පවතින නමුත් යාපනය, නිව්ට්ටුව හා සාර්පුත්ත යන විද්‍යාපීඨවල, ප්‍රධාන ගොඩනැගිල්ලේ කොටසක් ලෙස පුස්තකාලය පවත්වාගෙන යනු ලබයි. ගොඩනැගිල්ලේ බිම් ප්‍රමාණය ආසන්න වශයෙන් ගණනය කළ විට වර්ග අඩි 600ක හෝ ඊට අඩු ප්‍රමාණයේ පුස්තකාල 02ක් (වයඹ හා ගාල්ල අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල) හඳුනාගත හැකි විය. වර්ග අඩි 3500ක් හෝ ඊට වැඩි ප්‍රමාණයේ ගොඩනැගිල්ලක් සහිත පුස්තකාල 08ක් ඇති අතර සියනෑ අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල ගොඩනැගිල්ල වර්ග අඩි 6440කින් සමන්විතය.

සමීක්ෂණයට අනුව ඒ ඒ පුස්තකාලයේ ඉඩකඩ ප්‍රමාණය සම්බන්ධයෙන් පුස්තකාලයාධිපතිගේ / පුස්තකාලය භාර නිලධාරියාගේ මතය විමසා බැලූ අතර බහුතරයක්, එනම් 52.9% ප්‍රකාශ කර සිටියේ පුස්තකාල ඉඩකඩ තරමක් ප්‍රමාණවත් බවයි. 29.4%ක් ප්‍රකාශ කර සිටියේ ඉඩකඩ ප්‍රමාණය තම සේවාවන් හා කටයුතු සිදුකරගෙන යාමේදී ප්‍රමාණවත් නොවන බවයි. පිළිවෙළින් 11.8%ක් හා 5.9%ක් පුස්තකාලයේ ඉඩ ප්‍රමාණය සම්බන්ධයෙන් ප්‍රමාණවත් හා ඉතා ප්‍රමාණවත් ලෙස සඳහන් කර තිබේ.

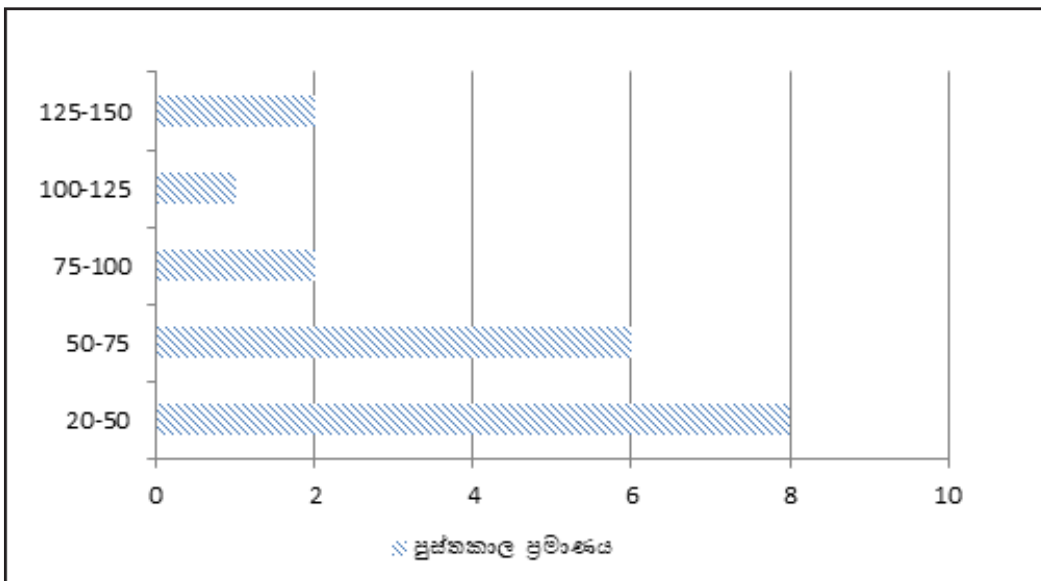
රූප සටහන අංක 2.3: පුස්තකාලයේ ඉඩ ප්‍රමාණය පිළිබඳ පුස්තකාලයාධිපති / පුස්තකාලය භාර නිලධාරියාගේ මතය

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත

එකවර පුස්තකාලය පරිහරණය කළ හැකි පාඨක සංඛ්‍යාව පිළිබඳ ලබාගත් තොරතුරුවලට අනුව අවම අගය වන පාඨකයන් 20කට පමණ ඉඩකඩ පහසුකම් සපයා ඇති පුස්තකාලය වන්නේ මහරගම අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලයයි. වැඩිම අගය ලෙස වාර්තා වන්නේ 150කට ආසන්න පාඨක ප්‍රමාණයක් වන අතර එම ප්‍රමාණය වාර්තා වන්නේ පොල්ගොල්ල මහවැලි අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලය ආශ්‍රිතවයි. එසේම මෙම පුස්තකාල සියල්ලේ මධ්‍යම අගයක් ලෙස පුස්තකාලය භාවිත කරනු ලබන පාඨක සංඛ්‍යාව ලෙස පාඨකයන් 75ක පමණ අගයක් හඳුනාගත හැකි වේ.

රූප සටහන අංක 2.4 : පුස්තකාලය පරිහරණය කරනු ලබන පාඨක සංඛ්‍යාව

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත

2.3 පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩලය

අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩලය පිළිබඳ සලකාබැලීමේදී පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩල තනතුර, ශ්‍රේණිය, ස්ත්‍රී /පුරුෂභාවය හා වයස යන කරුණු අවධානයට යොමු කරන ලදී. ඒ අනුව අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ 19ක් අතරින් 13ක, එනම් ෭෦% ව, භාෂිටිගම, රුහුණ, මඩකලපුව, ගාල්ල, ගිරාගම, මහවැලි, නිල්වලා, පස්දන්රට, සාරිපුත්ත, සියනෑ, ශ්‍රී පාදය හා දර්ශනගරය යන පුස්තකාලවල ස්ථීර පුස්තකාලයාධිපතිවරයෙක් රාජකාරි කටයුතු සිදු කරනු ලබයි. අඩිඩාලව්වේන, යාපනය, මහරගම, රුවන්පුර හා පුලතිසිපුර යන අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨවල කලීකාකවරයවරයෙකු, පුස්තකාල සහායකයෙකු හෝ වෙනත් නිලධාරියෙකු පුස්තකාලයාධිපති තනතුරේ රාජකාරි ආවරණය කිරීමට යොදවා ඇත. ජේරාදේණිය අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලය භාරව කටයුතු කිරීමට නිලධාරියෙකු පත්කර නොමැති බව ද තහවුරු විය. පුස්තකාලයක් නිසිපරිදි පවත්වාගෙන යාමේදී පුස්තකාලයේ පැවැත්මට හා ඉදිරි කටයුතු පවත්වාගෙන යාමට ඒ සම්බන්ධව වගකිවයුතු නිලධාරියෙක් නොමැති වීම සේවාවන් පවත්වාගෙන යාමේදී ගැටළු ඇති කරයි.

රූප සටහන අංක 2.5 : පුස්තකාලභාර නිලධාරියාගේ තනතුර

පුස්තකාලය භාර නිලධාරියාගේ තනතුර තනතුරු	ප්‍රමාණය
පුස්තකාලයාධිපති	13
පුස්තකාලය භාර වෙනත් නිලධාරියෙක්	2
ගුරුවරයෙකු	1
කලීකාකවරයවරයෙකු	1
පුස්තකාල සහායක	1
සඳහන් කර නොමැත	1

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත

දැනට සේවයේ නියුතු ස්ථීර පුස්තකාලයාධිපතිවරුන්ගේ ශ්‍රේණිය පිළිබඳ සලකා බැලීමේදී පළමු ශ්‍රේණියට (I) අයත් පුස්තකාලයාධිපතිවරුන් 08 දෙනෙකු සිටින අතර දෙවන ශ්‍රේණියට (II) අයත් පුස්තකාලයාධිපතිවරු 03ක් හා තුන්වන ශ්‍රේණියට අයත් පුස්තකාලයාධිපතින් 02 දෙනෙකු සේවය කරන බව අනාවරණය වේ. ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය සැලකීමේදී පුස්තකාලයාධිපතිවරුන් 09ක් හා පුස්තකාලයාධිපතිවරියන් 09 දෙනෙකු සේවයේ නියුක්ත වන බව අනාවරණය විය.

වගු අංක 2.1 : ස්ත්‍රී/පුරුෂභාවය හා වයස් කාණ්ඩ අනුව පුස්තකාලයාධිපතිවරු ප්‍රමාණය

වයස් කාණ්ඩය	ස්ත්‍රී	පුරුෂ
30-34	-	1
35-39	1	1
40-44	2	-
45-479	1	-
50-54	2	5
55-59	4	1
එකතුව	10	9
සඳහන් කර නොමැති	1	

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත

පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩලයේ වයස් මට්ටම් දෙස අවධානය යොමු කරන විට වැඩි පිරිසක් වයස අවුරුදු 5054 වයස් සීමාවේ කටයුතු කරන බව හඳුනාගත හැකිවේ. ඊට අමතරව වයස අවුරුදු 5559 යන වයස් සීමාවේ පුස්තකාලයාධිපතිවරුන් 05 දෙනෙකු සේවයේ නිරතව සිටී. නිලධාරීන්ගේ අධ්‍යාපන තත්වය දෙස අවධානය යොමු කිරීමේදී මෙම නිලධාරීන් සියලු දෙනා අ.පො.ස. උසස් පෙළ විභාගය සමත්ව ඇති අතර පුස්තකාල හා විඥාපන විද්‍යා, පශ්චාත් උපාධි හැදෑරූ පුස්තකාලයාධිපතින් 04 දෙනෙකු හඳුනාගත හැකි අතර එම පිරිස හා පිටිගම, මහවැලි, සාරිපුත්ත හා දර්ගා නගර යන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලවල සේවය කරයි. පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩලයේ වෘත්තීය සුදුසුකම් දෙස අවධානය යොමු කිරීමේදී හඳුනාගත හැකිවන්නේ බහුතරයක් පිරිස ශ්‍රී ලංකා පුස්තකාල සංගමය මගින් ප්‍රදානය කරනු ලබන පුස්තකාල හා විඥාපන විද්‍යාව පිළිබඳ ඩිප්ලෝමාව හදාරා ඇති බවයි. ඊට අමතරව ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය හා ශ්‍රී ලංකා පුස්තකාල සංගමය විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන වැඩමුළු හා පුස්තකාල ස්වයංක්‍රීයකරණය සම්බන්ධයෙන් වූ පුහුණු වැඩසටහන්වලට සහභාගි වූ පුස්තකාල නිලධාරීන් කිහිපදෙනෙකු හඳුනාගත හැකි වේ. නමුත් නිලධාරීන් වැඩි සංඛ්‍යාවක් අදාළ ක්ෂේත්‍රය තුළ වෘත්තීයමය වශයෙන් වඩා සාර්ථක හා සැලකිය යුතු මට්ටමේ නිපුණතාවයක් ලබා නොමැති බව තහවුරු විය.

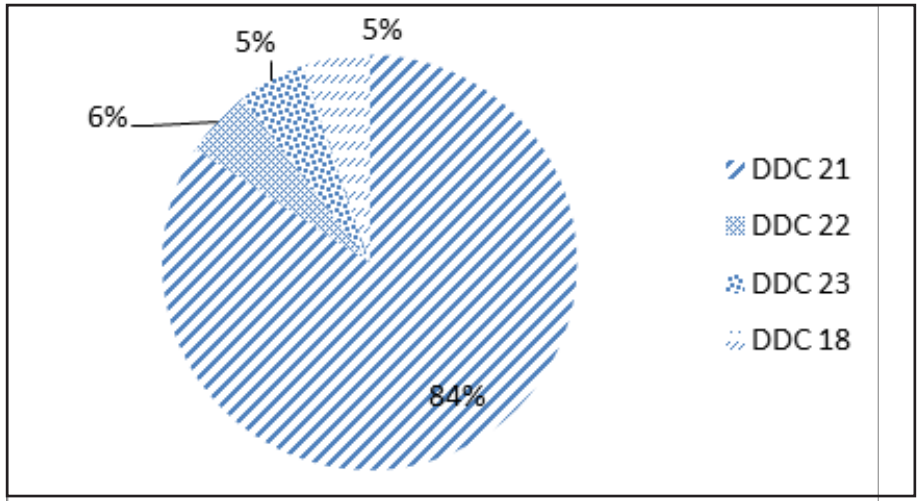
2.4 දැනුම සංවිධානය

මෙම සමීක්ෂණය හරහා අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨවල දැනුම සංවිධානය සම්බන්ධයෙන් ද අවධානය යොමු කරන ලදී. පුස්තකාලවලට විවිධ මාර්ගවලින් ලබාගන්නා පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය, පරිග්‍රහණ ලේඛන පවත්වාගෙන යාම සම්බන්ධයෙන් තොරතුරු ලබාගත් අතර අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ සියල්ලෙහිම පරිග්‍රහණ ලේඛන පවත්වාගෙන යනු ලබන බව හෙළි විය. පරිග්‍රහණ ලේඛනය පවත්වාගෙන යාමට අමතරව පුස්තකාල 13ක රාක්ක ලැයිස්තු පවත්වාගෙන යන බව හඳුනා ගත හැකි විය.

පත්‍රිකා සූචි පවත්වාගෙන යාම සම්බන්ධයෙන් ද අවධානය යොමු කිරීමේදී පුස්තකාල 09ක පත්‍රිකා සූචි පවත්වාගෙන යනු ලබන බව අනාවරණය විය. විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල 19 අතරින් පුස්තකාල 02ක පමණක් එනම් ශ්‍රී පාද හා සියනෑ යන පුස්තකාලවල පරිගණක සූචි පවත්වාගෙන යනු ලබන බව හඳුනාගත්ත ද සැලකිය යුතු පුස්තකාල ප්‍රමාණයක (පුස්තකාල 17) ක පරිගණක සූචි නිර්මාණය කර නොමැති බව හඳුනාගත හැකි විය.

ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක සංවිධානය යටතේ පුස්තකාල විසින් භාවිත කරනු ලබන වර්ගීකරණ ක්‍රමය පිළිබඳව විමසන ලදී. ඒ අනුව ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල සියල්ලම පොත් වර්ග කිරීම සඳහා ඩීවී දශම වර්ගීකරණය භාවිත කරන බව අනාවරණය විය.

රූප සටහන අංක 2.6 : සිව් දශම වර්ගීරණය භාවිත කරනු ලබන පුස්තකාල ප්‍රමාණය

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත

සිව් දශම වර්ගීකරණය 21 සංස්කරණය පුස්තකාල 13 ක භාවිත කරන අතර 22 වන සංස්කරණය වවුනියාව අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨයේත්, 23 සංස්කරණය සාර්පුත්ත අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨයේත් භාවිත කරනු ලැබේ. මීට අමතරව සිව් දශම වර්ගීකරණයේ 18 වන සංස්කරණය මහරගම අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලය තුළ තවමත් භාවිත කිරීම විශේෂයෙන් හඳුනාගත හැකි ලක්ෂණයකි. අධ්‍යයනයට අනුව අඩ්ඩාලච්චේන, යාපනය හා කෝපායි යන අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලවල භාවිතා කරන සිව් දශම වර්ගීකරණ සංස්කරණය සඳහන් කර නොතිබේ.

මෙම අධ්‍යයනය තුළින් වර්ගීකරණය, සුවිකරණය, පිරිසැකසුම් වැනි තාක්ෂණික සේවා විධිමත් ලෙස පවත්වා ගෙන යාම පිළිබඳව හඳුනාගැනීමට අවශ්‍ය වූ අතර එහිදී හඳුනාගත හැකි වූයේ පුස්තකාල 19 අතරින් පුස්තකාල 14ක එම කටයුතු විධිමත් ආකාරයෙන් සිදුවන බවයි. විධිමත් ආකාරයෙන් මෙම කටයුතු සිදු නොවන පුස්තකාල 05ක් හඳුනාගත හැකිවිය. පුහුණුවීම් ලබා නොදීම, භාෂා නිපුණත්වයේ ප්‍රවීණතාවන් නොතිබීම (දමිල භාෂාවෙන් අධ්‍යයන කටයුතු සිදු කරනු ලබන හා දමිල පොත් අන්තර්ගත විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලයක් පුස්තකාලයාධිපති සිංහල භාෂා මාධ්‍යවන විට අදාළ පොත් /දැනුම/තොරතුරු සංවිධානයේදී හා ඒවා ලබාදීම සම්බන්ධයෙන් ගැටලු ඇති වීම), සම්පත් (භෞතික/මානව) ලබා ගැනීමට ඇති අපහසුතාවය හා නිසි මාර්ගෝපදේශනයක් හිමි නොවීම යන කරුණු හේතුවෙන් පුස්තකාලය තුළ දැනුම සංවිධානයේදී විවිධාකාරයේ බාධා ඇතිවී තිබේ.

2.5 පුස්තකාල එකතු

පාඨකයන් විසින් විවිධ අරමුණු තෘප්තිමත් කරගැනීම සඳහා පුස්තකාලය සතු එකතු භාවිත කරයි. ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යා පුස්තකාලවල පවතින පහසුකම් හා වත්මන් තත්වය දෙස අවධානය යොමු කිරීමේදී එකතු භාවිතය පිළිබඳව ද සලකාබැලීම වැදගත් වේ. අධ්‍යයනයට අනුව පුස්තකාල සතු බැහැර දෙන එකතුව, විමර්ශන එකතුව, පුවත්පත් එකතුව, වාර සඟරා එකතුව, ප්‍රාදේශීය එකතුව හා ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය එකතුව සම්බන්ධයෙන් අවධානයට ලක් කරන ලදී. ඒ අනුව සියලු අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල විසින් බැහැර දෙන එකතුවක් පවත්වාගෙන යන අතර විමර්ශන එකතු හරහා විමර්ශන සේවාව ක්‍රියාත්මක කරයි. පුස්තකාල 19 අතරින් ෭ව අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය හැර අනෙකුත් සියලුම පුස්තකාල විසින් පුවත්පත් එකතු පවත්වාගෙන යනු ලැබේ.

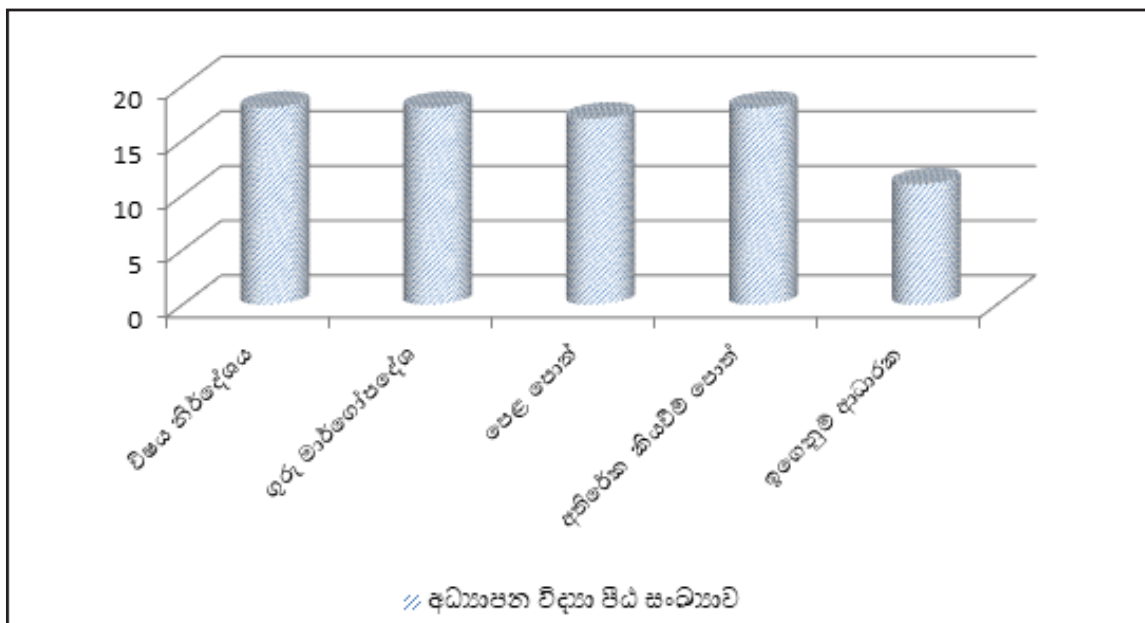
පුස්තකාල 15ක වාර සඟරා එකතුව පවත්වාගෙන යන අතර රුවන්පුර පුස්තකාලය විසින් වාරසඟරා එකතුවක් පවත්වාගෙන නොයන බව සඳහන් කර තිබේ. එමෙන්ම දර්ශා නගරය, නිල්වලා සහ සාරිපුත්ත යන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල මේ සම්බන්ධයෙන් නිශ්චිත පිළිතුරක් ලබා දී නොමැත. සියලු පුස්තකාල අතරින් 47%ක ප්‍රතිශතයක් ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය එකතුව පවත්වාගෙන යන අතර 32% ක ප්‍රතිශතයක් මෙම එකතුව පවත්වාගෙන නොයන බව සඳහන් කර ඇත. 25%ක ප්‍රමාණයක් මේ සඳහා පැහැදිලි පිළිතුරක් ලබා දී නොමැත.

ඉහත සඳහන් කරන ලද එකතුවලට අමතරව ඒ ඒ පුස්තකාල විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබන වෙනත් එකතු ද තිබේ. අඩිඩාලාවේන පුස්තකාලය තුළ ගුරු මාර්ගෝපදේශ එකතුවක් සහ ජේරාදේණිය පුස්තකාලය විසින් පර්යේෂණ කෘති එකතුවක් පවත්වාගෙන යනු ලබන බව ද හඳුනාගත හැකි විය.

2.6 අධ්‍යාපනය සම්බන්ධ විමර්ශන මූලාශ්‍ර පවත්වාගෙන යාම

අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ තමන්ගේ මූලික අරමුණ ඔස්සේ කාර්යභාරයයන් හා වගකීම් පෙළගස්වන විට හඳුනාගත හැක්කේ ශ්‍රී ලංකාවේ විධිමත් අධ්‍යාපනය තුළ අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ ප්‍රමුඛස්ථානයක් ලබා ගන්නා බවයි. ඒ අනුව අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලවල වර්තමාන තත්වය පිළිබඳව අවබෝධ කර ගැනීමේදී අධ්‍යාපනය සම්බන්ධ විමර්ශන මූලාශ්‍ර එකතු පවත්වාගෙන යාම එහි අධ්‍යාපන කටයුතු වල නියැලෙන ශිෂ්‍ය/ශිෂ්‍යාවන් ආචාර්ය මණ්ඩලය වෙත විශාල පිටිවහලක් වේ. ඒ අනුව අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨවලදී භාවිතයට ගැනෙන අධ්‍යාපන විමර්ශන මූලාශ්‍ර ලෙස ඒ ඒ විෂය සඳහා වන විෂය නිර්දේශ, ගුරු මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහ, පෙළපොත්, අතිරේක කියවීම් පොත් හා ඉගෙනුම් ආධාරක සම්බන්ධයෙන් අවධානය යොමු කරන ලදී.

රූප සටහන අංක 2.7 : අධ්‍යාපනය සම්බන්ධ විමර්ශන මූලාශ්‍ර පවත්වාගෙන යාම

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත

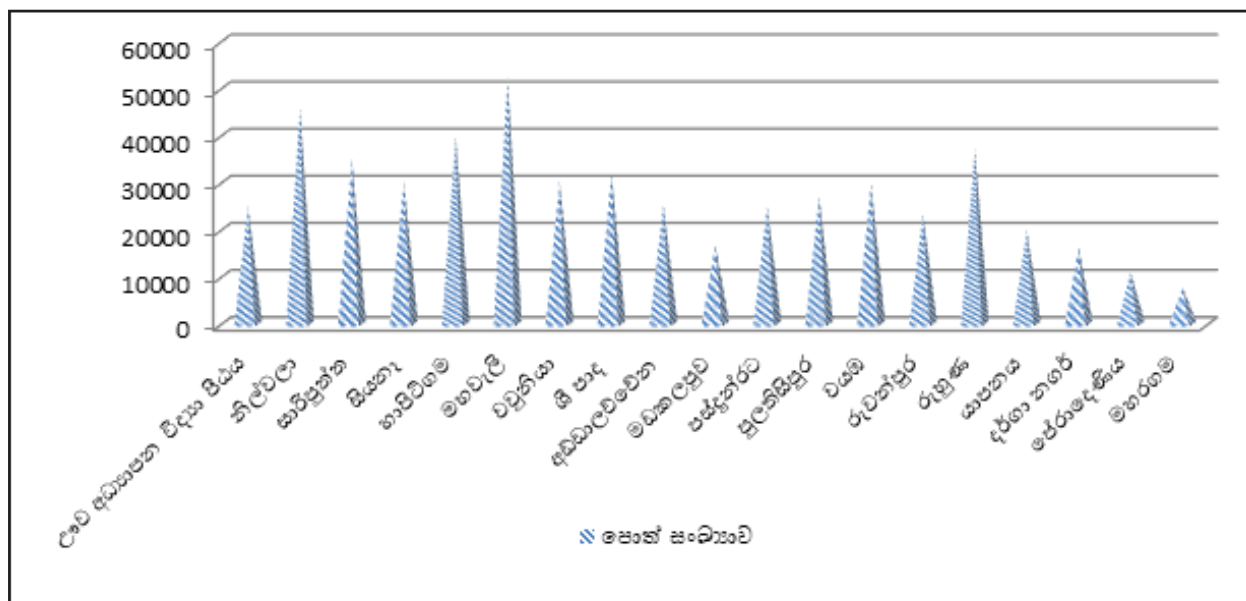
මෙම පුස්තකාල තුළ අන්තර්ගත විෂය නිර්දේශ එකතු සම්බන්ධයෙන් අවධානය යොමු කරන විට හඳුනාගත හැකි වන්නේ ජේරාදේණිය අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලය හැර අනෙකුත් සියලුම පුස්තකාලවල විෂය නිර්දේශ එකතුවක් පවත්වාගෙන යන බවයි. සියලුම විද්‍යාපීඨ විසින් ගුරුමාර්ගෝපදේශ එකතුවක්, විමර්ශන මූලාශ්‍ර ලෙස පවත්වා ගෙන යයි.

පුස්තකාලය සතු පෙළ පොත් එකතු සම්බන්ධයෙන් ද තොරතුරු ලබාගත් අතර ඒ අනුව සියලුම අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලවල පෙළ පොත් එකතුවක් පවත්වාගෙන යනු ලබන අතරම අතිරේක කියවීම් පොත්ද අධ්‍යාපන විමර්ශන මූලාශ්‍ර යටතේ පවත්වාගෙන යනු ලබන බවයි. අධ්‍යාපන විමර්ශන යටතේ ඉගෙනුම් ආධාරක සම්බන්ධයෙන් ද අවධානය යොමු කළ අතර පුස්තකාල 19 අතරින් පුස්තකාල 11ක ඉගෙනුම් ආධාරක එකතු මෙලෙස පවත්වාගෙන යනු ලබන අතර පස්දුන්රට, වවුනියාව, වයඹ පුස්තකාලවල එම සේවා පවත්වාගෙන නොයන අතර දර්ශා නගරය, මහවැලි, පුලතිසිපුර, සියනෑ හා ශ්‍රී පාද යන පුස්තකාල විසින් මෙම එකතුව පවත්වාගෙන යෑම සම්බන්ධයෙන් නිශ්චිත පිළිතුරක් ලබා දී නොමැත.

2.7 පුස්තකාල සම්පත් සංඛ්‍යාව

පුස්තකාල සේවාව පවත්වාගෙන යාම සඳහා අවශ්‍ය වන්නා වූ මුද්‍රිත හා මුද්‍රිත නොවන සියලුම මාධ්‍ය පුස්තකාල සම්පත් ලෙස හැඳින්විය හැකිය.

රූප සටහන අංක 2.6 : පුස්තකාලවල අන්තර්ගත පොත් ප්‍රමාණය

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත

ඒ අනුව විවිධ පරාසයන්ගෙන් යුක්තව මෙම පුස්තකාලය සතුව පොත් එකතු පවත්වාගෙන යනු ලබයි. ලබාගත් තොරතුරුවලට අනුව අවම පොත් සංඛ්‍යාව වන 7,714 සිට වැඩිම පොත් එකතුව ලෙස 52,397ක පොත් ප්‍රමාණයක් දක්වා පරාසයක් තුළ පොත් එකතුව පවත්වාගෙන යයි.

අවම පොත් එකතුවක් මහරගම අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලයේ දක්නට ලැබේ. එම එකතුවේ ප්‍රමාණය පොත් 7,714 කි. වැඩිම පොත් ප්‍රමාණය වන 52,397ක් මහවැලි අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලය සතු වේ. පොත් 20,000ක පරාසය තුළ පේරාදෙණිය (11,000), දර්ශා නගරය (16,186), මඩකලපුව (16,740) හා යාපනය කෝපායි (20,000) විද්‍යාපීඨවල පවත්වාගෙන යනු ලබයි. පොත් 20,000 සිට 30,000 දක්වා පරාසය තුළ රුවන්පුර (23,385), පස්දුන්රට (25,000), අඩ්ඩාලව්වේන (25,282), පුලතිසිපුර (27,200) හා වයඹ(30,000) විද්‍යාපීඨවල පවත්වාගෙන යනු ලබයි. පොත් 30,000 40,000ක පරාසය තුළ සියනෑ (30,137), වවුනියාව (30,389), ශ්‍රී පාද (32,000), සාර්පුත්ත (35,000), රුහුණ (37,257) හා හාපිටිගම (40,000) යන විද්‍යාපීඨවල පොත් ප්‍රමාණයක් තිබේ.

පොත් ප්‍රමාණය 40,000ට වැඩි පුස්තකාල පිළිබඳව අවධානය යොමු කිරීමේදී පොත් 46,000ක ප්‍රමාණයක් නිල්වලා විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලයේ පවත්වාගෙන යනු ලබන අතර වැඩිම පොත් ප්‍රමාණයක් සහිත පුස්තකාලය ක්‍රියාත්මක වන්නේ පොල්ගොල්ල මහවැලි අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය විසිනි. එම ප්‍රමාණය 52,397 කි. ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාවට අනුපාතිකව මෙම විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල සතු පොත් ප්‍රමාණය පිළිබඳව සලකා බැලීමේදී වැඩිම පොත් ප්‍රමාණය (52,397) හා වැඩිම ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව (1,248) හඳුනාගත හැකි වන්නේ මහවැලි අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය තුළය. අඩුම ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාවක් (100) අධ්‍යාපනය හදාරණ සාරිපුත්ත අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලය සතුව පොත් 35,000කට ආසන්න ප්‍රමාණයක් පවතී.

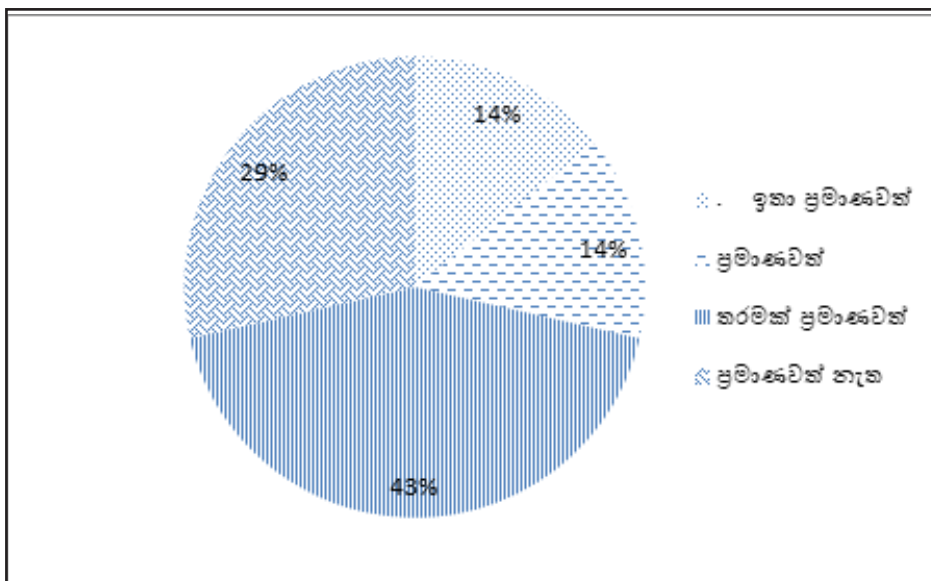
යම් කිසි මට්ටමකින් වාරසඟරා හා පුවත්පත් ලබා ගැනීම පුස්තකාල විසින් සිදු කරන බවත්, විශේෂයෙන්ම පුවත්පත් ලබා ගැනීමේදී සති අන්ත ප්‍රධාන පුවත්පත් කෙරෙහි බොහෝ පුස්තකාල විසින් අවධානය යොමු කර තිබෙන අතර පුවත්පත් කැපුම් සේවාවන් ද පවත්වාගෙන යනු ලබන පුස්තකාල ද හඳුනාගත හැකි වේ.

ශ්‍රව්‍ය, දෘශ්‍ය මාධ්‍ය (කැසට්, සුක්ෂම සේයාපට, ඡායා පත්‍ර, සංයුක්ත තැටි, CD/DVD) භාවිතය පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීමේදී හඳුනාගත හැකි වන්නේ එහි භාවිතය සැලකිය යුතු ලෙස පහළ මට්ටමක පවතින බවයි.

2.8 ආයතනයේ අරමුණට සාපේක්ෂව පුස්තකාල සම්පත් පිළිබඳ අදහස

අධ්‍යයනය තුළින් මෙම ආයතනයන්හි අරමුණුවලට සාපේක්ෂව පුස්තකාලයේ පවතින සම්පත් පිළිබඳව අදහස් විමසා බැලීමක් සිදු කරන ලදී.

රූප සටහන අංක 06 :ආයතනයේ අරමුණට සාපේක්ෂව පුස්තකාල සම්පත් පිළිබඳ අදහස

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත

ඒ අනුව පුස්තකාලයේ භාවිත වන සම්පත්වල ප්‍රමාණාත්මකභාවය පිළිබඳව පුස්තකාලයාධිපති/පුස්තකාලය භාර නිලධාරියාගේ අදහස් විමසා බැලූ අතර පුස්තකාල සියල්ල අතරින් 68.5% ක් ප්‍රතිශතයක් එනම් පුස්තකාල 13ක් ආයතනයේ අරමුණට සාපේක්ෂව පුස්තකාලයේ සම්පත් තරමක් පුමාණවත් වන බවත්, 10.5%ක එනම් පුස්තකාල 02 ක් පමණක් පුස්තකාල සම්පත් පුමාණවත් බව දක්වා ඇත. දර්ශන නගරය, සාරිපුත්ත, ශ්‍රී පාදය හා වයඹ යන පුස්තකාල විසින් එනම් 21.1%ක් ආයතනයේ අරමුණට අදාළව පුස්තකාල සම්පත් පුමාණවත්ව නොමැති බව ප්‍රකාශ කර තිබේ.

2.9 පුස්තකාල සේවා සම්බන්ධ කටයුතු

පුස්තකාල මගින් ශිෂ්‍ය/ශිෂ්‍යාවන් හා කාර්යමණ්ඩලය වෙනුවෙන් පවත්වාගෙන යනු ලබන සේවාවන් සම්බන්ධව ද විමසීමේදී සෑම පුස්තකාලයක්ම බැහැරදෙන සහ විමර්ශන සේවය ක්‍රියාත්මක කරන බව සඳහන් කර තිබේ. ඊට අමතරව මඩකලපුව, හාපිටිගම, මහරගම, මහවැලි , පස්දුන්නරට, රුවන්පුර, ශ්‍රීපාද හා වවුනියා යන පුස්තකාල විසින් ඡායාපිටපත් සේවාව පවත්වාගෙන යනු ලබයි. එමෙන්ම ප්‍රලේඛන සේවා පිළිබඳවද අධ්‍යයනය කළ අතර එහිදී හඳුනාගත හැකි වූයේ පුස්තකාල 19 අතරින් පුස්තකාල 06ක පමණක් එම සේවා ක්‍රියාත්මක වන බවයි. අන්තර් පුස්තකාල පිරුළු සේවාව කිසිදු පුස්තකාලයක් විසින් පවත්වාගෙනයාමට කටයුතු නොකිරීම විශේෂ ලක්ෂණයකි. සෑම පුස්තකාලයක්ම සාමාන්‍යයෙන් දිනපතා විවෘතව තබන අතර සාමාන්‍ය රාජකාරි වේලාව පෙ.ව. 8.15 සිට ප.ව. 4.30 කාලසීමාව වේ.

වර්තමානය වනවිට රාජ්‍ය, රාජ්‍ය නොවන හා පෞද්ගලික යන සේවාවන් සපයන ඕනෑම ආයතනයක් සම්බන්ධ පවතින පහසුකම් පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීමේදී ආයතන පරිශ්‍රය වෙත ප්‍රවේශවීමේ පහසුකම් සලසා තිබීම එම ආයතනය/ආයතන පිළිබඳව කාර්යක්ෂමතාවය හා සේවය ඇගයීමේදී විශේෂයෙන් සලකා බලනු ලබයි. ඒ අනුව අධ්‍යයනයට ලක් කරනු ලබන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල අතරින් නිල්වලා හා පුලතිසිපුර යන පුස්තකාලවල පමණක් ශාරීරික අපහසුතා ඇති පාඨකයින්ට පුස්තකාලය වෙත ප්‍රවේශවීමේ පහසුකම් සපයා තිබේ.

අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල පාඨක ප්‍රජාව ප්‍රධාන වශයෙන් කටීකාවාර්යවරුන්, ශිෂ්‍යයන් හා සෙසු කාර්යමණ්ඩලයෙන් සමන්විත වේ. ඒ අනුව මෙම පුස්තකාල සතු මුළු ලියාපදිංචි පාඨක ප්‍රමාණය දෙස අවධානය යොමු කිරීමේදී වැඩිම කාර්යමණ්ඩලය පාඨක ප්‍රමාණය මහවැලි විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලය සතුවන අතර අඩුම කාර්යමණ්ඩලය පාඨක ප්‍රමාණය පේරාදෙණිය විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලයේ හඳුනාගත හැකිය.වැඩිම ලියාපදිංචි ශිෂ්‍ය පාඨක පිරිසක් හඳුනාගත හැකි වන්නේ මහවැලි අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨයෙන් වන අතර අවම ප්‍රමාණයක් වාර්තාගත වන්නේ සාරිපුත්ත විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලයෙනි.

මෙම අධ්‍යයනය මගින් විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලය දිනකට පරිහරණය කරනු ලබන පාඨක ප්‍රමාණය පිළිබඳවද අවධානය යොමු කරන ලදී. ඒ අනුව දිනකට පුස්තකාලය පරිහරණය කරනු ලබන වැඩිම කාර්යමණ්ඩලය පාඨක ප්‍රමාණය මහවැලි අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨයෙන් වාර්තාවන අතර එහි අගය 75 ක් වේ. අවම අගය වන 5 10 අතර ප්‍රමාණය වාර්තා වන්නේ මඩකලපුව හා පුලතිසිපුර විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල ආශ්‍රිතවය. පුස්තකාලය දිනකට පරිහරණය කරනු ලබන ශිෂ්‍ය ප්‍රමාණය පිළිබඳව ද අවධානය යොමු කරන ලද අතර එහිදී හඳුනාගත හැකිවූයේ පුස්තකාලය වැඩිම ප්‍රමාණයක් දිනකට පරිහරණය කරනු ලබන්නේ මහවැලි අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලයෙන් වන අතර අවම අගය වාර්තා වන්නේ සාරිපුත්ත විද්‍යාපීඨය ආශ්‍රිතවය. එමෙන්ම පුස්තකාලය භාවිත කිරීමේදී දිනකට පුස්තකාලය හරහා සංසරණය වන පොත් සංඛ්‍යාව (දළ වශයෙන්) අධ්‍යනය කිරීමේදී හඳුනාගත හැකි වූයේ දිනකට සංසරණය වන වැඩිම පොත් ප්‍රමාණය ලෙස පොත් 700 650 අතර ප්‍රමාණයකි. එය ගම්පහ සියනෑ විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලයෙන් වාර්තා වී ඇත. අවම පොත් ප්‍රමාණය (පොත් 50 100) සාරිපුත්ත විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලය ආශ්‍රිතව සංසරණය වේ.

2.10 පුස්තකාල පොත් අපහරණය

යාවත්කාලීන සහ අදාළ බවකින් යුත් එකතුවක් පවත්වාගෙන යාම සහතික කිරීම සඳහා අපහරණ ක්‍රියාවලිය පුස්තකාල කළමනාකරණයේ වැදගත් අංගයකි. පුස්තකාලය සඳහා ලැබෙන ඉඩකඩ ප්‍රමාණය සීමිත වන බැවින්ද , එහි පාඨකයන් වන සිසුන්ට සහ ගුරුවරුන් ඇතුළු කාර්යමණ්ඩලයට පුස්තකාලයෙන් අවශ්‍ය ඉගෙනුම් ද්‍රව්‍ය තෝරා ගැනීමට වැය කළ හැකි කාලය සීමිත බැවින්ද, අපහරණය ඊට ඇති එක් විසඳුමකි. පාඨකයන් ළඟා නොවන , තාවකාලික නොවන, පරිහරණය නොවන පොත්පත් හෝ පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය පුස්තකාල එකතුවෙන් ඉවත් කිරීම පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය අපහරණය ලෙස හඳුනාගත හැකිය. සමීක්ෂණයේ දී පොත් අපහරණය අවසන් වරට සිදු කළ වර්ෂය පිළිබඳව අවධානය යොමු කරන ලදී. මහරගම විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලය හැර අනෙක් පුස්තකාල විවිධ කාලසීමාවන් තුළ පොත් අපහරණය සිදු කළ බව අනාවරණය වේ.

2014, 2015, 2016, 2017, 2018 යන ආසන්න වර්ෂ සඳහා ඒ එක් එක් පුස්තකාල මට්ටමින් පොත් අපහරණය සිදු කර තිබුණ ද හාපිටිගම විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලය විසින් අවසන්වරට පොත් අපහරණ කටයුතු සිදු කර තිබෙන්නේ 2005 වර්ෂය තුළ දී වීම විශේෂත්වයකි.

පුස්තකාල කළමනාකරණයේදී තවත් වැදගත් ක්ෂේත්‍ර යක් වන්නේ තොග සමීක්ෂණය පැවැත්වීමයි. සෑම ආයතනයක්ම පරිපාලන අවශ්‍යතාවයක් ලෙස වර්ෂ අවසානයේ තොග සමීක්ෂණ සිදු කරන අතර අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල ආශ්‍රිතව ද මෙම තොග සමීක්ෂණ කාර්යය සිදු කරයි. විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලවල තොග සමීක්ෂණ පැවැත්වීම සම්බන්ධයෙන් කරන ලද විමසීමට අනුව දර්ශන නගරය විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලය හැර අනෙකුත් සියලුම පුස්තකාල ආසන්න වර්ෂවලදී එනම් 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 යන වර්ෂවල අවසාන වරට තොග සමීක්ෂණය සිදු කර තිබේ. මෙම තොරතුරු වලට අනුව 2014 වර්ෂයේදී අවසාන වරට තොග සමීක්ෂණය පවත්වා ඇත්තේ වයඹ විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල විසින් වන අතර ආසන්නතම වර්ෂය වන 2018 වර්ෂයේදී සාරිපුත්ත විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලය තොග සමීක්ෂණය පවත්වා තිබේ. මේ අනුව තොග සමීක්ෂණ පැවැත්වීම විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල වාර්ෂිකව සිදු කරන තත්වයක් දැක ගත නොහැකිය.

2.11 උපදේශක කමිටු පවත්වාගෙන යාම

සමීක්ෂණයට අනුව අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලවල උපදේශක කමිටු පවත්වාගෙන යාම සම්බන්ධයෙන්ද අධ්‍යයනය කරන ලදී. ලබාගත් තොරතුරුවලට අනුව මධ්‍යම, දර්ශන නගරය , මහරගම හා රුහුණ යන විද්‍යාපීඨවල හැර අනෙක් පුස්තකාල තුළ සක්‍රීය පුස්තකාල කමිටුවක් ක්‍රියාත්මක වේ. මෙම පුස්තකාල කමිටුවේ සංයුතිය පොදුවේ ගත් විට පහත ආකාරයට සකස් වී ඇත.

i.	පීඨාධිපති	සභාපති
ii.	උප පීඨාධිපති	උපසභාපති
iii.	පුස්තකාලයාධිපති	කමිටු ලේකම්
iv.	කථිකාචාර්යවරුන්	කමිටු සාමාජික
v.	ශිෂ්‍යයන්	කමිටු සාමාජික

2.12 පුස්තකාල කළමනාකරණයේදී පුස්තකාලයාධිපති / පුස්තකාලය භාර නිලධාරී විසින් මුහුණදෙන ගැටලු

පුස්තකාල කළමනාකරණයේදී පුස්තකාලයාධිපති / පුස්තකාලය භාර නිලධාරී විසින් මුහුණදෙන අභියෝග සම්බන්ධයෙන්ද අවධානය යොමු කරන ලදී. මෙම පුස්තකාලවලට ඇති ප්‍රධාන අභියෝග යවන්නේ පුස්තකාලය පවත්වාගෙන යාම සඳහා පුහුණු නිලධාරී මණ්ඩලයේ හිඟතාවයයි. අන්තර්ජාල පහසුකම් නොමැතිවීම, පරිගණක පහසුකම් නොමැතිවීම, ප්‍රමාණවත් ඉඩ පහසුකම් නොමැතිවීම හා සම්පත්වල හිඟතාවය වැනි හේතු ද සඳහන් කර තිබේ. පුස්තකාල විසින් මුහුණ දෙන අභියෝග පහත පරිදි දැක්විය හැකිය.

- 1) පුස්තකාල කටයුතු සතුටුදායක හා ආකර්ශනීය තත්වයක පවත්වා ගෙන යාමට අවශ්‍ය පරිසරය ප්‍රමාණවත් නොවීම.
- 2) පුස්තකාල කටයුතු සඳහා නව තාක්ෂණය, උපකරණ හා සම්පත් ප්‍රමාණවත් පරිදි හා නිසි පරිදි භාවිතයට නොගැනීම හා ඒ පිළිබඳ පවතින නොදැනුවත්භාවය.
- 3) පොත් සංරක්ෂණ කටයුතු හා බැඳුම්කරණය සම්බන්ධයෙන් විධිමත් පුහුණුවක් ලබා නොතිබීම, ඇතැම් පුස්තකාලවල ඒ සඳහා සේවකයන් සිටියද ඔවුන්ට තාක්ෂණික දැනුම නොතිබීම.

- 4) පුස්තකාල සේවා පවත්වාගෙන යාමට තරම් ප්‍රමාණවත් කාර්යමණ්ඩලයක් පුස්තකාල වෙත අනුයුක්ත කර නොමැති වීම.
- 5) පුස්තකාල ගොඩනැගිල්ලේ අභ්‍යන්තර හා බාහිර සැලසුම්කරණයේ දුර්වලතා පැවතීම .
- 6) ප්‍රමාණවත් නව තොරතුරු මාධ්‍ය එකතුවක් සංවිධානය කර නොතිබීම.
- 7) පුස්තකාල සම්පත් අත්පත් කර ගැනීම සඳහා වාර්ෂිකව වෙන් කරන ප්‍රතිපාදන ප්‍රමාණවත් නොවීම.
- 8) ආයතනයේ ඉහළ කළමනාකාරිත්වය හා පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩලය සමග නිසි අන්තර් සබඳතාවයන් නොපැවතීම හා පුස්තකාල පවත්වාගෙන යාමට අවශ්‍ය සහයෝගය නිසි පරිදි ලබා නොදීම.
- 9) පුස්තකාල පවත්වාගෙන යාමට අවශ්‍ය ප්‍රමාණවත් මාර්ගෝපදේශ සහ අධීක්ෂණ කටයුතු අදාළ වගකිව යුතු අංශ නිසි පරිදි සිදු නොකිරීම.
- 10) පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩලය පත්කිරීමේ සිට සේවා හා කාර්යයන් පවත්වාගෙන යාමේදී අමාත්‍යාංශයෙන් ලැබෙන සහාය අවම මට්ටමකින් පැවතීම.
- 11) තනතුරුවලට අදාළ උසස් වීම් හා වෙනත් අනුයුක්ත කිරීම් ප්‍රමාදවීම් හා නිසි කාලසීමාව තුළ සිදු නොවීම.

මීට අමතරව පුස්තකාල සඳහා වන මෘදුකාංග භාවිතය අවම වීම, නවීන තාක්ෂණික පහසුකම් නොමැති වීම පුස්තකාලය භාවිත කරන ශිෂ්‍යයන් / කාර්යමණ්ඩලය විසින් පොත්වලට හානි සිදු කිරීම, හානි සිදුවීම හා සනීපාරක්ෂක පහසුකම්වල හිඟ බව ආදී හේතු සඳහන් කර තිබේ.

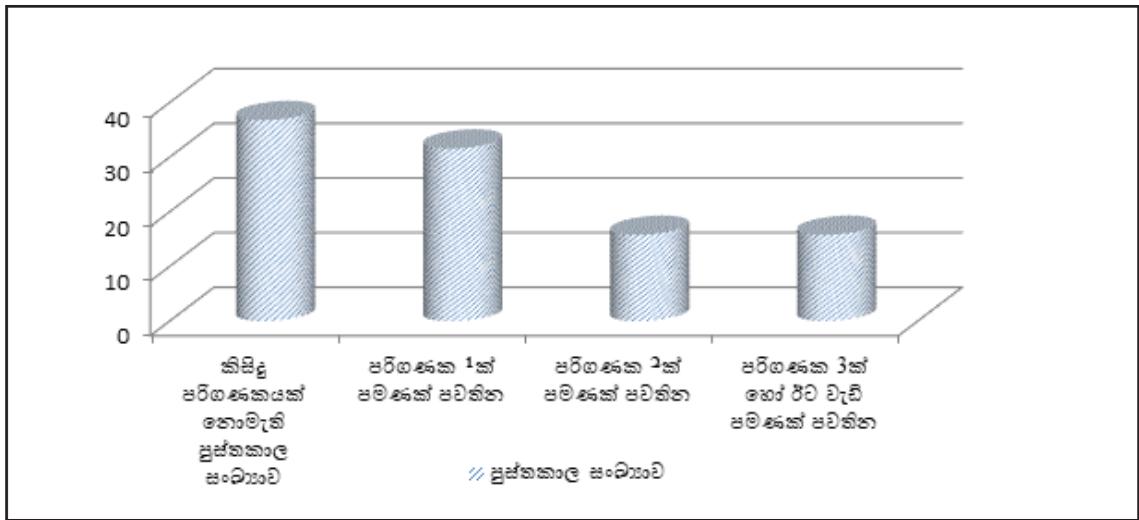
2.13 තොරතුරු තාක්ෂණ උපකරණ භාවිත කිරීම හා පුස්තකාල ස්වයංක්‍රීයකරණය

නවීන තොරතුරු තාක්ෂණය සමග සහ සම්බන්ධතාවක් ඇති සමාජ රටාවක් තුළ පුස්තකාල කටයුතු හා සේවා ස්වයංක්‍රීයකරණයට ලක් කිරීම අනිවාර්ය වේ. විශේෂයෙන් අධ්‍යාපනය හා ඒ ආශ්‍රිත කේන්ද්‍රීය මධ්‍යස්ථාන වශයෙන් ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල වර්තමාන තාක්ෂණයට ගැලපෙන ආකාරයකට සකස් විය යුතුය. ඒ අනුව මෙම පුස්තකාල වල ස්වයංක්‍රීයකරණය වීම පිළිබඳව තොරතුරු ලබාගත් නමුත් පුස්තකාල 19 අතරින් කිසිදු පුස්තකාලයක් මේ වන විට ස්වයංක්‍රීයකරණයට ලක් වී නොමැති බව තහවුරු විය.

හාපිටිගම, මහවැලි, නිල්වලා, රුවන්පුර, ශ්‍රී පාද හා උභව යන විද්‍යාපීඨ සඳහන් කරන අන්දමට එම පුස්තකාල ස්වයංක්‍රීයකරණයට සැලසුම්කරමින් පවතින බව සඳහන් කර තිබේ. ඒ අනුව පුස්තකාල සුවිස, ප්‍රතිග්‍රහණය, සංසරණය හා ඇණවුම් කිරීම යන කාර්යයන් පහසුවෙන් මෙන්ම කාර්යක්ෂමව ඉටු කිරීමේ හැකියාව ස්වයංක්‍රීයකරණය කරන ලද පුස්තකාලයකට ඇත.

දැනුම, තොරතුරු මූලික කරගත් සමාජ ක්‍රමයක් තුළ පුස්තකාල පාඨකයා වෙත ළඟාවෙන ප්‍රධානම මෙවලමක් බවට පරිගණකය පත්ව ඇත. එබැවින් මෙම අධ්‍යයනය හරහා පුස්තකාලය තුළ භාවිතවන පරිගණක හා එහි ප්‍රමාණය පිළිබඳව ද අවධානය යොමු කරන ලදී. ඒ අනුව පුස්තකාලයේ භාවිත කරනු ලබන ඩෙස්ක්ටොප් (Desktop) හා ලැප්ටොප් (Laptop) පරිගණක හා ටැබ් (Tab) හා අනෙකුත් ජංගම උපකරණ (ADSL/4G/Connection/Desktop and Laptop Computers) පිළිබඳව තොරතුරු ලබා ගන්නා ලදී.

රූප සටහන 2.7 : පුස්තකාල වල පරිගණක භාවිතය

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත

පුස්තකාල 19 අතුරින් පිළිවෙළින් පරිගණක 01 පමණක් භාවිත කරන පුස්තකාල 06 ක් (මඩකලපුව, මහරගම, ජේරාදෙණිය, පුලතිසිපුර, සියනෑ, උගව විද්‍යාපීඨ) පරිගණක 02ක් පමණක් පවතින පුස්තකාල 02ක් (අඩ්ඩාලච්චේන, හාපිටිගම, ශ්‍රී පාද) හා පරිගණක 03 ක් හෝ ඊට වැඩි ප්‍රමාණයකින් සමන්විත පුස්තකාල 03ක් (මහවැලි , රුවන්පුර හා වවුනියාව) හඳුනාගත හැකි විය. ඉතිරි පුස්තකාල 07 එනම් දර්ශනාගාරය, යාපනය, කෝපායි, නිල්වලා, පස්දුන්නරට, රුහුණ, සාර්පුත්ත හා වයඹ යන අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලවල පරිගණක පහසුකම් නොමැති බව හෙළි විය. ඩෙස්ක්ටොප් පරිගණකවලට අමතරව ලැප්ටොප් පරිගණක පහසුකම් පිළිබඳවද අධ්‍යයනය කළින් කරුණු ගොනු කළ අතර එමගින් හඳුනාගත හැකි වූයේ අඩ්ඩාලච්චේන පුස්තකාලය හැර අනෙකුත් කිසිදු පුස්තකාලයක ලැප්ටොප් පරිගණක පහසුකම් නොමැති බවයි.

පුස්තකාල හා ඒ ආශ්‍රිත සේවා සම්බන්ධයෙන් අධ්‍යයනය කරන විට පුස්තකාල පද්ධතිය තුළ ඉතා අත්‍යවශ්‍ය සාධකයක් ලෙස අන්තර්ජාල සබඳතා (ADSL/4G/Connection/Desktop and Laptop Computers) පවත්වාගෙන යාම හඳුනාගත හැකිය. අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ 19 අතරින් වවුනියාව, අඩ්ඩාලච්චේන හා ජේරාදෙණිය යන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලවල පමණක් අන්තර්ජාල සබඳතා පහසුකම් සපයා තිබෙන බව අනාවරණය වේ. නමුත් ඉතිරි පුස්තකාල 16 ආශ්‍රිතව ඩෙස්ක්ටොප් හා ලැප්ටොප් යන කිසිදු පරිගණකයක් සමග සම්බන්ධ වූ අන්තර්ජාල පහසුකම් පිළිබඳව කරුණු අනාවරණය නොවේ. ඉතා කාර්යක්ෂම හා පහසු සේවාවන් තම පාඨකයා වෙත ලබාදීමේ ප්‍රමුඛ අරමුණින් යුතුව පුස්තකාල ක්‍රියාත්මක වුවද නූතන තාක්ෂණයන් සමග මෙම පුස්තකාල නිසි සම්බන්ධීකරණයක් සිදු නොවූ බව හඳුනාගත හැකි වේ. මෙම විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල අතරින් අඩ්ඩාලච්චේන, මහවැලි, ජේරාදෙණිය, රුවන්පුර, රුහුණ හා හාපිටිගම යන විද්‍යාපීඨවල CD/DVD පහසුකම් තම පාඨකයා වෙත සපයා තිබේ.

2.14 පුස්තකාල සංරක්ෂණය

පුස්තකාල තොරතුරු සම්පත් සංරක්ෂණය කිරීමද සාර්ථක පුස්තකාල සේවාවන් සැපයීමෙහිලා අවශ්‍ය වන ඉතා වැදගත් අංගයක් ලෙස හැඳින්විය හැක. ස්වභාවික ආපදා, අපරික්ෂාකාරී පරිහරණය, කෘමි උවදුරු, පරිසර දූෂණය සහ වෙනත් උපද්‍රව හා ක්‍රම හරහා පුස්තකාල සම්පත් විශේෂයෙන්ම පොත්පත් හා විවිධ ලිපි ලේඛනවලට හානි වීම් සිදු වේ. ඒ අනුව පුස්තකාලයක පුස්තකාල සම්පත් සංරක්ෂණය හා ඒ සම්බන්ධව ක්‍රියාමාර්ග සම්බන්ධයෙන් පුස්තකාලයාධිපති/පුස්තකාලය භාර නිලධාරීන් වගකීමෙන් කටයුතු කළ යුතුය. ඒ අනුව මෙම අධ්‍යයනය මගින් පුස්තකාල සම්පත් සංරක්ෂණය පිළිබඳව අවධානයට යොමු කරන ලදී. ලබා ගන්නා ලද දත්තවලට අනුව මෙම පුස්තකාල සංරක්ෂණය සඳහා අවශ්‍ය පියවර අනුගමනය කරන බව අනාවරණය විය.

පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය සංරක්ෂණය සඳහා භාවිත කරන ක්‍රම

- දැවිලි හා රාක්ක පිස දැමීම.
- පොත් හා රාක්ක මත කපුරුබෝල හා වෙනත් රසායනික ද්‍රව්‍ය (පැඟිරි තෙල්, බේගෝන්) යෙදීම .
- අබලන් වූ හෝ කොල ඉරිගිය පොත් සෙලෝටේප්, ගම් ආධාරයෙන් ඇලවීම .
- කාවන්, වේයන් හා වෙනත් කෘමීන්ගෙන් වන හානිය අවම කිරීම සඳහා කෘමිනාශක යෙදීම.
- පොත්පත් හා ලේඛන ආරක්ෂා කිරීම හා භාවිතය සම්බන්ධයෙන් පාඨකයන් දැනුවත් කිරීම.
- පොත් බැඳුම්කරණය (පුලුකිසිපුර, මහවැලි හා වවුනියාව යන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල).

2.15 පුස්තකාලය සංවර්ධනය කිරීමට අවශ්‍ය පහසුකම්

පුස්තකාල කටයුතු සංවර්ධනය කිරීම සඳහා වැදගත් වන පහසුකම් පිළිබඳ දක්වා ඇති ප්‍රතිචාර පහත ආකාරයට ලෙස පෙළ ගැස්විය හැකිය.

1. පුහුණු කාර්යමණ්ඩලයක් අවශ්‍ය වීම.
2. පරිගණක පහසුකම් හා අන්තර්ජාල පහසුකම් ලබාදීම.
3. පුස්තකාල ගොඩනැගිල්ලේ ඉඩකඩ සීමිත බැවින් පුස්තකාල කටයුතු සාර්ථකව පවත්වාගෙන යාම සඳහා සුදුසු පරිසරයකින් යුක්ත හා ප්‍රමාණවත් ඉඩකඩ පහසුකම් ලබා දීම.
4. පුස්තකාල කටයුතුවලදී භාවිත කරනු ලබන පරිගණක හා ඒ ආශ්‍රිත නවීන මෘදුකාංග ලබා දීම.
5. පුස්තකාලයාධිපති/කාර්යමණ්ඩල පුරප්පාඩු පිරවීම.
6. පුස්තකාල ස්වයංක්‍රීයකරණය හා පරිගණක තාක්ෂණ දැනුම හා පුහුණු අවස්ථා ලබා දීම.
7. පුස්තකාල සංරක්ෂණ ක්‍රමවේද භාවිතය හා පොත් බැඳුම්කරණය සම්බන්ධ න්‍යායාත්මක හා ප්‍රායෝගික පුහුණුව ලබා දීම.

8. පුස්තකාල කටයුතු හා සේවා පවත්වාගෙන යාමේදී අවශ්‍ය වන ලී බඩු උපකරණ (රාක්ක, පුටු, මේස) හා අනෙකුත් ද්‍රව්‍ය (ඡායා පිටපත් යන්ත්‍ර දුරකථන පහසුකම්, මුද්‍රණ යන්ත්‍ර, බහු මාධ්‍ය උපකරණ) ලබා දීම.
9. සනීපාරක්ෂක පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම.
10. පුස්තකාල හා තොරතුරු විද්‍යා ක්ෂේත්‍රයට අදාළ නව ප්‍රවණතා පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන පැවැත්වීම.

වගු අංක 2.1 : පුස්තකාල කටයුතු සංවර්ධනය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වන පහසුකම් පිළිබඳ දත්ත ඇති ප්‍රතිචාර

පුස්තකාලය සංවර්ධනය කිරීමට අවශ්‍ය පහසුකම්	ප්‍රතිචාර දක්වා ඇති පුස්තකාල ප්‍රමාණය (%)
ප්‍රමාණවත් පුහුණුකාර්යමණ්ඩලයක් අවශ්‍ය වීම	21
අන්තර්ජාල පහසුකම් සැපයීම	21
පරිගණක පහසුකම් ලබා දීම	17
ප්‍රමාණවත් ඉඩ කඩ සහිත ගොඩනැගිලි පහසුකම් ලබා දීම	15
කාර්යමණ්ඩලය සඳහා පුහුණු වීම් ලබා දීම	11
ප්‍රමාණවත් පරිදි පුස්තකාල සම්පත් ලබා ගැනීම	6
නව මෘදුකාංග හඳුන්වා දීම	9

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත

2.16 රාජ්‍ය හා රාජ්‍ය නොවන ආයතනවලින් පුස්තකාල සංවර්ධනය සඳහා අවශ්‍ය සහයෝගය

රාජ්‍ය හා රාජ්‍ය නොවන ආයතනවලින් පුස්තකාල සංවර්ධනය සඳහා අවශ්‍ය සහයෝගය පිළිබඳව අදහස් විමසන ලදී. ඒ අනුව පුස්තකාල සේවාවල කාර්යක්ෂමතාවය වර්ධනය කිරීමට පරිගණක පහසුකම් ලබා ගැනීමේ ප්‍රමුඛ අවශ්‍යතාවයක් ලෙස පෙන්වාදී තිබේ. එමෙන්ම නවීන පුස්තකාල සම්පත් ලබාදීම, පුස්තකාල හා ඒ ආශ්‍රිත මෘදුකාංග පද්ධති හඳුන්වා දීම හා අන්තර් පුස්තකාල සහයෝගීතා වැඩසටහන් පවත්වාගෙන යාම, ගුරුවිද්‍යාල හා අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ හා අනුබද්ධිත ආයතන සමග පොත් හා සම්පත් හුවමාරු කර ගැනීම හා ආධාර ලබාදීම යන කරුණුද මේ යටතේ දක්වා තිබේ.

සමීක්ෂණය මගින් විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල පද්ධතිය දියුණු කිරීමට යෝජනා ඉදිරිපත් කරන ලෙස ප්‍රතිචාරකයන් දක්වන ලදී.

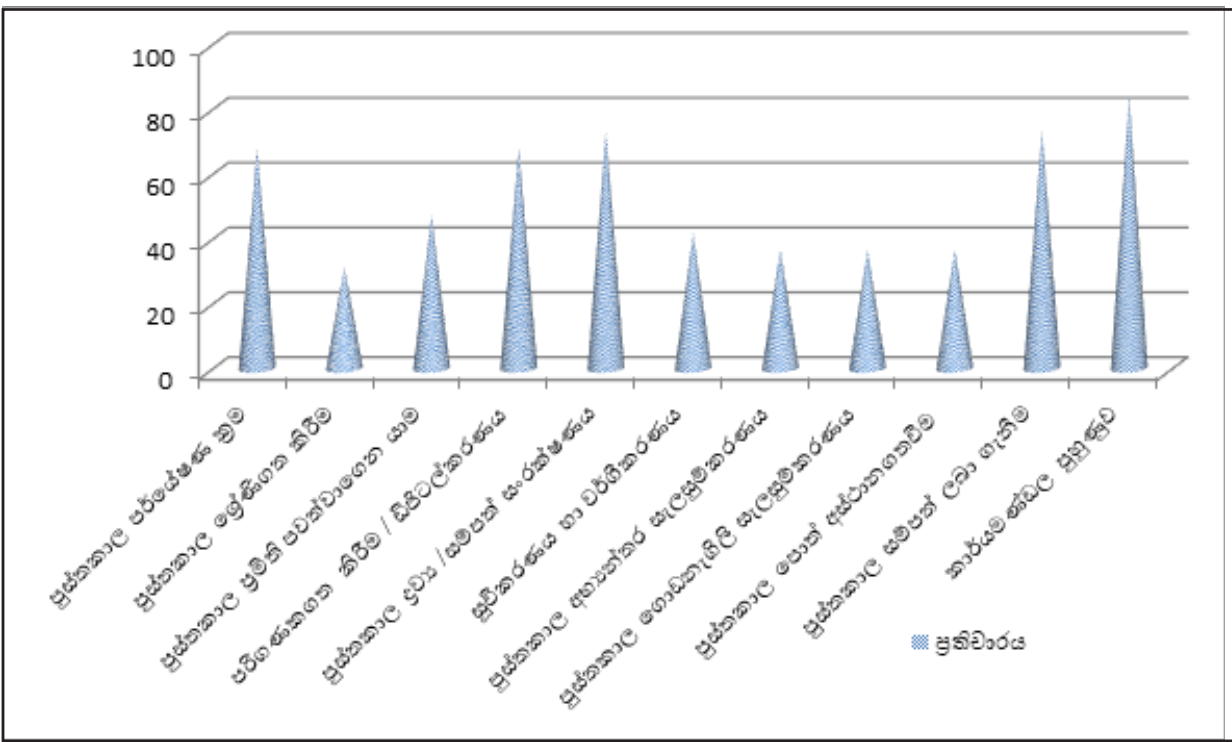
01. පුස්තකාල හා ඒ ආශ්‍රිත සේවා නව තාක්ෂණය සමග සහසම්බන්ධව කටයුතු කිරීම.
02. පුස්තකාල ආශ්‍රිත තොරතුරු පරිගණකගත කිරීම හා ස්වයංක්‍රීයකරණ කටයුතු ආරම්භ කිරීම.
03. පුරප්පාඩු වී ඇති තනතුරු පිරවීම (බඳවා ගැනීම් ප්‍රමාණය වැඩි කිරීම).

04. පුස්තකාල සැලසුම්කරණය හා පවත්වාගෙන යාම සම්බන්ධ පුහුණුව ලබා දීම.
05. ජාතික මට්ටමේ තොරතුරු සේවා ව්‍යාප්ත කිරීම.
06. ආසියානු කලාපීය හා ප්‍රාදේශීය ආයතනික පුස්තකාල හා තොරතුරු සේවා මධ්‍යස්ථාන සමග නිරන්තර සම්බන්ධතාවයන් පවත්වාගෙන යාම සහ පුස්තකාල කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය සහාය ලබා ගැනීම.

2.17 ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයෙන් අපේක්ෂා කරනු ලබන මාර්ගෝපදේශ ක්ෂේත්‍ර

ලෝකයේ මෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවේදී පුස්තකාල සේවාවන් සංවිධානය කිරීමේදී හා ඊට අනුග්‍රහය දැක්වීමේදී ජාතික පුස්තකාලය විසින් සුවිශේෂී කාර්යභාරයක් ඉටුකරනු ලබයි. පුස්තකාල පද්ධතියේ නියමුවා ලෙසත්, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයා ලෙසත් ඊට විශාල වගකීමක් පැවරේ. ඒ අනුව මෙම පුස්තකාල පද්ධතියේ ද ඉදිරි කටයුතු සඳහා මාර්ගෝපදේශනය වෙනුවෙන් ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයට විශේෂ වගකීමක් පැවරී තිබේ. මෙම පුස්තකාල විසින් අපේක්ෂා කරන මාර්ගෝපදේශ ක්ෂේත්‍ර පහත පරිදි පෙළ ගැස්විය හැකිය.

රූප සටහන 2.9 : ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයෙන් අපේක්ෂා කරනු ලබන මාර්ගෝපදේශ ක්ෂේත්‍ර
මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත

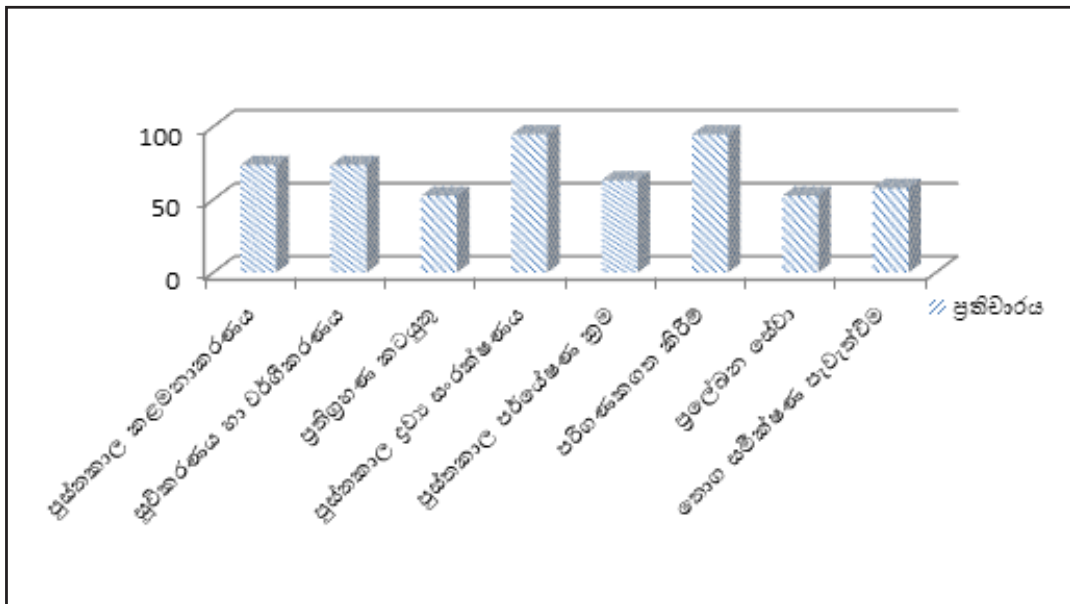
ඉහත රූප සටහන 3.2 අනුව වැඩි පිරිසක් ඉල්ලීම් කර තිබෙන්නේ ඒ ඒ පුස්තකාල වල කාර්යමණ්ඩලය සඳහා විධිමත් පුහුණුවීම් ලබා දීමේ අවශ්‍යතාවයයි. පුස්තකාල සංවිධානයේ සිට සියලු ක්‍රියාකාරකම් සිදු කිරීමේදී ඒ සඳහා ප්‍රායෝගික මෙන්ම න්‍යායාත්මක පුහුණුවීම් අවශ්‍ය වන බැවින් ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය විසින් ඒ සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් හා සේවා සපයා දීමේ වගකීමක් පවතී.

පිළිවෙළින් පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය /සම්පත් සංරක්ෂණය (73.7%), පුස්තකාලය පවත්වාගෙන යාම සඳහා පුස්තකාල සම්පත් ලබා ගැනීම (73.7%), පුස්තකාල ක්‍රම සම්බන්ධයෙන් (68.4%), පුස්තකාල පරිගණකගත කිරීම /ඩිජිටල්කරණය (68.4%) හා පුස්තකාල ප්‍රමිති පවත්වාගෙන යාම (47.4%) යන ක්ෂේත්‍ර කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කර තිබේ. ලබාගත් දත්තවලට අනුව පුස්තකාල සියල්ල අතරින් 50% හෝ ඊට වැඩි ප්‍රමාණයක් (50% 70%) ඉල්ලුම්කර තිබෙන්නේ ඉහත සඳහන් ක්ෂේත්‍ර සඳහා සහය අවශ්‍ය බවයි.

2.18 පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩලයට අවශ්‍ය වන පුහුණු ක්ෂේත්‍ර

අධ්‍යයනයට අනුව හඳුනාගත හැකි වූ ප්‍රමුඛතම ගැටලුවක් වූයේ විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල පවත්වාගෙන යාමේදී එම පුස්තකාල සඳහා අවශ්‍ය වන පුහුණු කාර්යමණ්ඩලයක අවශ්‍යතාවය පිළිබඳවයි. පුස්තකාලය තුළ සේවය කරනු ලබන නිලධාරීන් සිටියද එම නිලධාරීන් වෙත අවශ්‍ය කාලපරිච්ඡේදයන්ට අනුව ඒ ඒ ක්ෂේත්‍ර ඔස්සේ පුහුණුවීම් ලබා නොදීම හා අලුතින් එම පුස්තකාල වෙත බඳවා ගන්නා නිලධාරීන්ද නිසි දැනුමකින් හා පුහුණුවකින් යුක්ත නොවීම හේතුවෙන් ඒ ඒ පුස්තකාලවල කාර්යක්ෂමතාවය හා අනාගත සංවර්ධන කටයුතුවලදී ගැටලුකාරී තත්වයන්වලට මුහුණදීමට සිදුවේ. මෙම අධ්‍යයනය හරහා ඒ ඒ පුස්තකාල විසින් ඒ ඒ පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩලයට අවශ්‍යවන පුහුණුවීම් පිළිබඳවද අවධානය යොමු කරන ලදී.

රූප සටහන 2.10 : පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩලයට අවශ්‍යවන පුහුණුවීම් පිළිබඳ ප්‍රතිචාර

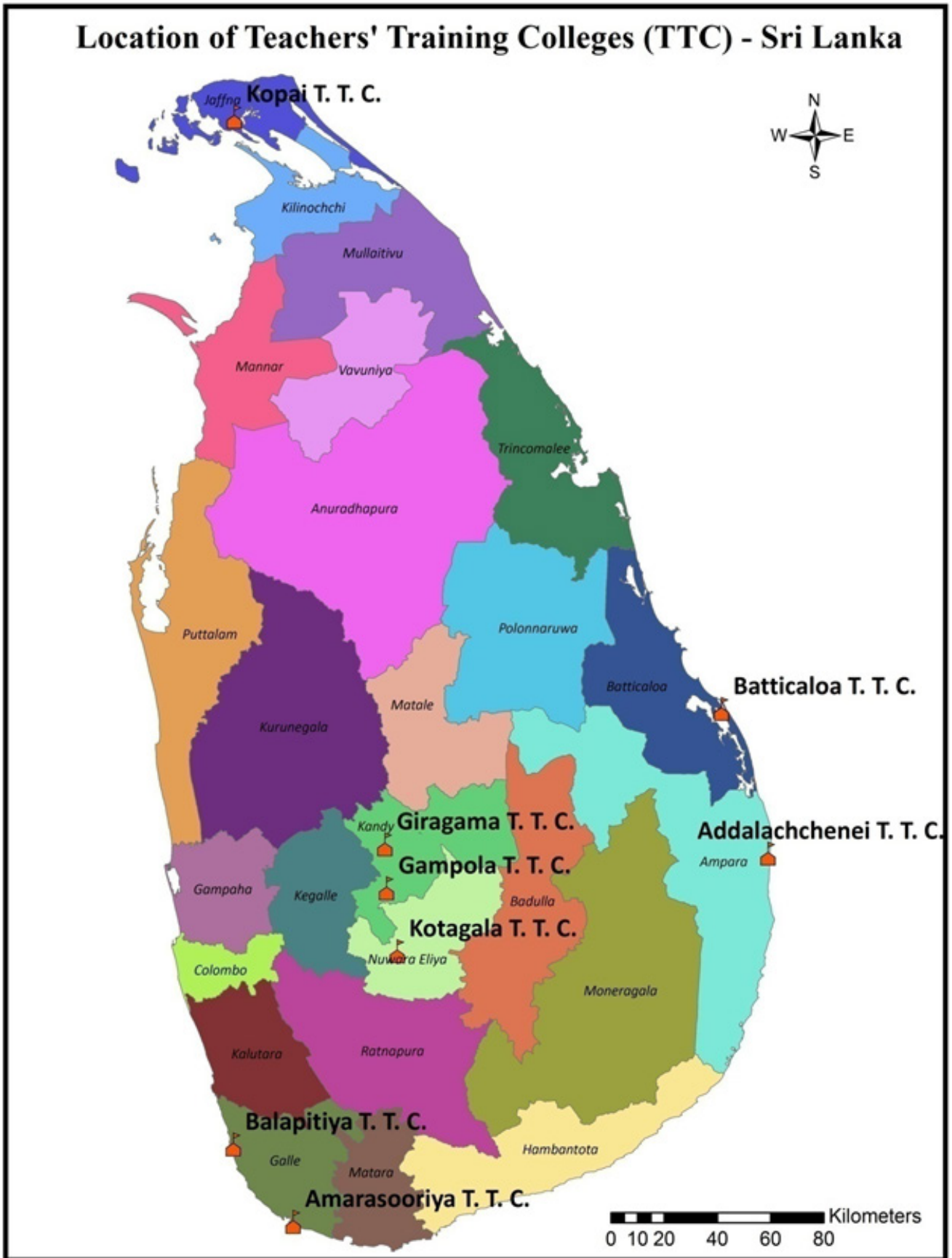
මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත

ඉහත රූප සටහන 3.3 අනුව ඒ ඒ පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩලයට අවශ්‍ය වන පුහුණු ක්ෂේත්‍ර අතරින් ප්‍රමුඛතමයක් දී තිබෙන්නේ පුස්තකාල පරිගණකගත කිරීම/ පරිගණක භාවිතය සම්බන්ධව ලබාදෙන පුහුණුවීම් (94.7%) හා පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය සංරක්ෂණය (94.7%) යන ක්ෂේත්‍ර වෙතයි.

ඊට අමතරව පුස්තකාල කළමනාකරණය (73.7%), සුවිකරණය හා වර්ගීකරණය (73.7%) , පුස්තකාල පර්යේෂණ ක්‍රම හා පුස්තකාල තොග සමීක්ෂණය පැවැත්වීම සම්බන්ධයෙන් පුහුණුවීම් අවශ්‍යම බව පෙන්වා දී තිබේ.

තෙවන පරිච්ඡේදය

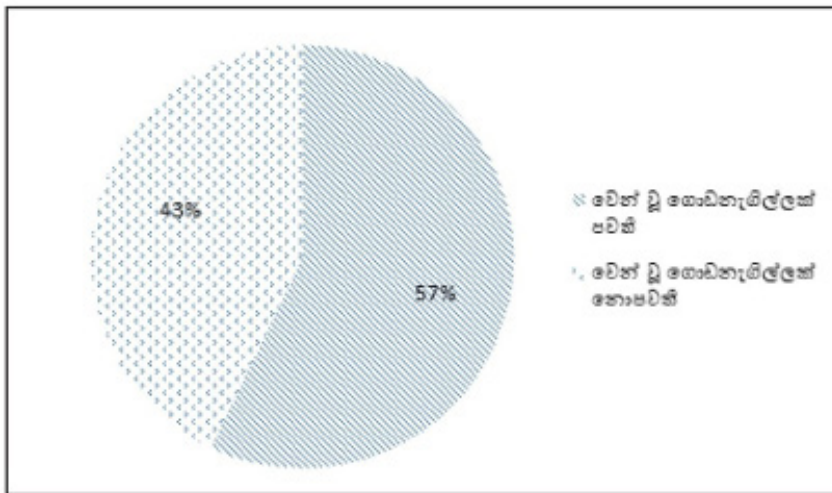
**ශ්‍රී ලංකාවේ ගුරු විද්‍යාල
පුස්තකාල**

3.2 ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාලවල බාහිර හා අභ්‍යන්තර පරිසරය

සේවා සහ සම්පත් සංවිධානයේදී අදාළ සම්පත් හා සේවා පවත්වාගෙන යාමට නිශ්චිත ස්ථානයක් (භූමියක් / ගොඩනැගිල්ලක්) තිබීම අත්‍යවශ්‍යය වේ. සිදු කරන ලද අධ්‍යයනයට අනුව ගුරුවිද්‍යාල සතු පුස්තකාලවල භෞතික තත්වයන් අධ්‍යයනයට ලක් කරන ලදී. ගිරාගම සෞන්දර්ය ගුරු විද්‍යාලය සහ මඩකලපුව ගුරු විදුහල විසින් වෙනම ගොඩනැගිල්ලක පුස්තකාලය පවත්වාගෙන යනු ලබන අතර ඉතිරි පුස්තකාල ප්‍රධාන ගොඩනැගිල්ලේ කොටසක් ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලබන බව හඳුනාගත හැකි විය.

රූප සටහන අංක 3.2: පුස්තකාලය සඳහා වෙන් වූ ගොඩනැගිල්ලක් පැවැතීම

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත

පුස්තකාලය සතු බිම් ප්‍රමාණය (වර්ග අඩි) ආසන්න වශයෙන් සළකා බැලීමේදී වර්ග අඩි 500ට අඩු පුස්තකාල 02ක් පවත්වා ගෙන යනු ලබන අතර වර්ග අඩි 500 1000 අතර ප්‍රමාණයේ පුස්තකාල 02ක් පවත්වාගෙන යන බව හඳුනාගත හැකි විය. ඊට අමතරව වර්ග අඩි 1000 2000 අතර ප්‍රමාණයේ පුස්තකාල 02ක් හඳුනා ගෙන තිබේ. යාපනය කෝපායි ගුරු විදුහල් පුස්තකාලය වර්ග අඩි 1800ක පරිශ්‍රයක් තුළ පවත්වාගෙන යයි.

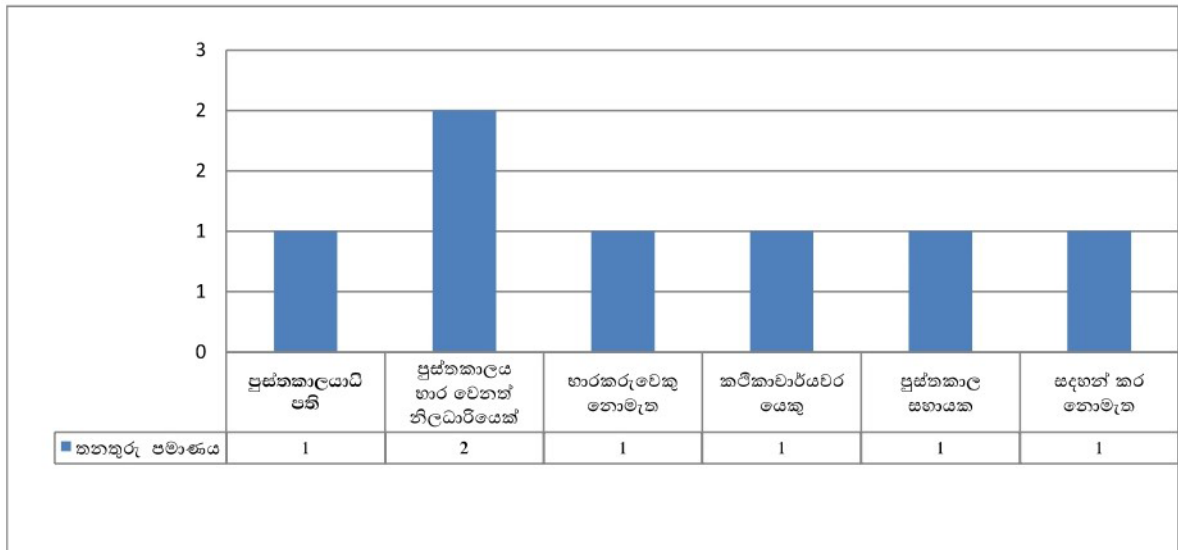
පුස්තකාල පරිශ්‍රයේ ඉඩකඩ ප්‍රමාණය පිළිබඳව පුස්තකාලයාධිපති / පුස්තකාලය භාර නිලධාරියාගෙන් අදහස් විමසූ අතර බහුතර මතය වන 60%ක් ප්‍රතිචාර දක්වා තිබෙන්නේ මෙම පුස්තකාලවල ඉඩකඩ ප්‍රමාණවත් නොවන බවයි. එමෙන්ම 40% ප්‍රතිචාරය වන්නේ එම පුස්තකාලවල ඉඩකඩ තරමක් ප්‍රමාණවත් බවයි. විශේෂයෙන්ම අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයෙහි මානව සම්පත් සංවර්ධනයේ දී භෞතික සම්පත් සංවර්ධනය ද ඊට සමගාමීව සිදු විය යුතුය. එබැවින් ඉහත තොරතුරු වලට හා නිරීක්ෂණයට අනුව ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාලවල අවශ්‍ය පහසුකම්වලින් සමන්විතව සෑහීමකට පත්විය හැකි ආකාරයේ ගොඩනැගිල්ලක් දැකගත හැකි නොවූ අතර ගොඩනැගිලි පැවති පුස්තකාලවල ප්‍රමාණවත් ඉඩකඩ නොමැතිබව හඳුනාගත හැකි විය.

එකවර පුස්තකාලය පරිහරණය කළ හැකි පාඨක සංඛ්‍යාව පිළිබඳව අධ්‍යයනය කරන විට හඳුනාගත හැකි මෙම පුස්තකාල පාඨක ප්‍රමාණය අඩු ප්‍රමාණයකට පුස්තකාලය පරිහරණය කිරීමේ හැකියාව තිබෙන බවයි. නමුත් කොටගල ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාලයේ තොරතුරුවලට අනුව එම පුස්තකාලය භාවිත කළ හැකි පාඨක සංඛ්‍යාව 10ක තරම් අඩු ප්‍රමාණයක් ලෙස සඳහන් කර තිබේ. එය සැලකිය යුතු මට්ටමේ ඉතා පහළ අගයක් වේ.

3.3 පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩලය

ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩලය පිළිබඳ සලකා බැලීමේදී දැනට පුස්තකාලයාධිපතිවරයෙකු සේවයේ නියුතු වන්නේ ගිරාගම සෞන්දර්ය ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාලයේ පමණි. පුස්තකාලයාධිපති ශ්‍රේණිය පිළිබඳ සලකා බැලීමේදී ගිරාගම සෞන්දර්ය ගුරු විද්‍යාලයේ පමණක් II වන ශ්‍රේණියේ පුස්තකාලයාධිපතිවරයෙකු සේවය කරනු ලබන අතර අනෙක් පුස්තකාල තුළ පුස්තකාල සහායක හා පුස්තකාල සේවක පුස්තකාලයාධිපති තනතුරේ රාජකාරි ආවරණය කරනු ලබයි.

රූප සටහන අංක 3.4: කාර්ය මණ්ඩල තනතුරු

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත

පුස්තකාල භාර නිලධාරීන්ගේ සමාජ විද්‍යාත්මක තොරතුරු දෙස අවධානය යොමු කිරීමේදී මෙම ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාල අතරින් ස්ත්‍රී පුරුෂ වශයෙන් පුස්තකාලය භාර නිලධාරීන් දෙදෙනා බැගින් සිටින අතර ඔවුන්ගේ වයස සලකා බලන විට ඉහළම වයස අවුරුදු 53 වන අතර අවම වයස අවුරුදු 37 කි.

වගු අංක 3.1: ස්ත්‍රී /පුරුෂ වශයෙන් පුස්තකාලය භාර නිලධාරීන්ගේ වයස

වයස් කාණ්ඩය	ස්ත්‍රී	පුරුෂ
35-39	-	1
40-44	-	1
45-49	2	-
50-54	-	1
එකතුව	2	3

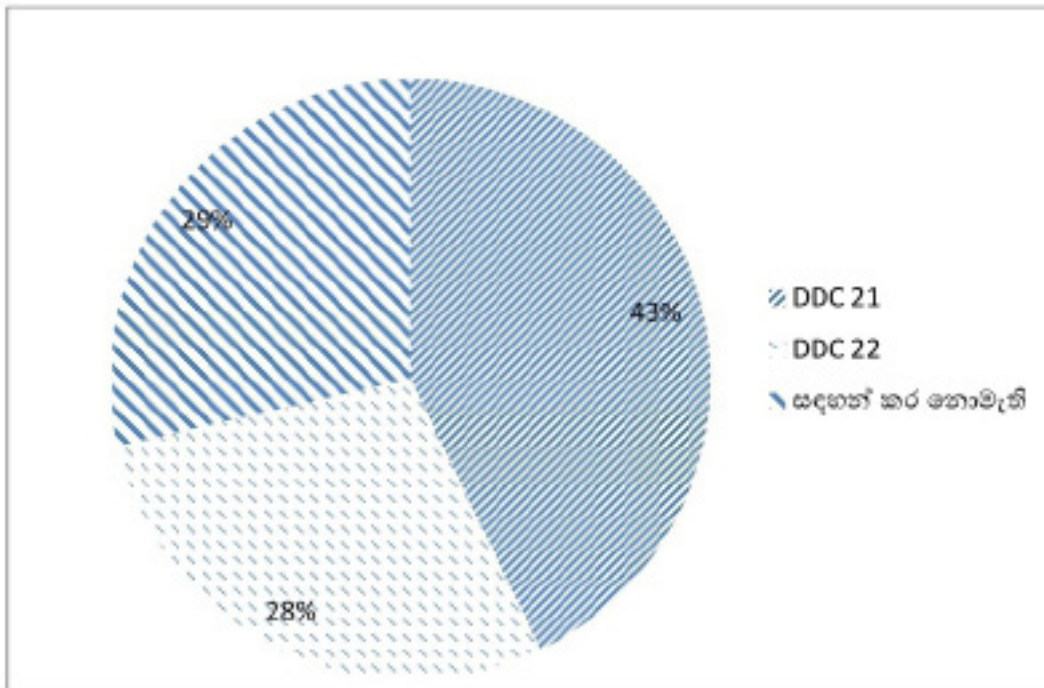
මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත

පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩලයේ අධ්‍යාපන සුදුසුකම් පිළිබඳ සලකා බැලීමේදී ඉහළම සුදුසුකම් ලෙස අ.පො.ස. (උ.පෙළ) විභාගය සමත්වීම හඳුනාගත හැකිය. පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩලයේ වෘත්තීය සුදුසුකම් දෙස අවධානය යොමු කිරීමේදී කාර්යමණ්ඩලයෙන් තිදෙනෙකු පමණක් පුස්තකාල විද්‍යා ඩිප්ලෝමා පාඨමාලාවක් හදාරා තිබෙන අතර එක් නිලධාරියෙකු පාසල් පුස්තකාල පාඨමාලාව (C.S.L) හදාරා තිබේ.

3.4 දැනුම සංවිධානය

අධ්‍යයනයට භාජනය කරන ලද සියලුම ගුරු විදුහල් පුස්තකාල විසින් පරිග්‍රහණ ලේඛන පවත්වාගෙන යනු ලබයි. ගිරාගම සෞන්දර්ය ගුරු විද්‍යාලය හා මඩකලපුව ගුරු විද්‍යාලය සතු පුස්තකාල විසින් රාක්ක ලැයිස්තු (shelf list) පවත්වාගෙන යනු ලබයි. පුස්තකාලයක් පවත්වාගෙන යාමේදී සුවිකරණ ක්‍රියාවලියක් අනුගමනය කිරීම ඉතා වැදගත් වේ. සමීක්ෂණයට අනුව පත්‍රිකා සුවිස භාවිතය සම්බන්ධයෙන් විමසූ විට එක් ගුරු විදුහල් පුස්තකාලයක් පමණක් පත්‍රිකා සුවිස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ. පරිගණක සුවි භාවිතය පිළිබඳව සැලකීමේදී කිසිදු පුස්තකාලයක් පරිගණක සුවි පවත්වාගෙන නොයන බව හෙළි විය.

රූප සටහන අංක 3.5 : පුස්තකාල වර්ගීකරණ ප්‍රතිශතය

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත

පුස්තකාල විද්‍යා විෂය ක්ෂේත්‍රය තුළ ද අදාළ ලේඛන මාධ්‍ය වර්ග කිරීම සඳහා විවිධ වර්ගීකරණ ක්‍රම උපයෝගී කර තිබේ. ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක සංවිධානය තුළදී නූතන වර්ගීකරණ ක්‍රමය භාවිතයට ගැනීම අත්‍යවශ්‍යය වේ. සමීක්ෂණයට අනුව පුස්තකාල 03ක පමණක් සිව් දශම වර්ගීකරණ ක්‍රමයක් භාවිත කරනු ලබන බව හඳුනාගත හැකි විය. මේ යටතේ ගිරාගම සෞන්දර්ය ගුරු විද්‍යාලය සහ කෝපායි ගුරු විදුහල සිව් දශම වර්ගීකරණය (DDC 21) භාවිත කරන අතර අමරසූරිය ගුරු විදුහල (DDC 22) භාවිත කරනු ලැබේ.

දැනුම සංවිධානය (වර්ගීකරණය/ පිරිසැකසුම්) විධිමත්ව සිදු නොවීම සම්බන්ධයෙන් අදාළ පුස්තකාලයාධිපතිවරුන්/ පුස්තකාලභාර නිලධාරීන් විසින් විවිධ හේතූන් ඉදිරිපත් කර තිබේ.

ඒ අනුව සුවිකරණ/වර්ගීකරණ කටයුතු පවත්වා ගෙන යාම සඳහා දැනුමැති නිලධාරීන් නොමැතිවීමත්, කාර්යමණ්ඩලය ප්‍රමාණවත් නොවීමත් හේතු ලෙස දක්වා තිබේ. එමෙන්ම මෙම කටයුතු පවත්වාගෙන යාම සඳහා නිසි මාර්ගෝපදේශයන් නොලැබෙන බවද සඳහන් කර තිබේ.

3.5 පුස්තකාල එකතු

පුස්තකාල දැනුම්, සම්පත් සහ එකතු සම්බන්ධයෙන් තොරතුරු අධ්‍යයනය කරන ලදී. ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාල සියල්ලෙහිම බැහැරදෙන එකතුවක් පවත්වාගෙන යන බව පැහැදිලි වේ. ඊට අමතරව ගිරාගම සෞන්දර්ය ගුරු විදුහල, ගාල්ල අමරසූරිය ගුරු විදුහල හා කෝපායි ගුරු විදුහල් පුස්තකාල විසින් විමර්ශන අංශයක් පවත්වාගෙන යනු ලබයි. විමර්ශන එකතුව පිළිබඳ අවධානය යොමු කරන විට හඳුනාගත හැකි වන්නේ කොශ්ගල, කොටගල හා මඩකලපුව ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාල තුළ විමර්ශන එකතුවක් පවත්වාගෙන නොයන බවයි.

එමෙන්ම මෙම පුස්තකාල විසින් ප්‍රාදේශීය එකතුවක්, ශ්‍රව්‍ය දෘෂ්‍ය ඒකකයක් හෝ විශේෂ එකතුවක් සංවිධානය කර නැත. ඒ අනුව ගුරු විදුහල් පුස්තකාල සතු දැනුම්, සම්පත් සහ එකතු පිළිබඳ අවධානය යොමු කරන විට පැහැදිලි වන කරුණක් වන්නේ මෙම ගුරු විදුහල්වල පුස්තකාල තුළ පවත්වාගෙන යනු ලබන එකතු තවදුරටත් සංවර්ධනය විය යුතු බවයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ විධිමත් අධ්‍යාපනය තුළ ගුරු විද්‍යාල විශාල කාර්යභාරයක් සිදු කරයි. ඒ අනුව මූලික වශයෙන්ම අධ්‍යාපනය සම්බන්ධව මූලාශ්‍ර එකතු පවත්වාගෙන යාම අනිවාර්යයෙන් සිදු කළ යුතු වේ. ගුරු විද්‍යාල සතු අධ්‍යාපනය සම්බන්ධ විමර්ශන මූලාශ්‍රයන් ලෙස විෂය නිර්දේශ එකතුවක් පවත්වාගෙන යාම වැදගත් වේ. පුස්තකාල හතරක (04) විෂය නිර්දේශ එකතුවක් පවත්වාගෙන යනු ලබන නමුත් මඩකලපුව ගුරු විද්‍යාලය තුළ පමණක් එවැනි එකතුවක් දක්නට නොලැබේ.

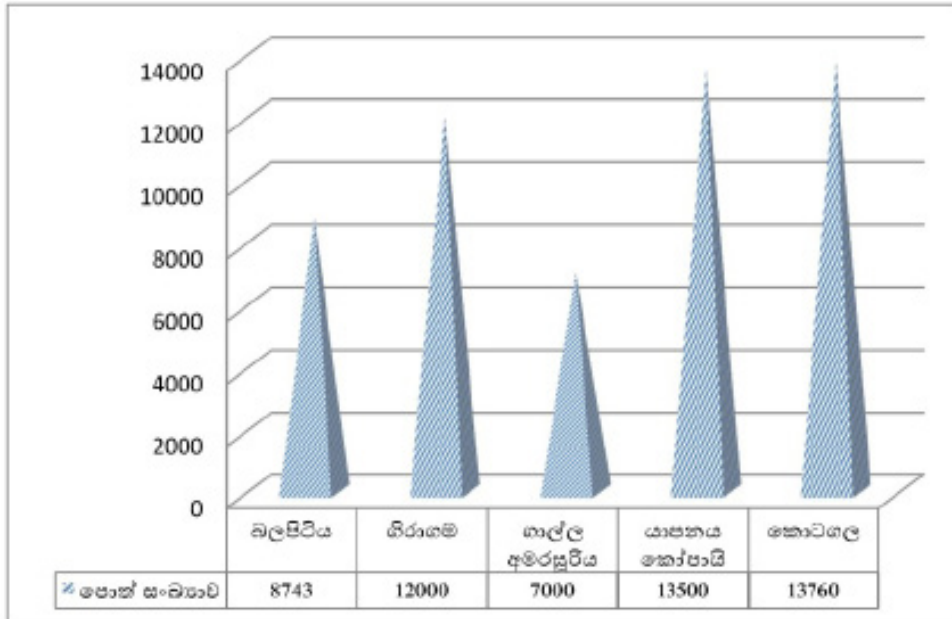
ගුරු මාර්ගෝපදේශ එකතුව සම්බන්ධයෙන් විමසා බැලීමේදී මඩකලපුව ගුරු විදුහල හැර අනෙකුත් සෑම ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාලයකම ගුරු මාර්ගෝපදේශ එකතුවක් පවත්වාගෙන යන බව තහවුරු විය.

3.6 අධ්‍යාපනය සම්බන්ධ විමර්ශන මූලාශ්‍ර පවත්වාගෙන යාම

අධ්‍යාපනය සම්බන්ධ විමර්ශන මූලාශ්‍ර දෙස අවධානය යොමු කිරීමේදී පෙළපොත් එකතුවක් පවත්වාගෙන යාම ඉතා වැදගත් වේ. මේ අනුව කොටගල ගුරු විද්‍යාලයේ හැර අනෙකුත් සෑම ගුරු විද්‍යාලවල පුස්තකාලයකම පෙළ පොත් එකතුවක් ස්ථාපිත කර තිබේ. එමෙන්ම සෑම පුස්තකාලයකම අතිරේක කියවීම් පොත් එකතුවක් ද පවත්වාගෙන යනු ලබයි. යාපනය කෝපායි ගුරු විදුහල් පුස්තකාලය හා මඩකලපුව ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාලයක පමණක් ඉගෙනුම් ආධාරක සේවාවන් පවත්වාගෙන යනු ලබයි. යාපනය කෝපායි ගුරු විදුහල් පුස්තකාලය හා මඩකලපුව ගුරු විදුහල් පුස්තකාලය තුළ පමණක් ඉගෙනුම් ආධාරක සේවාවන් පවත්වාගෙන යනු ලබයි. අනෙක් පුස්තකාල ඉගෙනුම් ආධාරක සේවාවන් ලබා දෙන බවක් අනාවරණය නොවේ.

3.7 පුස්තකාල සම්පත් සංඛ්‍යාව

රූප සටහන අංක 3.5: පුස්තකාල සතු පොත් එකතුව

මූලාශ්‍රය : සමීක්ෂණ දත්ත

සමීක්ෂණයට අනුව පුස්තකාලය සතු පොත් එකතුව සම්බන්ධයෙන් අවධානය යොමු කළ අතර ඒ අනුව පුස්තකාල සතු පොත් එකතුව 10,000 ඉක්මවූ බලපිටිය, අමරසූරිය ගුරු විද්‍යාලය හා ගිරාගම සෞන්දර්ය ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාලය ඉහළම අගයක ග්‍රන්ථ එකතුවක් පවත්වාගෙන යනු ලබයි. බලපිටිය ගුරු විද්‍යාල සතු පොත් ප්‍රමාණය 13,760, ගිරාගම සෞන්දර්ය ගුරු විද්‍යාල සතු පොත් ප්‍රමාණය 13,500ක් වන අතර පොත් 12,000 එකතුවක් අමරසූරිය ගුරු විද්‍යාල විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබයි. මඩකලපුව ගුරු විද්‍යාලය සතුව 9,154ක පොත් ප්‍රමාණයක් තිබෙන අතර යාපනය කෝපායි ගුරු විද්‍යාලය විසින් පොත් 7,000ක එකතුවක් පවත්වාගෙන යනු ලබයි. කොටගල ගුරු විද්‍යාලයෙහි ඇති එකතුව පොත් 6,531ක ප්‍රමාණයකින් සමන්විත වේ. ඒ අනුව සැලකිය යුතු මට්ටමේ පොත් එකතුවක් සියලුම ගුරු විද්‍යාල මගින් පවත්වාගෙන යනු ලබන බවක් දක්නට ලැබේ.

පුස්තකාල සම්පත් දෙස අවධානය යොමු කිරීමේදී ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය මාධ්‍ය හා විද්‍යුත් මාධ්‍ය භාවිතය ඉතාමත් පහළ මට්ටමක පවතින බව අනාවරණ වේ. කිසිදු ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාලයක ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය හෝ විද්‍යුත් මාධ්‍ය සම්පත් භාවිත කරන බව හෝ පවත්වාගෙන යන බවක් අනාවරණය නොවේ. පුස්තකාල සම්පත් හා සේවා පවත්වාගෙන යාමේදී වර්තමානය වනවිට පරිගණකය හා ඒ ආශ්‍රිත සේවාවන් කෙරෙහි විශේෂ අවධානයක් යොමු වේ. ගුරු විද්‍යාල හා විද්‍යාපීඨ පිළිබඳ සලකා බැලීමේදී අධ්‍යාපනයේ ප්‍රමුඛස්ථානය මෙම ආයතන වෙත හිමි වන අතර නවීන තාක්ෂණයන් සමගම සමව ගමන් කිරීම අත්‍යවශ්‍යය වේ.

ඒ අනුව මෙම ගුරු විද්‍යාල ආශ්‍රිතව පරිගණක පහසුකම් හා ඒ ආශ්‍රිත සම්පත් හිඟ බවක් හඳුනාගත හැකි වේ. හඳුනාගත් ශාල්ල අමරසූරිය ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාලය සතුව පමණක් පරිගණක පහසුකම් පවතින අතර නමුත් අනෙක් කිසිදු ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාලයක පරිගණක පහසුකම් නොපවතී.

ආයතනයේ අරමුණට සාපේක්ෂව පුස්තකාලයේ සම්පත් පිළිබඳ අදාළ නිලධාරීන් ගෙන් අදහස් ලබා ගත් අතර බහුතර මතය වන්නේ පුස්තකාලය තුළ දැනට පවතින සම්පත් ප්‍රමාණවත් නොමැති බවයි. ඒ අනුව පුස්තකාල කටයුතු සාර්ථකව සිදුකර ගෙනයෑම සඳහා පුස්තකාල සම්පත් සංවර්ධනය කළ යුතු බව ප්‍රතිචාරකයින්ගේ පොදු අදහසයි.

3.8 පුස්තකාල සේවා සම්බන්ධ කටයුතු

ගුරු විද්‍යාල සතු පුස්තකාලවල පවතින සේවාවන් සම්බන්ධයෙන් අධ්‍යයනය කරන විට හඳුනාගත හැකි වන්නේ බැහැරදෙන සේවය හා විමර්ශන සේවය ක්‍රියාත්මක වන බවය. වෙනත් සේවා පිළිබඳව සඳහන් නොවේ. එමෙන්ම ප්‍රලේඛන සේවා කටයුතු හා අන්තර් පුස්තකාල පිරුළු සේවා කටයුතු ද කිසිදු පුස්තකාලක ක්‍රියාත්මක නොවන බව හඳුනා ගත හැකිවිය.

පුස්තකාලය විවෘතව තබන වේලාවන් පිළිබඳ කරුණු සලකා බැලීමේදී සෑම පුස්තකාලයක්ම සාමාන්‍ය රාජකාරී වේලාව තුළ විවෘතව තබන බව තහවුරු වේ.

අධ්‍යයනයට ලක් කරන ලද ගුරු විද්‍යාලවල පුස්තකාලවල පහසුකම් පිළිබඳ සලකා බැලීමේදී ශාරීරික අපහසුතා ඇති ශිෂ්‍යයන්ට/ කාර්යමණ්ඩලයට පුස්තකාලය වෙත ප්‍රවේශ වීමේ පහසුකම් ක්‍රමවේද සම්බන්ධයෙන් විමසා බැලූ නමුත් කිසිදු ගුරු විද්‍යාලයක ඒ ආකාරයේ ප්‍රවේශවීමේ පහසුකම් සලසා තිබෙන බවක් හඳුනාගත නොහැකි විය.

ගුරු විද්‍යාල පාඨකයින් වන්නේ ගුරුවරුන් / ශිෂ්‍ය ශිෂ්‍යාවන් සහ කාර්යමණ්ඩලයේ සාමාජිකයින්ය. වැඩිම ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාවක් සහ කටීකාචාර්යවරු සංඛ්‍යාවක් කොටගල ගුරු විද්‍යාලයෙන් හඳුනාගත හැකි අතර අඩුම ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යා වක් හා කටීකාචාර්යවරු සංඛ්‍යාවක් ගාල්ල අමරසූරිය ගුරු විද්‍යාලයෙන් හඳුනාගත හැකි වේ. ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාල තුළ මුළු ලියාපදිංචි පාඨක සංඛ්‍යාව පිළිබඳ සලකා බැලීමේදී ගුරු විද්‍යාලයේ සියලුම ශිෂ්‍ය ශිෂ්‍යාවන් හා කටීකාචාර්යවරු පුස්තකාල සාමාජිකත්වය ලබා තිබේ. එමෙන්ම දිනකට පුස්තකාලය පරිහරණය කරනු ලබන කාර්යමණ්ඩල පාඨක සංඛ්‍යාව පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීමේදී තොරතුරු ලබා දුන් පුස්තකාල අතරින් දිනකට පුස්තකාලය පරිහරණ කරනු ලබන පාඨක සංඛ්‍යාව සාමාන්‍ය 10කට ආසන්න ප්‍රමාණයක් බවත් ශිෂ්‍ය පාඨක ප්‍රජාව පිළිබඳ සලකා බැලීමේදී දිනකට පුස්තකාලය පරිහරණය කරනු ලබන පාඨක සංඛ්‍යාවේ සාමාන්‍ය 35කට ආසන්න වන බව දැනගත හැකිය. මෙම සමීක්ෂණය තුළ දී දිනකට සංසරණය වන පොත් සංඛ්‍යාව (දළ වශයෙන්) විමසා බැලූ අතර එහිදී දිනකට පොත් සංසරණය වීමේ සාමාන්‍ය පොත් 50කට ආසන්න ප්‍රමාණයක් වන බව තහවුරු විය.

3.9 පුස්තකාල පොත් අපහරණය / උපදේශක කමිටු පවත්වාගෙන යාම

ගුරු විද්‍යාලවල වර්තමාන තත්වය හඳුනා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් සිදු කරන ලද මෙම සමීක්ෂණය ඔස්සේ පුස්තකාල කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් ද තොරතුරු ලබා ගන්නා ලදී.

ඒ අනුව පුස්තකාල කළමනාකරණයේදී පොත් අපහරණය සම්බන්ධයෙන් අදහස් විමසා බැලූ අතර තොරතුරු ලබා දුන් ගුරු විද්‍යාල අතරින් ගාල්ල අමරසූරිය ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාලය 2015 වර්ෂයේදී පොත් අපහරණය සිදුකර තිබේ. පුස්තකාල 03ක් (කෝපායි, මඩකලපුව හා කොටගල ගුරුවිද්‍යාල පුස්තකාල) 2016 වර්ෂයේදී තොග සමීක්ෂණ පවත්වා තිබේ. වාර්ෂිකව තොග සමීක්ෂණ කටයුතු සිදු කිරීම සැලකීමේදී 2017 වර්ෂය තුළ ගිරාගම ගුරු විද්‍යාලය සහ ගාල්ල අමරසූරිය ගුරු විද්‍යාලය විසින් තොග සමීක්ෂණ කටයුතු සිදු කර තිබේ.

පුස්තකාල කළමනාකරණයේදී ක්‍රියාකාරී පුස්තකාල කමිටුවක් පවත්වාගෙන යාම වැදගත්ය. ඒ අනුව ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාල කමිටු සංයුතිය සම්බන්ධයෙන් අධ්‍යයනය කිරීමේදී කෝපායි හා මඩකලපුව ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාල විසින් ක්‍රියාකාරී පුස්තකාල කමිටුවක් පවත්වාගෙන නොයන බව හෙළි විය. ගිරාගම, කොටගල හා අමරසූරිය ගුරු විදුහල් පුස්තකාල විසින් ක්‍රියාකාරී පුස්තකාල කමිටුවක් පවත්වාගෙන යන බව හඳුනාගත හැකි වේ. පුස්තකාල කමිටුවේ සංයුතිය පහත සාමාජිකයන්ගෙන් සමන්විත වේ.

- විදුහල්පති සභාපති
- පුස්තකාලයාධිපති ලේකම්
- නියෝජ්‍ය විදුහල්පති සාමාජික
- අංශාධිපති සාමාජික
- කටීකාචාර්ය සාමාජික
- ශිෂ්‍ය / ශිෂ්‍යයාවන් සාමාජිකයන්

පුස්තකාලයාධිපති / පුස්තකාල භාර නිලධාරියා විසින් මුහුණදෙන අභියෝග සම්බන්ධයෙන් ද අධ්‍යයනය කරන ලදී. ඒ අනුව පුස්තකාලයාධිපතිවරු මුහුණදෙන ප්‍රමුඛතම ගැටලුවක් බවට හඳුනාගත හැකි වූයේ පුස්තකාල පවත්වාගෙන යාමට ඉඩකඩ ප්‍රමාණවත් නොවන බවයි. ඊට අමතරව පහත ගැටලු ද සඳහන් කර තිබිණි.

- පුහුණු කාර්යමණ්ඩලයක් නොසිටීම.
- නව තාක්ෂණය පුස්තකාල කටයුතු සඳහා උපයෝගී කර නොගැනීම.
- පුස්තකාල සඳහා අවශ්‍ය භෞතික සම්පත් (අන්තර්ග්‍රහණය) හිඟ බව.

3.10 තොරතුරු තාක්ෂණ උපකරණ භාවිත කිරීම හා පුස්තකාල ස්වයංක්‍රීයකරණය

ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාල වල තොරතුරු තාක්ෂණ උපකරණ භාවිතයට ගැනීම හා ස්වයංක්‍රීයකරණය සම්බන්ධයෙන් මෙම සමීක්ෂණයේදී අධ්‍යයනය කරන ලදී. මෙම සමීක්ෂණයට අනුව තොරතුරු ලබා ගත් පුස්තකාල අතරින් කිසිදු පුස්තකාලයක් ස්වයංක්‍රීයකරණය සිදු කර නොමැත. ගිරාගම සෞන්දර්ය ගුරු විද්‍යාලය හා කොටගල ගුරු විද්‍යාලය පමණක් ඒ පිළිබඳ සැලසුම් කරමින් පවතින බව සඳහන් කර තිබේ. නමුත් එම පුස්තකාල දෙක අතරින් මේ වන විට පරිගණකයක් හෝ පවතින්නේ කොටගල ගුරු විදුහල් පුස්තකාලයට පමණි.

පුස්තකාලය සතුව ඇති තොරතුරු තාක්ෂණික උපකරණ, සේවා හා ඒවායේ සංඛ්‍යාව සම්බන්ධයෙන් මෙම සමීක්ෂණයට අනුව අධ්‍යයනය සිදු කරන ලදී. ඒ අනුව පරිගණක, (ඩෙස්ක්ටොප් /ලැප්ටොප්) පරිගණක මේස පිළිබඳ තොරතුරු එක් රැස් කළ අතර කොටගල පුස්තකාලයේ පමණක් පරිගණකයක් තිබේ. එමෙන්ම ටැබ් හා වෙනත් ජංගම තාක්ෂණික ආධාරක/ උපකරණ කිසිවක් පුස්තකාල සතුව නොපවතී.

3.11 පුස්තකාල සංරක්ෂණය

උසස් නිමාවකින් හා වටිනාකමකින් යුත් ප්‍රකාශන පුස්තකාලයන් වෙත ප්‍රතිග්‍රහණය කරනු ලැබුවද ඒවා රැක ගැනීමේ වැඩපිළිවෙළක් පුස්තකාලය සතු නොවුවහොත් පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය ඉතා ඉක්මණින් විනාශයට පත් විය හැක. පුස්තකාල ගොඩනැගිල්ලේ තත්වය, පාරිසරික සාධක, පුහුණු ශිල්පීය ගුණය, පාඨකයින්ගේ ස්වභාවය, නිෂ්පාදිත තත්වය අනුව පුස්තකාල ද්‍රව්‍යයන්හි කල්පැවැත්ම තීරණය වේ. ගුරු විද්‍යාල සමීක්ෂණය ඔස්සේ ද පුස්තකාලවල අනුගමනය කරනු ලබන සංරක්ෂණ ක්‍රියාදාමයන් අධ්‍යයනය කරන ලදී. මේ අනුව මඩකලපුව ගුරු විද්‍යාලයේ පුස්තකාලය හැර අනෙකුත් පුස්තකාල මූලික සංරක්ෂණ විධික්‍රම යම් ප්‍රමාණයකට අනුගමනය කරන බව පැහැදිලි වේ. පොත්වල ආරක්ෂාව සඳහා කපුරු බෝල යෙදීම මෙන්ම රසායනික ද්‍රව්‍ය යෙදීම ආදී සරල සංරක්ෂණ ක්‍රමවේද භාවිත කරනු ලබන බව හඳුනාගත හැකි විය. නමුත් මෙම ක්‍රම භාවිතයෙන් පොත්වල කල්පැවැත්මට හා ඒවායෙහි ගුණාත්මකභාවය කෙරෙහි මෙම විවිධ ක්‍රමවල ඇති ආරක්ෂිත බව කෙරෙහි කිසිදු අවබෝධයක් නොමැති අතර සරලවූත් පැවැත්මට හානිදායී නොවන ශිල්පීය ක්‍රම සම්බන්ධයෙන් මෙම පුස්තකාල ඉතා ඉක්මණින් දැනුවත් විය යුතුයි.

3.12 පුස්තකාලය සංවර්ධනය කිරීමට අවශ්‍ය පහසුකම්

සමීක්ෂණයට අදාළව මෙම පුස්තකාලවල අනාගත සංවර්ධන කටයුතු සම්බන්ධයෙන් තොරතුරු විමසා බැලූ අතර ගුරු විද්‍යාලවල පවත්වාගෙන යනු ලබන පුස්තකාල සංවර්ධනය උදෙසා අදාළ පුස්තකාල භාර නිලධාරී හෝ පුස්තකාලයාධිපති විසින් විවිධ යෝජනා ඉදිරිපත් කර තිබේ. ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාල සංවර්ධනය උදෙසා අදාළ පුස්තකාල භාර නිලධාරී හෝ පුස්තකාලයාධිපති විසින් ඉදිරිපත් කර ඇති යෝජනා පහත දැක්වේ.

- කාර්යමණ්ඩලය පුහුණු කිරීම.
- පුස්තකාලයාධිපතිවරු බඳවා ගැනීම.
- පරිගණක පහසුකම් සහ අන්තර්ජාල පහසුකම් සැපයීම.
- පුස්තකාල ස්වයංක්‍රීයකරණය සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම (E-Library සංකල්පය හඳුන්වාදීම හා ප්‍රවලිත කිරීමට අවශ්‍ය කටයුතු සම්පාදනය කිරීම).
- ප්‍රමාණවත් ඉඩකඩ පහසුකම් සහිත ගොඩනැගිල්ලක් ලබාදීම හෝ පවතින ගොඩනැගිල්ල තුළ ඉඩකඩ සැලසුම් කිරීම.
- භෞතික සම්පත් ලබා දීම (ප්‍රින්ටර්, බහු මාධ්‍ය උපකරණ, ඡායා පිටපත් යන්ත්‍ර , පුටු මේස අල්මාරි) ලබාදීම.
- පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය හා සම්පත් සංරක්ෂණය සම්බන්ධයෙන් දැනුවත් කිරීම සහ පොත් බැඳුම්කරණය සම්බන්ධව ප්‍රායෝගික පුහුණු අවස්ථා ලබා දීම.
- පුස්තකාලයක් පවත්වාගෙන යාම සඳහා අවශ්‍ය මූලික යටිතල පහසුකම් සපයා දීම හා ඒවා නඩත්තු කිරීමට අවශ්‍ය සහාය ලබාදීම.

ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාල පවත්වාගෙන යාමේදී රාජ්‍ය ආයතන සහ වෙනත් ආයතන සමග සහයෝගයෙන් සංවර්ධනය වෙනුවෙන් ලබාදිය හැකි සහාය සම්බන්ධයෙන් අදහස් විමසනු ලැබූ අතර කොටගල ගුරු විද්‍යාලයෙන් පමණක් අදහස් දැක්වීමක් සිදු කර තිබේ. ඔවුන්ගේ අදහස පුස්තකාල සඳහා අවශ්‍ය පොත් ලබාදීම හා පුහුණු කාර්යමණ්ඩලයක් පත් කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග සඳහා වෙනත් ආයතනවල සහයෝගය ලබා ගැනීම වැදගත් බවයි.

මෙම සමීක්ෂණයට අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාල සේවාවේ අනාගත අභිවෘද්ධිය

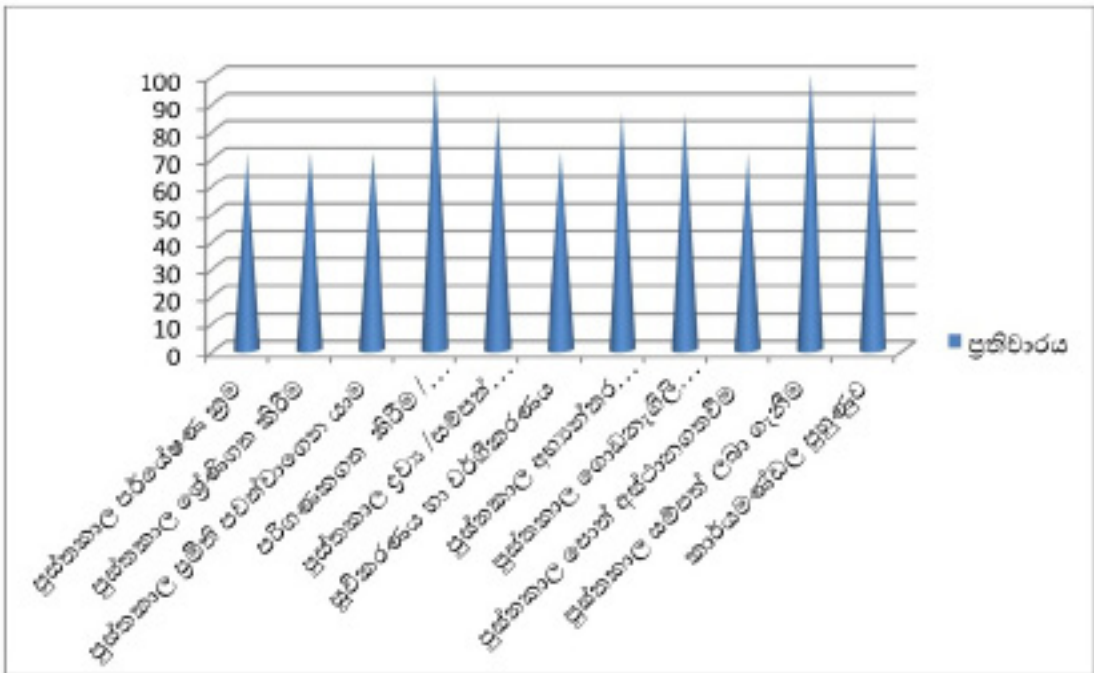
උදෙසා ගත යුතු ක්‍රියාමාර්ග සම්බන්ධයෙන් ද තොරතුරු ලබා ගන්නා ලදී. එම තොරතුරු පහත දැක්වේ.

- කියවීමේ රුචිය වර්ධනය කිරීමේ වැඩසටහන් සංවිධානය කිරීම.
- සියලු ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාල හා අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල සම්බන්ධ වන පරිදි පුස්තකාල ජාලයක් (Library Network) ඇති කිරීම.
- ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාල සම්පත් මධ්‍යස්ථාන ලෙස පවත්වාගෙන යාම (Library Recourse Centres).

3.13 ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයන් අපේක්ෂා කරනු ලබන මාර්ගෝපදේශ ක්ෂේත්‍ර සහ පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩලයට අවශ්‍ය වන පුහුණු ක්ෂේත්‍ර

ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාල පද්ධතිය වර්ධනය කිරීම සඳහා ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයෙන් පහත සඳහන් ක්ෂේත්‍ර /වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම අපේක්ෂා කරන බව පෙන්වා දී තිබේ. ගුරු විද්‍යාලවලට අනුව ඔවුන්ගේ ප්‍රධානම අවශ්‍යතාවයක් ලෙස මෙම පුස්තකාල පරිගණකගත කිරීම/ ඩිජිටල්කරණය සඳහා මාර්ගෝපදේශයන් ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයෙන් ලබා දිය යුතු බව සඳහන් කර තිබේ. ඊට අමතරව හඳුනාගත් හේතූන් ලෙස පුස්තකාල සඳහා අවශ්‍ය සම්පත් ලබා ගැනීම හා පුස්තකාල විද්‍යා ක්ෂේත්‍රයේ පර්යේෂණ ක්‍රම සම්බන්ධව දැනුම හා මාර්ගෝපදේශයන් ලබා ගැනීම, පුස්තකාල ශ්‍රේණිගත කිරීම හා ප්‍රමිති පවත්වාගෙන යාම, පුස්තකාලය අභ්‍යන්තරය හා ගොඩනැගිල්ල විධිමත්ව සැලසුම්කරණය හා පවත්වාගෙන යාමට අවශ්‍ය සහාය ලබාදීම මෙම ගුරු විද්‍යාල මගින් අපේක්ෂා කරයි. මෙම පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා පවත්වාගෙන යාමේදී ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය සතුව විශාල වගකීමක් ලෙස සඳහන් කළ යුතුය.

රූප සටහන අංක 3.5: ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය මගින් මාර්ගෝපදේශය ලබාදීමට අවශ්‍යවන ක්ෂේත්‍ර

මූලාශ්‍රය: සමීක්ෂණ දත්ත

ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාල පවත්වාගෙන යාමේදී විවිධ ක්ෂේත්‍ර යටතේ දැනුම හා පුහුණුව අත්‍යවශ්‍ය වේ. ඒ අනුව මෙම සමීක්ෂණය සඳහා මෙම පුස්තකාල කාර්යය මණ්ඩලයට පුහුණුව අවශ්‍ය වන ක්ෂේත්‍ර සම්බන්ධයෙන්ද අධ්‍යයනයට ලක් කරන ලදී. තොරතුරු ලබාදුන් ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාලවලට අනුව සුවිකරණය හා වර්ගීකරණය සහ පුස්තකාල තොග සමීක්ෂණ පැවැත්වීම යන ක්ෂේත්‍ර ඔස්සේ පුහුණුවීම් අවශ්‍ය බව සඳහන් කර තිබේ.

ඊට අමතරව පුස්තකාල කළමනාකරණය, පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය සංරක්ෂණය, පුස්තකාල ප්‍රලේඛන සේවා පවත්වාගෙන යාම, පුස්තකාල ප්‍රතිග්‍රහණ කටයුතු හා පුස්තකාල පර්යේෂණ ක්‍රම අවශ්‍ය පුහුණුවීම් ලබා දිය යුතු බව අවධාරණය කර තිබේ.

සිවුවන පරිච්ඡේදය

**ගුරු විද්‍යාල / විද්‍යාපීඨ
පුස්තකාල සම්බන්ධතා පිළිබඳ
ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනය**

ශ්‍රී ලංකාවේ දැනට ක්‍රියාත්මක වන ගුරු විද්‍යාල හා විද්‍යාපීඨ විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබන පුස්තකාල පිළිබඳ තොරතුරු එක් රැස් කර එම පුස්තකාල ප්‍රතිසංවිධාන කිරීමට යෝජනා ලබා දීමේ අරමුණින් සමීක්ෂණයක් සිදු කරන ලදී. එම සමීක්ෂණයට අදාළ තොරතුරු තහවුරු කර ගැනීමටත්, පුස්තකාලවල පවතින තත්වයන් අවබෝධ කර ගැනීමට තෝරාගත් විද්‍යාපීඨ සහ ගුරු විද්‍යාල කිහිපයක් නිරීක්ෂණය සඳහා පුස්තකාල පර්යේෂණ අංශයේ අංශ ප්‍රධාන සහ පර්යේෂණ නිලධාරී සහභාගී විය. එම නිරීක්ෂණ ඇසුරින් ලබා ගත් තොරතුරු පහත දැක්වේ.

4.1 සියනෑ ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය - වේයන්ගොඩ

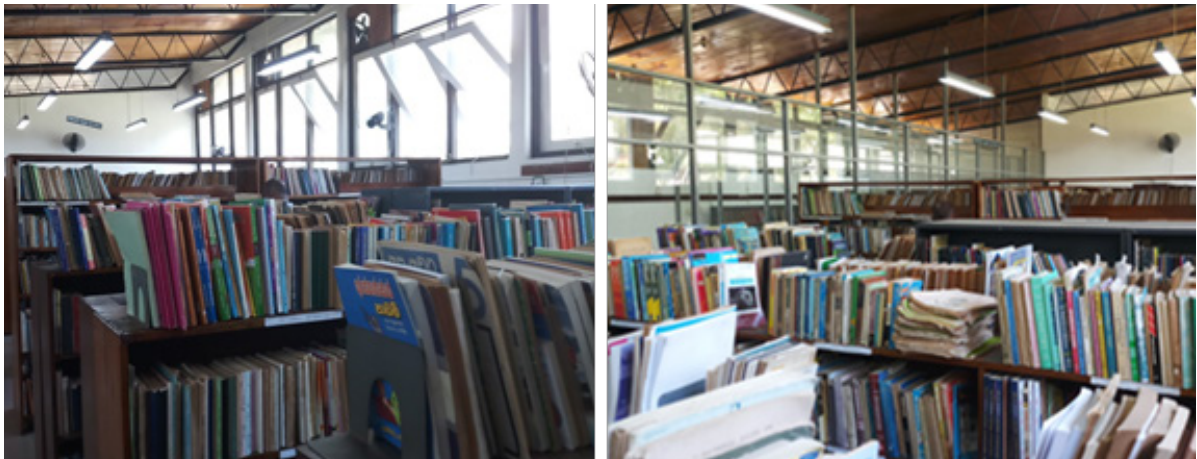
පුස්තකාලය සඳහා වෙනම සකස් කරන ලද ගොඩනැගිල්ලක් නොව අධ්‍යාපන කටයුතු සඳහා භාවිත කිරීමට සකස් කරන ලද ගොඩනැගිල්ලක පුස්තකාලය පවත්වාගෙන යනු ලැබේ. (බිම් ප්‍රමාණය ආසන්න වශයෙන් වර්ග අඩි 6440ක් පමණ වේ.) 1 වන ශ්‍රේණියේ පුස්තකාලයාධිපතිනියක් සමග පුස්තකාල සේවකයින් තිදෙනෙක් මෙහි සේවයෙහි යෙදී සිටින අතර ඔවුන් පුස්තකාල හා විඥාපන විද්‍යා ඩිප්ලෝමා පාඨමාලාව හදාරා ඇති බව පවසන ලදී.

ඩිවි දශම වර්ගීකරණය අනුව පොත් සංවිධානය කර ඇති අතර ප්‍රතිග්‍රහණ ලේඛනයක් නිසියාකාරව පවත්වා ගෙන යන ආකාරය දැකිය හැකි විය. පත්‍රිකා සුවයක් නිර්මාණය කර ඇතත් එය යාවත්කාලීන කර නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය.

පුස්තකාලය සතු පොත් ප්‍රමාණය පිළිබඳව සෑහීමකට පත්වුවත් වාර සඟරා, ශ්‍රව්‍ය දෘෂ්‍ය මාධ්‍ය, විද්‍යුත් මාධ්‍යයක පුස්තකාල එකතුව තුළ දක්නට නොලැබිණි. වාර්ෂිකව පොත් මිලදී ගැනීම සඳහා රුපියල් ලක්ෂයක් පමණ වැය කරන බව පුස්තකාලයාධිපතිනිය පවසන ලදී.

මෙම පුස්තකාලය සංරක්ෂණ ගැටලු කිහිපයකටම මුහුණ දෙමින් සිටින බව නිරීක්ෂණය විය. එම ගැටලු උග්‍රවීමට බලපා ඇති ප්‍රධාන හේතුව සැලසුම් කරන ලද පුස්තකාල ගොඩනැගිල්ලක් නොතිබීමයි. පැරණි ගොඩනැගිල්ලක් නිසා කෘමි සතුන්ගේ වර්ධනයට හිතකර පරිසරයක් දක්නට ලැබිණි. කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා සංරක්ෂණය පිළිබඳ විධිමත් පුහුණුවක් නොතිබීම නිසා සංරක්ෂණය කළයුතු පොත් පත් බොහෝ ප්‍රමාණයක් පුස්තකාල තුළ නිරීක්ෂණය විය.

පුස්තකාල කාර්යයන් පහසු කර ගැනීමට පරිගණක තාක්ෂණය හෝ වෙනත් තාක්ෂණික මාධ්‍ය භාවිත කිරීමට කටයුතු කර නොමැති අතර කාර්යාලීය කටයුතු සඳහා එක් පරිගණකයක් භාවිත කිරීම නිරීක්ෂණය විය.

පොත් සංවිධානය කර ඇති ආකාරය

ආසන සංවිධානය හා ශිෂ්‍යයන් විසින් අධ්‍යයන කටයුතු වල නියැලෙන ආකාරය

4.2 ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය - වවුනියාව

මෙම විද්‍යාපීඨයේ පුස්තකාලය ආයතනයේ මධ්‍යස්ථානයක පිහිටා ඇති අතර අභ්‍යන්තර සහ බාහිර පෙනුම ආකර්ශනීය ලෙස සකස් කර ඇත. පත්‍රිකා සුවිස යාවත්කාලීනව පවත්වාගෙන යන අතර වර්ගීකරණය සඳහා ඩිවි දශම වර්ගීකරණය 21 සංස්කරණය සහ පොත්වල විෂය අනුව වර්ග කර තිබේ.

විමර්ශන, බැහැරදීම් සහ කියවීම් සේවාවන්ට අමතරව අන්තර්ජාල සේවා, ඡායාපිටපත් සේවා ක්‍රියාත්මක වේ. ආචාර්ය මණ්ඩලයේ සාමාජිකයින්ට දින 30ක කාලයක් සඳහා පොත් බැහැර දෙන අතර සිසුන්ට දින දහයක කාලයකට පොත් බැහැර දෙයි. පොත් එකතුව දහසකට ආසන්න අගයක් ගන්නා අතර වැඩි වශයෙන් දක්නට ලැබෙන්නේ ඉංග්‍රීසි, දෙමළ භාෂා මාධ්‍ය පොත් වේ. සිංහල මාධ්‍ය පොත් එකතුවක් ද සංවිධානය කර තිබේ. බැහැර දෙන අංශය, විමර්ශන අංශය, පුවත්පත් අංශය, කියවීම් අංශය වෙත වෙනම සංවිධානය කර ඇත.

අන්තර්ජාල පහසුකම් සහිත විද්‍යුත් පුස්තකාලයක් මෙහි ස්ථාපිත කර ඇති අතර පාඨකයින් සඳහා පරිගණක 07 ක් වෙන්කර ඇත. CCTV කැමරා පද්ධතියක් ද පුස්තකාලය සතු වේ. වාර්ෂිකව පොත් ලබා ගැනීම සඳහා රුපියල් ලක්ෂයකට ආසන්න මුදලක් වෙන් කරන බවද තහවුරු කර ගත හැකි විය. කාර්යමණ්ඩල හිඟය පුස්තකාල කටයුතු පවත්වාගෙන යාමට බලපා ඇති අතර දැනට සේවයේ යෙදී සිටින්නේ පුස්තකාලයාධිපතිට අමතරව එක් සේවකයෙක් පමණි. කාර්යමණ්ඩල සාමාජිකයින්ට සංරක්ෂණ ක්‍රම පිළිබඳ අවබෝධය ප්‍රමාණවත් නොවීම හේතුවෙන් පුස්තකාල එකතුව ආරක්ෂා කර ගැනීමට නොහැකි වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය. ඇතැම් පොත් අවිධිමත් ක්‍රම මගින් පිළිසකර ඇති ආකාරය දක්නට ලැබිණි.

පොත් සංවිධානය කර ඇති ආකාරය

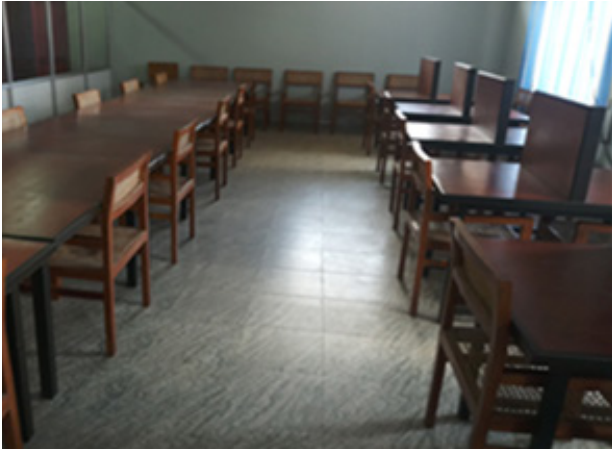
4.3 පුලතිසිපුර අධ්‍යාපන විද්‍යා පීඨය - පොළොන්නරුව

පුස්තකාලය සඳහාම ඉදි කරන ලද ගොඩනැගිල්ලක බිම් මහලේ පුස්තකාලය පවත්වාගෙන යන අතර මෑතකදී ප්‍රතිසංස්කරණය කර අභ්‍යන්තර සැලසුම විධිමත් ලෙස නිර්මාණය කර ඇත. ආලෝකය, වාතාශ්‍රය ප්‍රමාණවත් පරිදි පවතින බව නිරීක්ෂණය විය. දැනට වසර 18 කට පමණ කාලයක සිට පුස්තකාලයාධිපතිවරයකු නොමැතිව පුස්තකාල කටයුතු පවත්වාගෙන ගොස් ඇත. දැනට පුස්තකාල සහායක තනතුරු දරන සේවකයින් තිදෙනෙක් මෙහි කටයුතු කරනු ලැබේ.

පුස්තකාලය සතුව පොත් විසිදහහක් පමණ ඇති අතර අනෙකුත් පුස්තකාල සම්පත් දක්නට නොතිබේ. විමර්ශන සහ බැහැර දෙන සේවා පමණක් ක්‍රියාත්මක වේ. සුවිකරණ කටයුතු සහ වර්ගීකරණ කටයුතු විධිමත් ආකාරයට සිදු නොවේ. ඊට හේතුව වෘත්තීය පාඨමාලා සමත් කාර්යමණ්ඩලයක් නොමැතිකමයි. කාර්යාලීය කටයුතු සඳහා එක් පරිගණකයක් භාවිත කරයි. පොත් බැහැරදීම සඳහා භාවිත කරන කවුන්ටරය ඒ සඳහා නොගැලපෙන බව පෙනේ. පොත්පත් අස්ථානගත වීමට සම්පූර්ණයෙන් ආවරණය කරන ලද මෙම කවුන්ටරය හේතුවන බව නිරීක්ෂණය විය.

පොත් සංවිධානය කර ඇති ආකාරය

ප්‍රස්තකාලයේ ඇතුළත සැලසුම

පත්‍රිකා සුවිය

4.4 ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය - මඩකලපුව

සැලසුම් කරන ලද ගොඩනැගිල්ලක පිහිටුවා ඇති ප්‍රස්තකාලය වර්ග අඩි 3000 කින් පමණ සමන්විත වේ. වාතාශ්‍රය , ආලෝක තත්වය, පිහිටීම, පෙනුම සතුටුදායක තත්වයක පවතී. ප්‍රස්තකාලයාධිපතිවරයෙකු සමග ප්‍රස්තකාල සේවකයන් දෙදෙනෙක් මෙහි සේවය කරයි. ප්‍රස්තකාලය සතු පොත් ප්‍රමාණය 17,017 කි. පත්‍රිකා සුවිය වෙනුවට පොත් ලැයිස්තුවක් MS Excel දත්ත පදනම භාවිත කර සකස් කර තිබිණි.

බැහැරදෙන, විමර්ශන, කියවීම අංශ වලට අමතරව ගුරු උපදේශක පොත් සඳහා වෙනම අංශයක් සංවිධානය කර තිබීම විශේෂ ලක්ෂණයකි. ප්‍රස්තකාල කාර්යමණ්ඩල සාමාජිකයන්ට ප්‍රස්තකාල විද්‍යාව වෘත්තීය සුදුසුකම් නොමැති බව තහවුරු විය. පරිගණක හෝ නව තාක්ෂණික උපකරණ ප්‍රස්තකාලය තුළ නොමැත. විධිමත් සංරක්ෂණ ක්‍රම අනුගමන කිරීමට දැනුවත් කාර්යමණ්ඩල සාමාජිකයින් නොතිබිණි.

පොත් සංවිධානය කර ඇති ආකාරය

පොත් සංවිධානය කර ඇති ආකාරය

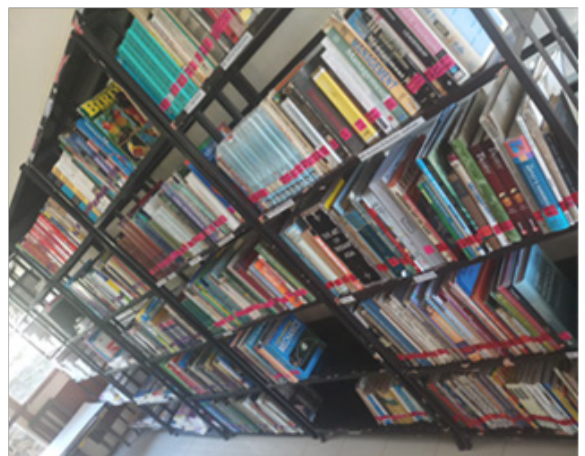
පුස්තකාලය පරිහරණය කරනු ලබන ශිෂ්‍යයින්

4.5 මහවැලි ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය - පොල්ගොල්ල

වෘත්තීය පුස්තකාලයාධිපතිවරු දෙදෙනෙකු සහ පුස්තකාල සේවකයින් තිදෙනෙකුගෙන් සමන්විත මහවැලි අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලය සඳහා වෙනම නිර්මාණය කරන ලද දෙමහල් ගොඩනැගිල්ලක් ඇත. විමර්ශන අංශය, කියවීම් අංශය, සඟරා අංශය සහ ගුරු උපදේශ ග්‍රන්ථ අංශය සහ ප්‍රධාන පුස්තකාලයාධිපතිගේ කාමරය ඇතුළු කාර්යාලය බිම් මහලේ පිහිටුවා ඇති අතර බැහැරදෙන අංශය ඉහළ මාලයේ පිහිටුවා ඇත. බැහැර දෙන අංශය තුළ පොත් කියවීම සඳහා ආසන පහසුකම් සපයා තිබේ.

පිරිසිදු වාතාශ්‍රය, ප්‍රමාණවත් ආලෝකය, පුස්තකාලයට ලැබෙන අතර අභ්‍යන්තර සැලැස්ම ආකර්ෂණීයව පවත්වාගෙන යන ආකාරය දක්නට ලැබේ. පරිග්‍රහණ ලේඛනය සතු ග්‍රන්ථ සංඛ්‍යාව 52,397 කි. පත්‍රිකා සුවිසක් දක්නට ලැබුණත් එය භාවිත කිරීම අවම මට්ටමක පවතින අතර ඩිවි දශම වර්ගීකරණය 21වන සංස්කරණයට අනුව පොත් වර්ග කිරීමට ද පියවර ගෙන ඇත.

පුස්තකාලය සතු පරිගණක යොදාගෙන ඇත්තේ කාර්යාලීය කටයුතු සඳහාය. සංරක්ෂණ කටයුතු පිළිබඳ අවබෝධයක් කාර්ය මණ්ඩලයට නොමැති නිසා පොත් ආරක්ෂා කර ගැනීමේ ගැටලුව මෙම පුස්තකාලය මුහුණ දී සිටී. විෂය අනුව පුවත් කැපුම් සේවාවක් පවත්වාගෙන යනු දැකගත හැකිය. පුවත්පත් විධිමත්ව රාක්කගත කර ඇත. ඉංග්‍රීසි, සිංහල ප්‍රකාශන වෙන වෙනම රාක්කගත කර තිබේ. වාර්ෂිකව පොත් මිලදී ගැනීම සඳහා රු. ලක්ෂයක් පමණ මුදලක් වෙන් වන අතර මූලික පොත් වලට අමතරව සැලකිය යුතු අනිකුත් මාධ්‍යය එකතුවක් ද සංවිධානය කර තිබේ.

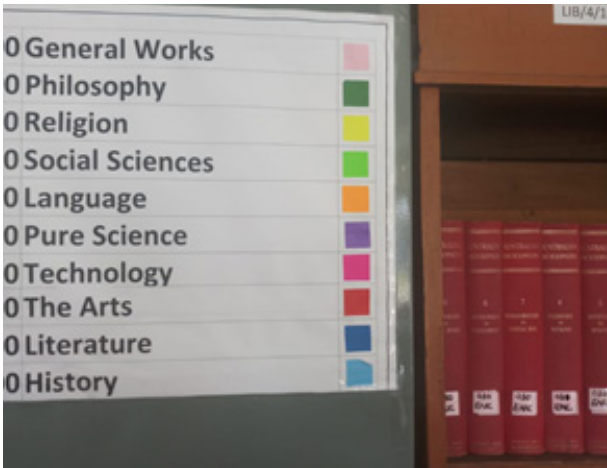
පොත් සංවිධානය කර ඇති ආකාරය

පුවත්පත් ලිපි කැපුම් එකතුව

ප්‍රකාශන සංවිධානය වී ඇති ආකාරය

වර්ණ සංකේත භාවිතයෙන් විෂය වර්ගීකරණය

පුස්තකාලය පරිහරණය කරනු ලබන ශිෂ්‍යයන්

4.6 ගුරු විද්‍යාලය - මඩකලපුව

කාර්යාල ගොඩනැගිල්ලේ බිම්මහලේ වර්ග අඩි 400 ක පමණ කොටසක දැනට පුස්තකාලය පවත්වාගෙන යනු ලබන අතර පැරණි අබලන්වූ ලිඛිත උපකරණ නිසා අභ්‍යන්තර නිමාව පුස්තකාලයකට සුදුසු තත්ත්වයක නොපවතී. පාඨකයින් සඳහා ප්‍රමාණවත් පරිදි ඉඩකඩ පහසුකම් සැපයීමට මෙහි ඉඩ නැත.

පුස්තකාලයාධිපති තනතුර දීර්ඝ කාලයක සිට පුරප්පාඩුව පවතින අතර රාජකාරි ආවරණය කරනු ලබන්නේ වෘත්තීය සුදුසුකම් නොමැති පුස්තකාල සේවකයෙකු විසිනි. පරිග්‍රහණ ලේඛනය අනුව පොත් 11,765 ක් දක්වා ඇති අතර වෙනත් පුස්තකාල සම්පත් මෙහි සංවිධානය කර නොමැත. විධිමත් සුවිකරණ ක්‍රියාවලියක් හෝ වර්ගීකරණය කරන ලද ප්‍රකාශන මෙම පුස්තකාලයේ දක්නට නොලැබේ.

බැහැරදීම සහ විමර්ශන ලෙස පොත් වෙන්කර ඇතත් ඒවා සියල්ල ස්ථානගතකර ඇත්තේ එකම ස්ථානයකය. ඒ අනුව මෙහි අංශ වෙන් කිරීමක් දක්නට නැත. පුස්තකාල එකතු සංරක්ෂණ ක්‍රම අනුගමනය නොකරන බැවින් පොත්පත්වලට සංරක්ෂණ ගැටලු මතුව ඇත. පොත්, පුවත්පත්, සඟරා හැරුණු විට වෙනත් තාක්ෂණික උපකරණ ද පුස්තකාලය සතු නොවේ. 2018 වර්ෂය සඳහා පොත් මිලදී ගැනීමට

පොත් සංවිධානය කර ඇති ආකාරය

4.7 ගුරු විද්‍යාලය - ගම්පොල

මෑතකදී නැවත විවෘත කරන ලද මෙම ගුරු විද්‍යාලයේ පුස්තකාලය සංවිධානය කිරීමට ස්ථානයක් දෙවන මහලක තෝරාගෙන තිබෙන නමුත් එම ස්ථානය පුස්තකාලයක් පවත්වාගෙන යාමට සුදුසු නොවන බව නිරීක්ෂණය විය. විදුහල්පතිතුමිය විසින් පොත්පත් ප්‍රමාණයක් එක් රැස් කර තබා තිබේ. මෙහි පොත් රාක්ක කිහිපයක් ඇති අතර පුස්තකාලයක් පවත්වා ගෙන යාමට යෙදවීමට අයෙකු ද දැනට නොමැති බව විදුහල්පතිතුමිය දන්වා සිටියාය. පුස්තකාලය සංවිධානය කිරීමට අවශ්‍ය මූලික දැනුමක් හෝ එම කාර්යමණ්ඩලය සතුව නොපවතින අතර එම පුස්තකාලය සංවිධානය කිරීමට අවශ්‍ය උපදෙස් හා සේවකයන් ලබා ගැනීමට කටයුතු කරන බවත්, උපදෙස් හා මාර්ගෝපදේශනය සඳහා සහාය ලබා දෙන ලෙස ඇය විසින් ඉල්ලා සිටියාය.

විදුහල්පති ඇතුළු පුස්තකාල කාර්යය මණ්ඩලය

පුස්තකාලය වෙත පැමිණීමට ඇති අඛණ්ඩ වූ පිවිසුම

පොත් සංවිධානය කර ඇති ආකාරය

4.8 ගිරාගම ගුරු විද්‍යාලය - පිළිමකලාව

සෞන්දර්ය විෂයට අදාළව ගුරු, සිසුන් පුහුණු කරන අග්නිදිග ආසියාවේ තිබෙන එකම ගුරු විද්‍යාලය වන මෙම ගුරු විද්‍යාලයේ පුස්තකාලය සඳහා වෙන්වූ ගොඩනැගිල්ලක් ඇත. පුස්තකාලයාධිපතිනියක් සහ පුස්තකාල සේවකයන් දෙදෙනෙක් මෙහි සේවය කරයි. මෙම පුස්තකාලයේ ගෘහ භාණ්ඩ උපකරණ බොහෝ පැරණි අඛණ්ඩ තත්වයක පවතින බව නිරීක්ෂණය විය. සෞන්දර්ය විෂයට අදාළ ඉතා වටිනා පොත් එකතුවක් මෙහි ඇති අතර තිබෙන එම සම්පත් උපයෝගී කර ගෙන පාඨක සේවා පවත්වා ගෙන යාමට කටයුතු කරන බව පුස්තකාලය නිරීක්ෂණයේදී පැහැදිලි විය.

වර්ගීකරණය කරන ලද පොත් විෂය අනුව පොත් අල්මාරිවල තබා ඇති අතර සුවිකරණ කටයුතු සිදු කර නොමැත. පොත් හැරුණු විට වෙනත් පුස්තකාල සම්පත්ද මෙහි අන්තර්ගත නොවේ. පරිගණක හෝ නව තාක්ෂණික උපකරණද මෙහි දැකිය නොහැකිය. විමර්ශන සහ බැහැර දෙන වශයෙන් අංශ වෙන් කිරීමක් ද සිදු කර නොමැති අතර එකවර පාඨකයන් 50කට පමණ කියවීමේ පහසුකම් සපයා ඇත.

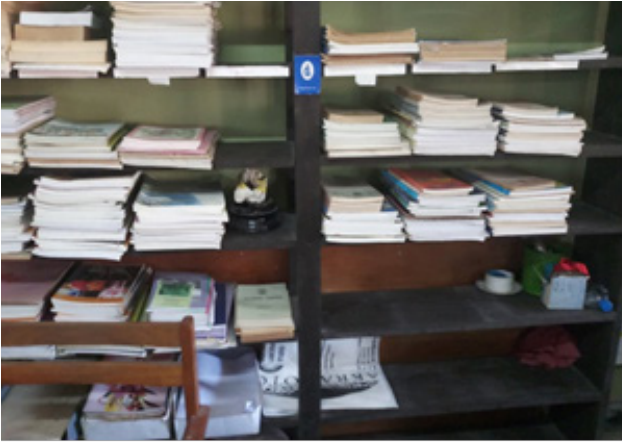
පොත් සංවිධානය කර ඇති ආකාරය

පුස්තකාලයේ අභ්‍යන්තර පරිසරය

4.9 දර්ශා නගර ගුරු විද්‍යාලය - බේරුවල

දර්ශා නගර ගුරු විද්‍යාලය තුළ බහුතරයක් මුස්ලිම් ගුරුවරුන් විසින් අධ්‍යාපන කටයුතුවල නිරත වේ. මෙම පුස්තකාලයේ පුස්තකාලයාධිපති ඇතුළුව තවත් එක් පුස්තකාල සහායකයෙක් සේවයේ නිරත වේ. ප්‍රධානතම ගැටලුව වන්නේ පුස්තකාල පරිහරණය කරනු ලබන ගුරු ශිෂ්‍යයන් හා පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩලය අතර මනා සන්නිවේදනයක් ගොඩනගා ගැනීම උදෙසා දෙමළ භාෂාව හැසිර විය හැකි නිලධාරී මණ්ඩලයක් නොසිටීමයි. එබැවින් පුස්තකාලයේ කටයුතු කළමනාකරණයේදී ගැටලු ඇති වන බව ඔවුන් විසින් සඳහන් කරයි. එමෙන්ම පුස්තකාලයේ අවශ්‍යතාවය නොසලකා ගුරු විද්‍යාලය විසින් වසරකට රුපියල් ලක්ෂයක පමණ වැය කොට පොත් මිලදී ගනී. පුස්තකාලය වෙනම ගොඩනැගිල්ලක පවත්වාගෙන යනු ලබයි. පුස්තකාල සම්පත් පිළිබඳ සලකා බැලීමේදී ප්‍රමාණවත් පොත් හා පරිත්‍යාග පහසුකම් ඇතුළු පුස්තකාල සම්පත්වල හිඟයක් දක්නට ලැබෙන අතර මේ වන තෙක් පුස්තකාලයේ තොග සමීක්ෂණයක් පවත්වා නොමැත.

පොත් සංවිධානය කර ඇති ආකාරය

4.10 බලපිටිය ගුරු විද්‍යාලය

බලපිටිය ගුරු විද්‍යාලය ප්‍රධාන ගොඩනැගිල්ලේ කොටසක පවත්වාගෙන යන අතර මෙම පුස්තකාලයේ බාහිර පෙනුම හා අභ්‍යන්තර පෙනුම දෙස අවධානය යොමු කිරීමේදී පුස්තකාලයකට සුදුසු වාතාවරණයකින් හෝ වෙනත් නිලධාරියෙක් මෙහි සේවය නොකරන අතර ආයතනයේ සේවය නොකරන අතර ආයතනයේ සේවය කරනු ලබන වෙනත් සේවකයන් පිරිසක් විසින් මෙහි කටයුතු පවත්වාගෙන යනු ලබයි. ගුරු විද්‍යාලයේ ආචාර්යවරුන් විසින් පුස්තකාලයේ කටයුතු අධීක්ෂණය කරනු ලබයි. අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය හෝ වෙනත් ආයතනයක හෝ නිලධාරීන් විසින් මෙම පුස්තකාලයේ කටයුතු පවත්වාගෙන යාමට අවශ්‍ය සහාය ලබා දී නොමැත. පුස්තකාලයේ කටයුතු පවත්වාගෙන යාමට අවශ්‍ය සහාය ලබාදී නොමැත. මෙම පුස්තකාලය සතුව වටිනා හා ප්‍රමාණවත් පොත් එකතුවක් තිබෙන නමුත් මේ වන තෙක් තොග සමීක්ෂණ කටයුතුද පවත්වා නොමැත. පුස්තකාලයේ පවතින පුටු, මේස, පොත් රාක්ක ආදිය මේ වන විට ප්‍රයෝජනයට ගත නොහැකි ආකාරයෙන් දිරාපත් වී ඇත. පොත් මිලදී ගැනීමේ ක්‍රමවේදය අවධිමත් වන අතර පුස්තකාලය සතු පරිගණක විශාල ප්‍රමාණයක් වර්ෂාව නිසා විනාශයට පත්ව ඇත.

පොත් සංවිධානය කර ඇති ආකාරය හා අභ්‍යන්තර පරිසරය

4.11 ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනය ඇසුරින් ලබාගත් නිගමන

නිරීක්ෂණය කළ පුස්තකාල ඇසුරින් පහත නිගමනවලට එළඹිය හැක.

- පුස්තකාල කටයුතු සතුටුදායක හා ආකර්ශනීය තත්ත්වයෙන් පවත්වාගෙන යාමට සුදුසු මට්ටමක නැත.
- පුස්තකාල කටයුතු සඳහා නව තාක්ෂණය, උපකරණ හා සම්පත් ප්‍රමාණවත් පරිදි හා නිසි පරිදි අත්පත් කර නොගැනීම හා ඒ පිළිබඳ දැනුම කාර්යමණ්ඩලය සතු නොවේ.
- පොත් සංරක්ෂණ කටයුතු හා බැඳුම්කරණය පිළිබඳ විධිමත් පුහුණුවක් ලබා නොතිබීම, ඇතැම් පුස්තකාලවල ඒ සඳහා අවශ්‍ය සේවක මණ්ඩලයක් සේවයේ නිරත වුවද මේ සම්බන්ධයෙන් ඔවුන්ට අවශ්‍ය තාක්ෂණික පහසුකම් නොමැතිකම.
- පුස්තකාල සේවා පවත්වාගෙන යාමට ප්‍රමාණවත් කාර්ය මණ්ඩලයක් පුස්තකාල වෙත අනුයුක්ත කර නොමැති වීම.
- පුස්තකාල ගොඩනැගිල්ලේ අභ්‍යන්තර හා බාහිර සැලසුම්කරණයේ දුර්වලතා පැවතීම.

- නව තොරතුරු මාධ්‍ය ප්‍රතිග්‍රහණය නොකිරීම හා ඒ සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිපාදන හා සම්පත්වල හිඟකම.
- ආයතනයේ ඉහල කළමනාකාරිත්වය පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩලය සමග නිසි අන්තර් සබඳතාවයන්, නොපැවැත්වීම හා පුස්තකාල පවත්වාගෙන යාමට අවශ්‍ය සහයෝගය නිසි පරිදි ලබා නොදීම .
- පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රමුඛයා වශයෙන් ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය මගින් මෙම පුස්තකාල පවත්වාගෙන යාමට අවශ්‍ය ප්‍රමාණවත් අධීක්ෂණය සහ මාර්ගෝපදේශයන් සැපයීමට වගකීම් පැවරී ඇති ආයතන නිසි පරිදි ක්‍රියාත්මක නොවීම.
- පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩලය පත් කිරීමේ සිට සේවා හා කාර්යයන් පවත්වාගෙන යාමේදී අමාත්‍යාංශයෙන් ලැබෙන සහාය ප්‍රමාණවත් නොවීම.
- තනතුරුවලට අදාළ පත්වීම් උසස්වීම් නිසි පරිදි සිදු නොවීම.

පස්වන පරිච්ඡේදය

සාරාංශය, නිගමන හා නිර්දේශ

5.1 සාරාංශය

රටක සමාජයීය, සංස්කෘතික හා දේශපාලනික සංවර්ධනය සහ බහුවාර්ගික හා බහු සංස්කෘතික සමාජයීය රටාවන් තුළ මානව සංවර්ධනයේදී අධ්‍යාපනය සුවිශේෂී කාර්යභාරයක් වර්තමානය වන විට ඉටුකරනු ලබයි. ගෝලීය වශයෙන් මෙන්ම ශ්‍රී ලංකාව තුළද අධ්‍යාපනය, නිදහස් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තියෙහි කටයුතු කරමින් විශාල කාර්යභාරයක් හා වගකීමක් වර්තමානය වනවිට ඉටු කරමින් පවතී. ඒ අනුව නිදහස් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය තුළ මෙන්ම විධිමත් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව තුළද අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ සුවිශේෂී ස්ථානයක් අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ හා ගුරු විද්‍යාල හිමි කරගනී. ඒ අනුව අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ සුවිශේෂී ස්ථානයක් හිමි කරගන්නා මෙවන් අධ්‍යාපනික වශයෙන් වැදගත් ස්ථාන ආශ්‍රිතව පවත්වාගෙන යනු ලබන පුස්තකාල පද්ධතිය ද වැදගත් කාර්යභාරයක් මෙම ක්ෂේත්‍රය වෙනුවෙන් ඉටු කරනු ලබයි. වර්තමානයේ අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ හා ගුරු විද්‍යාල ආශ්‍රිත පුස්තකාල පද්ධතියේ පවතින තත්ත්වය අවබෝධ කර ගැනීමේ මූලික අරමුණ සහිතව මෙම අධ්‍යයනය සිදු කරන ලදී. විවිධ ක්ෂේත්‍ර ඔස්සේ මෙම පුස්තකාල පද්ධතියේ වර්තමාන තත්ත්වය පිළිබඳව තොරතුරු ලබා ගත් අතර ඒ ඒ ක්ෂේත්‍ර හරහා මෙම අධ්‍යයනය පිළිබඳ සාරාංශගත කරුණු ඉදිරිපත් කළ හැක. අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ හා ගුරු විද්‍යාල යන ආයතන ද්විත්වය ඔස්සේ පාලනයවන පුස්තකාල පද්ධතිය වර්තමානය වන විට ඉතා ගැටලුකාරී තත්ත්වයකට හා කාර්යක්ෂමතාවයෙන් අඩු මට්ටමකට ලක්ව ඇති බව හඳුනාගත හැකි වේ. මෙම පුස්තකාල පද්ධතිය ගැටලු රාශියකට මුහුණදෙමින් කටයුතු කරන ආකාරයක් හඳුනාගත හැකි අතර එබැවින් පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රයේ ඒ ඒ අංශවල සංවර්ධිත තත්ත්වයන් ඇති කිරීමට අවශ්‍ය කටයුතු හා පිළියම් යෙදිය යුතු කාලපරිච්ඡේදයකට වර්තමානය වන විට පත්ව තිබේ. අධ්‍යයනය තුළින් ලබාගත් නිගමන කිහිපයක් පහත පරිදි දැක්විය හැකිය.

පුස්තකාලවල විශාලත්වය හා ප්‍රමාණාත්මකභාවය සම්බන්ධයෙන් අධ්‍යයනයට ලක්කරන විට ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාල 07 අතරින් පුස්තකාල 04 කට පමණක් වෙන් වූ ගොඩනැගිල්ලක් තිබෙන නමුත් ඉතිරි පුස්තකාල ප්‍රධාන ගොඩනැගිල්ලේ කොටසක පවත්වාගෙන යන ස්වභාවයක් හඳුනාගත හැකි වේ. ගොඩනැගිල්ලේ ඉඩකඩ ප්‍රමාණය පිළිබඳව පුස්තකාලයාධිපතිගේ/ භාර නිලධාරියාගේ අදහස වන්නේ එනම් 57%ක් ප්‍රකාශ කර සිටින්නේ ඉඩකඩ ප්‍රමාණවත් වන බවයි. අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලවල 89.5% පුස්තකාල සඳහා වෙනම ගොඩනැගිල්ලක පවත්වාගෙන යන අතර එහි ඉඩකඩ පිළිබඳව 52.6% ප්‍රමාණයක් , සැහීමකට පත් වන බව ප්‍රකාශ කර තිබේ.

- පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩලය දෙස අවධානය යොමු කිරීමේදී හඳුනාගත හැකි වන්නේ ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාල 07 අතරින් එක් පුස්තකාලයක් හැර අනෙක් පුස්තකාලවල පුස්තකාල භාර නිලධාරියෙක් (කටීකාචාර්යවරයෙක්, පුස්තකාල සහායක හෝ වෙනත් කාර්යමණ්ඩල නිලධාරියෙක්) කටයුතු කරන බවයි. අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලවල එම තත්වය වෙනස් වන අතර පුස්තකාල 19 අතරින් පුස්තකාල 13 ක පුස්තකාලයාධිපතිවරයෙක් කටයුතු කරන නමුත් අනෙකුත් පුස්තකාලවල පුස්තකාල භාර නිලධාරියෙක් කටයුතු කරයි.
- වැඩිම ශිෂ්‍ය ප්‍රමාණයක් අධ්‍යාපනය හදාරනු ලබන ගුරු විද්‍යාලය ලෙස කොටගල ගුරු විද්‍යාලය (ශිෂ්‍ය /ශිෂ්‍යාවන් 344) හා අඩුම ශිෂ්‍ය පිරිසක් අධ්‍යාපනය හදාරන ගුරු විද්‍යාලය ලෙස ගාල්ල අමරසූරිය (ශිෂ්‍ය ශිෂ්‍යාවන් 58) ලෙස හඳුනාගෙන තිබේ. ප්‍රමාණයෙන් වැඩිම කටීකාචාර්යවරු (30) ගිරාගම සෞන්දර්ය ගුරු විද්‍යාලය හා අඩුම කටීකාචාර්යවරු සංඛ්‍යාවක් (09) අඩ්ඩාලවිචේන ගුරු විද්‍යාලයෙන් වාර්තා වේ. එමෙන්ම අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ ආශ්‍රිතව වැඩිම සිසුන් පිරිසක් මහවැලි විද්‍යාපීඨයේ ද සිසුන් (1,248), අඩුම සිසුන් පිරිසක් සාරපුත්ත විද්‍යාපීඨයේ ද (සිසුන් 100) වාර්තා වේ. මේ ආශ්‍රිතව වැඩිම කටීකාචාර්යවරු ප්‍රමාණයක් ශ්‍රී පාද විද්‍යාපීඨයේ ද කටීකාචාර්යවරු 80 හා අඩුම ප්‍රමාණය සාරපුත්ත විද්‍යාපීඨය කටීකාචාර්යවරු 17 ආශ්‍රිතවද වාර්තා වේ.

- පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩලයේ අධ්‍යාපන සුදුසුකම් දෙස අවධානය යොමු කිරීමේදී හඳුනාගත හැකි වන්නේ පුස්තකාලයාධිපතිට අමතරව එහි සේවය කරනු ලබන කාර්යමණ්ඩලයේ අධ්‍යාපන සුදුසුකම් අනුව ගුරු විද්‍යාල හා අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ යන ද්විත්වයේම කාර්යමණ්ඩලය ලෙස අවම වශයෙන් අ.පො.ස. (උ/පෙළ) විභාගය සමත් ප්‍රතිශතය ඉහළ අගයක් ගන්නා අතර ඊට අමතරව අ..පො.ස. (සා.පෙළ) සමත් පිරිසක් හඳුනාගත හැකි වේ. කාර්යමණ්ඩලයේ වෘත්තීය සුදුසුකම් දෙස අවධානය යොමු කරන විට දක්නට ලැබෙන්නේ බහුතර නිලධාරීන් ප්‍රමාණයකට පුස්තකාල හා විද්‍යාපන විද්‍යා ක්ෂේත්‍රය ආශ්‍රිත වෘත්තීය සුදුසුකම් සම්පූර්ණකර නොමැති බවයි.
- ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරු සංවිධානයේදී පුස්තකාලවල පවත්වාගෙන යන පරිග්‍රහණ ලේඛනය, රාක්ක ලැයිස්තුව, පත්‍රිකා සුවිස හා ඉලෙක්ට්‍රොනික සුවිස දෙස අවධානය යොමු කළ අතර එහිදී හඳුනාගත හැකි වූයේ සියලු ගුරු විද්‍යාල හා විද්‍යාපීඨවල පරිග්‍රහණ ලේඛන පවත්වාගෙන යන බවයි. එමෙන්ම ගුරු විද්‍යාල අතරින් බහුතරයක් 57.11%ක් රාක්ක ලැයිස්තුවක් පවත්වාගෙන නොයන නමුත් විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල අතරින් 68.4%ක ප්‍රමාණයක රාක්ක ලැයිස්තුව පවත්වාගෙන යයි. එමෙන්ම විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක (පත්‍රිකා සුවිස හා වර්ගීකරණය) ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක සංවිධානයේ විධිමත් නමුත් ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාල සේවාව ආශ්‍රිතව එවැනි තත්ත්වයක් හඳුනාගත නොහැකි වේ.
- පුස්තකාල භාවිත කරනු ලබන වර්ගීකරණ ක්‍රමය පිළිබඳ අධ්‍යයනයේදී හඳුනාගත හැකි වන්නේ ගුරු විද්‍යාල (56%) හා අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල (74%) ඩීවී දශම වර්ගීකරණය (DDC 21 හෝ DDC22) භාවිත කරනු ලබන බවයි.
- දැනුම සංවිධානයේදී (වර්ගීකරණය, සුවිකරණය, පිරිසැකසුම්) ගුරු විද්‍යාලවල පුස්තකාල ආශ්‍රිතව 57.1 %ක් ද විද්‍යාපීඨ ආශ්‍රිතව 73.7%ක ප්‍රමාණයකින් විධිමත්ව සිදුවන බව හඳුනාගත හැකි වේ. එමෙන්ම දැනුම සංවිධානයේදී ඇතිවන ප්‍රමුඛතම බාධාව ලෙස මෙම ආයතන ද්විත්වය පෙන්වා දෙනු ලබන්නේ ආයතනික කාර්යමණ්ඩලය සඳහා අවශ්‍ය පුහුණු වැඩසටහන්/ක්‍රියාකාරකම් නොලැබීම , පුස්තකාල සම්පත්/ද්‍රව්‍ය ලබා ගැනීමේදී ඇතිවන බාධා හා පුස්තකාල කටයුතු පවත්වාගෙන යාම සඳහා අවශ්‍ය මාර්ගෝපදේශන සේවා නොලැබී යාම ද පෙන්වා දෙයි.
- පුස්තකාල සතු එකතු පිළිබඳව අවධානය යොමු කිරීමේදී බැහැරදෙන එකතුව, විමර්ශන එකතුව, පුවත්පත් එකතුව, වාරසඟරා එකතුව, පර්යේෂණ ගොනු එකතුවක් හා ගුරු මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහ එකතුවද ඉහත එකතුවලට අමතරව පවත්වාගෙන යන වෙනත් එකතු ලෙස හඳුනාගත හැකි වේ.
- පුස්තකාල සියල්ලෙහිම (ගුරු විද්‍යාල හා විද්‍යාපීඨ) විෂය නිර්දේශ, ගුරු මාර්ගෝපදේශ, පෙළ පොත්, අතිරේක කියවීම් පොත් හා ඉගෙනුම් ආධාරක පවත්වාගෙන යන බව හඳුනාගත හැකි වේ.
- විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල සම්පත් ආශ්‍රිතව වැඩිම පොත් ප්‍රමාණයක් එනම් පොත් 52,397ක් හා අඩුම පොත් ප්‍රමාණය 7,714ක් මහරගම ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාලය සතුව පවතී. ගුරු විද්‍යාල ආශ්‍රිතව වැඩිම පොත් ප්‍රමාණය බලපිටිය ගුරු විද්‍යාලය සහ අඩුම පොත් ප්‍රමාණය කොටගල ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාලයේත් දක්නට ලැබේ. මේ අනුව ආයතනයේ අරමුණුවලට සාපේක්ෂව පුස්තකාලය තුළ පවතින සම්පත් පිළිබඳව ගුරු විද්‍යාල ආශ්‍රිතව 43%ක් අදහස් දක්වා තිබෙන්නේ පවතින සම්පත් පුස්තකාල කටයුතු කරගෙන යාමේදී තරමක් ප්‍රමාණවත් වන බවයි. විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල 63.2% අදහස් වන්නේද පුස්තකාල කටයුතු පවත්වාගෙන යාමේදී තිබෙන සම්පත් තරමක් ප්‍රමාණවත් බවයි.
- සියලුම පුස්තකාලවල බැහැරදෙන සේවය හා විමර්ශන සේවා ක්‍රියාත්මක වේ. අන්තර් පුස්තකාල පිරුළු සේවාව කිසිදු පුස්තකාලයක ක්‍රියාත්මක නොවේ.
- පුස්තකාල සතියේ දින 05 තුළ සාමාන්‍ය රාජකාරි වේලාවන් (පෙ.ව. 8.00 සිට ප.ව. 4.15 දක්වා) තුළදී විවෘතව පවතී.

- ශාරීරික අපහසුතා පවතින ශිෂ්‍යයන් / කාර්යමණ්ඩලය සඳහා පුස්තකාල වෙත ප්‍රවේශ වීමේ තාක්ෂණික ක්‍රමවේද ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාල සපයා නොමැති අතර නිල්වලා හා පුලතිසිපුර යන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලවල හැර අනෙකුත් විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල සතුව මෙම පහසුකම දක්නට නොලැබේ.
- වැඩිම ලියාපදිංචි ශිෂ්‍යයන් සහ කාර්යමණ්ඩල සාමාජිකයින් සහිත ගුරු විද්‍යාල, අඩිඩාලව්වේන හා යාපනය කෝපායි ආශ්‍රිතව වන අතර වැඩිම ලියාපදිංචි කාර්යමණ්ඩල සාමාජිකයින් හා සිසුන් හඳුනාගත හැක්කේ පිළිවෙළින් පොල්ගොල්ල මහවැලි හා ජේරාදෙණිය පුස්තකාල ආශ්‍රිතවය.
- දිනකට පුස්තකාලය පරිහරණය කරනු ලබන ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාල අතරින් වැඩිම හා අඩුම ශිෂ්‍ය පාඨක සංඛ්‍යාව පිළිවෙළින් අඩිඩාලව්වේන හා බලපිටිය පුස්තකාල ආශ්‍රිතව හඳුනාගත හැකිය. එමෙන්ම දිනකට පුස්තකාලය පරිහරණය කරනු ලබන අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල අතරින් වැඩිම හා අඩුම පාඨක සංඛ්‍යාව පිළිවෙළින් මහවැලි හා සාරිපුත්ත යන පුස්තකාල ආශ්‍රිතව හඳුනාගත හැකිවේ.
- මෙම ආයතන පුස්තකාල තුළ දිනකට සංසරණය වන පොත් ප්‍රමාණය දළ වශයෙන් ගුරු විද්‍යාල ආශ්‍රිතව වැඩිම සංඛ්‍යාව වන්නේ 60 80 ප්‍රමාණයයි. අඩුම සංඛ්‍යාව ලෙස බලපිටිය පුස්තකාලය ආශ්‍රිතව 20ක් හෝ ඊට අඩු ප්‍රමාණයක් හඳුනාගත හැකිය. දිනකට සංසරණය වන වැඩිම පොත් ප්‍රමාණය වන පොත් 500 800 අතර ප්‍රමාණය මහවැලි විද්‍යාපීඨය ආශ්‍රිතවත් අඩුම පොත් ප්‍රමාණය වන 50 100 පරාසයක පොත් ප්‍රමාණය සාරිපුත්ත, පස්දුන්රට හා පුලතිසිපුර යන විද්‍යාපීඨ ආශ්‍රිතව හඳුනාගත හැකිවේ.
- ගුරු විද්‍යාල ආශ්‍රිත පුස්තකාලවල අවසන් වරට පොත් අපහරණය සිදු කළ වර්ෂය පිලිබඳ සලකා බැලීමේදී හඳුනාගත හැකි වන්නේ 2015 හා 2016 යන වර්ෂ වලදී පොත් අපහරණ ක්‍රියාවලිය සිදු කළ නමුදු බහුතරයක් ගුරු විද්‍යාල විසින් පොත් අපහරණ ක්‍රියාවලිය දීර්ඝ කාලයක සිට සිදු කර නොමැති බවයි.
- ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාල ඇසුරින් බහුතරයක එනම් පුස්තකාල 05ක (71.4%)ක තොග සමීක්ෂණයන් පවත්වා තිබෙන අතර එම සමීක්ෂණයන් ද 2016 හා 2017 වර්ෂවල සිදු කර තිබේ. නමුත් බලපිටිය පුස්තකාලය තොග සමීක්ෂණ පවත්වා නොමැත. අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල අතරින් දර්ශනගර විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලය හැර ඉතිරි පුස්තකාල සියල්ලේම තොග සමීක්ෂණයන් සිදු කර ඇති අතර ඒවා 2014 2018 කාල පරාසය තුළ සිදු කර තිබේ.
- අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල 19 අතරින් පුස්තකාල 15ක වර්තමානය වන විට ක්‍රියාකාරී පුස්තකාල කමිටුවක් පවත්වාගෙන යන අතර මඩකලපුව, දර්ශන නගර, මහරගම හා රුහුණු යන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලවල වර්තමානය වනවිට ක්‍රියාකාරී පුස්තකාල කමිටුවක් පවත්වාගෙන යන ස්වභාවයක් හඳුනාගත හැකි නොවේ. ගාල්ල, බලපිටිය, මඩකලපුව, කෝපායි යන ගුරු විද්‍යාලවල ක්‍රියාකාරී පුස්තකාල කමිටු නොමැත. ගුරුවිද්‍යාල හා විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල කමිටු සංයුතිය පහත පරිදි හඳුනාගත හැක.

ගුරු විද්‍යාල

අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ

1. විදුහල්පති සභාපති	1. විද්‍යාපීඨ සභාපති සභාපති
2. පුස්තකාලයාධිපති ලේකම්	2. උප සභාපති උප සභාපති
3. නියෝජ්‍ය විදුහල්පති සාමාජික	3. පුස්තකාලයාධිපති ලේකම්
4. අංශාධිපති සාමාජික	4. කථිකාචාර්යවරුන් සාමාජික
5. කථිකාර්යවරුන් සාමාජික	5. ශිෂ්‍ය/ශිෂ්‍යාවන් සාමාජික
6. ශිෂ්‍ය/ශිෂ්‍යාවන් දෙදෙනෙක් සාමාජික	

- පුහුණු නිලධාරීන් හිඟ බව, පරිගණක හා අන්තර්ජාල පහසුකම් නොමැති බව, පුස්තකාලය පවත්වාගෙන යාමට ප්‍රමාණවත් පරිදි ඉඩකඩ පහසුකම් නොමැතිබව හා තාක්ෂණික දැනුම නොමැතිකම හා පුස්තකාලයාධිපතින්/ භාර නිලධාරීන් විසින් පෙන්වාදෙන පොදු හා ප්‍රමුඛතම ගැටලු ලෙස හඳුනාගත හැකි වේ.

- මෙම ආයතනවල දැනට පවතින කිසිදු පුස්තකාලයක් ස්වයංක්‍රීයකරණය කර නොමැති ස්වභාවයක් හඳුනා ගත හැකි වේ. ඒ අනුව අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල වන හාපිටිගම, මහවැලි, නිල්වලා, රුවන්පුර, ශ්‍රීපාද හා වයඹ යන පුස්තකාල ස්වයංක්‍රීයකරණය කිරීමට සැලසුම් කෙරෙමින් පවතින බව හඳුනා ගත හැකි වේ. පුස්තකාලය සතුව පවතින තොරතුරු තාක්ෂණික උපකරණ මෙවලම් හා සේවා ද මෙම පුස්තකාල පද්ධතිය තුළ ඉතා සීමිත පුස්තකාල සංඛ්‍යාවක් තුළ හඳුනාගත හැකි වේ. බහුතර පුස්තකාල ප්‍රමාණයක මෙම සම්පත් හිඟ වේ.

ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ පවතින ගුරු විද්‍යාල හා ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ ආශ්‍රිත පුස්තකාලවල වර්තමාන තත්වය හඳුනාගැනීම සම්බන්ධ මෙම සමීක්ෂණය හරහා ඒ ඒ පුස්තකාලවල වර්තමානයේ දක්නට ලැබෙන හා පවතින ගැටලු මෙන්ම ඒ ඒ තත්වයන් සම්බන්ධයෙන් තොරතුරු ලබා ගැනීමට හැකි විය. ඒ අනුව බහුතරයක් වූ මෙම ආයතන ද්විත්වයේ පුස්තකාල පද්ධතිය තුළ ගැටලු රාශියක් හඳුනාගත හැකිය.

මෙම ආයතන 02 සඳහා පොදු ගැටලුකාරී තත්වයන් හඳුනාගැනීමට හැකි වූ බැවින් එම තත්වය අවම කිරීමට හෝ ඉන් මුදවාගැනීමට අවශ්‍ය නිර්දේශ රැසක් ඒ ඒ ක්ෂේත්‍ර ඔස්සේ ඉදිරිපත් කළ හැක.

5.2 නිර්දේශ හා නිගමන

5.2.1 පුස්තකාල ගොඩනැගිල්ල සහ බාහිර පරිසරය

- මෙම පුස්තකාල සඳහා වෙනම ගොඩනැගිලි නොපවතින බැවින් පුස්තකාලය සඳහා උචිත ගොඩනැගිල්ලක් හා සුදුසු පරිසරයක් ගොඩනැගීම හා පවත්වාගෙන යාම.
- ශාරීරික අපහසුතා ඇති පුද්ගලයින්, 6. ශිෂ්‍ය/ශිෂ්‍යාවන් හා කාර්යමණ්ඩලයට ප්‍රවේශවීමේ තාක්ෂණික ක්‍රමවේද සලසා නොමැති පුස්තකාල ඒ සඳහා සුදුසු පියවර ගැනීම.
- පුස්තකාල කටයුතු සිදු කරගෙන යාමේදී හා සේවා සැපයීමේදී දැනට පවතින ඉඩකඩ ප්‍රමාණවත් නොවන බැවින් ඊට සුදුසු ඉඩකඩ ලබාදීම සිදුකළ යුතුය.
- ඇතැම් ගුරු විද්‍යාල හා අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාලවල පවතින අනාරක්ෂිත තත්වය මත එහි පවතින පොත්පත්, ලිපි ලේඛන සහ අනෙකුත් සම්පත් ආරක්ෂා කිරීමට අවශ්‍ය ආරක්ෂිත ක්‍රියාමාර්ග සැලැස්වීම.

5.2.2 පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩලය

- වෘත්තීය කාර්යමණ්ඩලයට අයත් සුදුකම්ලත් පුස්තකාලයාධිපතීන් හා සෙසු කාර්ය මණ්ඩලය හැකි ඉක්මණින් පුරප්පාඩු පවතින පුස්තකාල වෙත අනුයුක්ත කිරීම.
- ශ්‍රේණිගත කර නොමැති පුස්තකාල අදාළ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල වන පරිදි ශ්‍රේණිගත කිරීම හා ශ්‍රේණිගත කර ඇති පුස්තකාලවල ශ්‍රේණි උසස් කිරීම.
- දැනට සේවය කරන හා ඉදිරියට පුස්තකාල වෙත බඳවා ගන්නා පුස්තකාලයාධිපති හෝ සෙසු කාර්යමණ්ඩලය වෙත සුදුසුකම් සපුරා තිබෙන නිලධාරී මණ්ඩලයක් පත් කිරීම.
- දැනට සේවය කරනු ලබන නිලධාරීන්ගේ වෘත්තීය නිපුණත්වය වර්ධනය කිරීම උදෙසා වැඩසටහන්, ක්‍රියාකාරකම්, පාඨමාලා වෙත යොමු කිරීම.

- පුස්තකාල පද්ධතියේ සේවයේ නියුතු පුස්තකාල නිලධාරීන්ගේ වෘත්තීය හෝ අධ්‍යාපන සුදුසුකම් වැඩිකර ගැනීමට පුස්තකාල ඩිප්ලෝමා පාඨමාලාවන්, උපාධි පාඨමාලා, පශ්චාත් උපාධි පාඨමාලා හැදෑරීම සඳහා විවිධ ශිෂ්‍යත්ව වැඩසටහන්, සහන පදනම මත හා ගෙවීමේ ණය පදනම මත ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ හා ගුරු විද්‍යාල ආශ්‍රිතව පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රයේ සේවයේ නියුතු නිලධාරීන්ගේ සේවා කාලය හා ඔවුන්ගේ රාජකාරි සැලකිල්ලට ගෙන වාර්ෂිකව හෝ කාලානුරූපීව ඔවුන්ව ඇගයීමේ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම හා මාර්ගෝපදේශනය ලබා දීම.
- වෙනත් පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩල සමග සබඳතා ඇති කරගැනීමටත් ඔවුන්ගේ අදහස් හා අත්දැකීම් හුවමාරු කර ගැනීමටත් අවස්ථාව සලසා දීම.
- විශේෂයෙන්ම ගුරු විද්‍යාල හා අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල ආශ්‍රිතව පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩලයේ සුබසාධනය සඳහා අන්තර් පුස්තකාල සේවක කමිටු හා පුස්තකාල සේවක සංගම් පිහිටුවා ගැනීම.

5.2.3 ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක සංවිධානය

- පුස්තකාල කටයුතු කාර්යක්ෂම කිරීම උදෙසා තොරතුරු ඉතා කඩිනමින් පාඨකයන් වෙත ලබා දීමේ අරමුණින් පුස්තකාල සුවි (පරිගණක සුවිය) පවත්වාගෙන යාම විධිමත් කිරීම හා දැනට එබඳු සුවි භාවිතයට නොගන්නා පුස්තකාල වෙත එම සුවි භාවිත කිරීමේ ඇති වැදගත්භාවය සම්බන්ධයෙන් දැනුවත් කිරීම හා ඊට අවශ්‍ය නියායාත්මක හා ප්‍රායෝගික දැනුම ලබාදීම.
- පුස්තකාල සම්පත් සංවිධානයේදී වර්ගීකරණ කටයුතු ඩිවි දශම වර්ගීකරණය (DDC 23) නව සංස්කරණ භාවිත කිරීම.
- ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක සංවිධානයේදී පුස්තකාලයේ පවතින පොත්පත් හා ලිපි ලේඛන සංවිධානය කළ යුතු ආකාරය සම්බන්ධයෙන් ඒ පිළිබඳමනා දැනුමක් ඇති නිලධාරීන් හරහා අවශ්‍ය පුහුණු/ මාර්ගෝපදේශන සේවාවන් ලබාදීම.

5.2.4 දැනුම් සම්පත් හා එකතූන්

- ඒ ඒ පුස්තකාලවල පවතින එකතු (බැහැරදෙන එකතුව, විමර්ශන එකතුව, පුවත්පත් එකතුව, වාර සඟරා එකතුව හා ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය එකතුව) ගුණාත්මකව සහ ප්‍රමාණාත්මකව සංවර්ධනය කිරීම.
- ශිෂ්‍ය/ශිෂ්‍යාවන්ට පර්යේෂණ සිදුකිරීමට හා අධ්‍යයන කටයුතු සිදු කිරීමට අවශ්‍ය තොරතුරු හා දැනුම ලබා ගැනීම උදෙසා පුවත්පත් ලිපි කැපුම් එකතු පවත්වාගෙන යාම සුදුසු වේ.
- පුස්තකාලය වෙත මිලදී ගන්නා පුවත්පත් වර්ග හා ප්‍රමාණය වැඩි කිරීම.
- විවිධ විෂය ක්ෂේත්‍රයන් ආවරණය වන පරිදි වාරසඟරා මිලදී ගැනීම.
- පවතින පුස්තකාල එකතුවලට අමතරව අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය තුළ වැදගත් නව පර්යේෂණ ලිපි එකතු, ගුරු මාර්ගෝපදේශ එකතු, විවිධ විෂය සමගාමී එකතු ආරම්භ කිරීම හා තිබෙන එකතු සංවර්ධනය කිරීම.

- පුස්තකාලය සතු අධ්‍යාපනය සම්බන්ධ ඉගෙනුම් ආධාරක එකතු ඇති කිරීම හා සංවර්ධනය කිරීමත් රට අමතරව නව තාක්ෂණයෙන් යුත් උපකරණ හා මෙවලම් (සිතියම්, CD තැටි ආදිය) හඳුන්වා දීම.
- පුස්තකාල එකතුවේ පවතින ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය මාධ්‍ය උපකරණ (ශ්‍රව්‍ය පට , වීඩියෝ පට, පරිගණක තැටි, අන්තර්ජාල සම්පත්) එකතුව සංවර්ධනය කිරීම හා නවතම උපකරණ ඒ ඒ පුස්තකාල වෙත අත්පත් කර ගැනීම.
- පාලන අධිකාරිය මගින් අනුමත කරන ලද ලිඛිත එකතු කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්තියක් ගොඩනැංවීම.
- පොත් එකතු හා විද්‍යුත් තොරතුරු පහසුකම් සඳහා ප්‍රමිති පවත්වාගෙන යාම.
- වාර්ෂිකව පොත් මිලදී ගැනීමේදී ඒ වෙනුවෙන් දැනට වැය කරන මුදල් ප්‍රතිපාදන ප්‍රමාණය වැඩි කිරීම හා පරිත්‍යාග හා වෙනත් මාර්ග ඔස්සේ පොත් ලබා ගැනීමට උනන්දු වීම හරහා පුස්තකාල පොත් එකතුව වර්ධනය කිරීම උදෙසා ප්‍රතිපත්ති හා සැලසුම් සකස් කිරීම.
- පුස්තකාල වෙත ඡායාපිටපත් යන්ත්‍ර, ස්කෑන් යන්ත්‍ර හා ප්‍රින්ටර්ස් ආදී උපකරණ මිලදී ගැනීම හා ඒ ආශ්‍රිත සේවාවන් පුළුල් කිරීම.

5.2.5 පුස්තකාල සේවා

- ගුරුවිද්‍යාල හා අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල එක් විෂය ක්ෂේත්‍රයක් ඔස්සේ සමාන අරමුණු මත ක්‍රියාත්මක වන ආයතන වේ. එම ආයතන පුස්තකාල, පුස්තකාල ජාලයක් ලෙස (Library Network) සංවර්ධනය කිරීම සිදු කළ හැක. ඒ හරහා එක් එක් පුස්තකාල සේවා අතර මනා සම්බන්ධීකරණයක් ඇතිවීම හා මෙම සේවාවන් පිළිබඳ අවබෝධයක් ද එක් එක් පුස්තකාල සම්බන්ධයෙන් වෙන වෙනම ලබා ගත හැක. මෙම පුස්තකාල ගුරු විද්‍යාල හා අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ ආශ්‍රිත තොරතුරු සම්පත් මධ්‍යස්ථාන (Information Resoure Center) ලෙස තවදුරටත් සංවර්ධනය කළ හැක.
- පුස්තකාල ජාලය සමඟ අන්තර් පුස්තකාල පිරුළු සේවා (Inter Library Loan Services) ආරම්භ කිරීම වැදගත් වන අතර ඒ හරහා ඒ ඒ පුස්තකාල වල තිබෙන පොත්පත් හා අනෙකුත් සම්පත් ශිෂ්‍ය /ශිෂ්‍යාවන්, ගුරුවරුන් හා පාඨක ප්‍රජාව අතර හුවමාරු කර ගැනීමේ හැකියාව හිමිවේ.
- පුස්තකාල පාඨක ප්‍රමාණය වර්ධනය කර ගැනීම සඳහා පුස්තකාල සේවාවන් හා සම්පත් පිළිබඳ පාඨකයන් දැනුවත් කිරීම. ඒ වෙනුවෙන් පුස්තකාලය සම්බන්ධයෙන් අත්පොත්, පත්‍රිකා නිර්මාණය කිරීම, (Leaflets) දේශන පැවැත්වීම, ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය භාවිතයෙන් දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් සංවිධානය කිරීම කළ හැකිය.
- ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කර තිබෙන මාර්ගෝපදේශ හා චක්‍රලේඛවලට අනුව නියමිත කාලපරිච්ඡේදයට අනුකූලව තොග සමීක්ෂණ පැවැත්වීම හා පොත් අපහරණය සිදු කිරීම.
- පුස්තකාල කටයුතු කාර්යක්ෂමව හා මනා සංවිධානයකින් යුතුව පවත්වාගෙන යාමට සක්‍රීය පුස්තකාල කමිටුවක් පත් කිරීම හා දැනට පුස්තකාල කමිටු ක්‍රියාත්මක නොවන ආයතනවල අදාළ බලධාරීන්ගේ මූලිකත්වයෙන් පුස්තකාල කමිටු ආරම්භ කිරීම.
- පුස්තකාල කටයුතු පවත්වාගෙන යාමේදී ක්ෂේත්‍රයේ මෙන්ම වෙනත් ක්ෂේත්‍රවලට අදාළ පුස්තකාල හා ආයතන, සංගම් සමඟ සහයෝගයෙන් යුතුව කටයුතු කිරීම.
- අනාගත සැලසුම්කරණයේදී සේවා සංවර්ධනය කෙරෙහි බලපාන පුස්තකාලයාධිපතිත්වයට අදාළ අභ්‍යන්තර සහ පරිබාහිර වර්ධනීය තත්ත්වයන් පිළිබඳ ගුරු විද්‍යාල හා අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ වල

විදුහල්පතිවරුන්, පීඨාධිපතිවරුන් හා අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ නිලධාරීන් දැනුවත් කිරීම හා ඒ සඳහා ඔවුන්ගේ සහාය ලබා ගැනීම.

- පුස්තකාල සේවාවේ කාර්යක්ෂමතාව, ඵලදායිතාව හා ගුණාත්මක භාවය වැඩිදියුණු කිරීමට හා ඇගයීමේ අරමුණින් කාර්යසාධන දර්ශක සකස් කිරීම. එහි අරමුණ වන්නේ කාර්යමණ්ඩල, සම්පත් සේවා සංසරණ ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳව, ඒක පුද්ගල බැහැරදීම්, පාඨක සංඛ්‍යාවට අනුව පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය තොගය, පාඨක ප්‍රජාව අනුව පූර්ණ කාලීන කාර්යමණ්ඩල සාමාජිකයන්ගේ ප්‍රතිශතය යන කරුණු කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් මෙම කාර්යසාධන දර්ශක සකස් කිරීම සිදු කළ හැක.

5.2.6 තොරතුරු තාක්ෂණ උපකරණ භාවිතය

- සියලු පුස්තකාල සඳහා අන්තර්ජාල පහසුකම් ලබාදීම.
- ගුරු විද්‍යාල හා අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල සියල්ල ස්වයංක්‍රීයකරණය (Digitization) සහ ඒ ආශ්‍රයෙන් ඩිජිටල් පුස්තකාල (Digital Libraries) ලෙස සංවර්ධනය කිරීම.
- ශිෂ්‍යයන් හා අධ්‍යයන කාර්යමණ්ඩල ඇතුළු ආයතනික කාර්යමණ්ඩලය වෙත ඉතා ඉක්මණින් හා පහසුවෙන් තොරතුරු වෙත ප්‍රවේශවීම සඳහා, ජාතික හා ජාත්‍යන්තර සංවිධාන සමග අන්තර් සම්බන්ධතාවයක් ගොඩනැංවීම.
- පුස්තකාල ස්වයංක්‍රීයකරණය සඳහා විවෘත කේත මෘදුකාංග (Open Source) විශේෂයෙන් කොහා මෘදුකාංගය (Koha) හඳුන්වාදීම පුස්තකාල ස්වයංක්‍රීයකරණයත් සමගම ඒ ආශ්‍රිත සේවා හා පහසුකම් ලබා දීමේදී පුස්තකාලයාධිපති ඇතුළු කාර්යමණ්ඩලය පුහුණු කිරීම හා අවශ්‍ය ප්‍රායෝගික හා න්‍යායාත්මක දැනුම ලබා දීම.
- ආයතන ද්විත්වයට අදාළ විදුහල්පතිවරු, පීඨාධිපතිවරුන්, කාර්යමණ්ඩලය සහ එහි අධ්‍යාපනය හදාරනු ලබන ශිෂ්‍ය ශිෂ්‍යාවන් වෙත මෘදුකාංග දත්ත පදනම් භාවිතය පුස්තකාල සමග නවීන තාක්ෂණ භාවිතය සම්බන්ධව දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් සංවිධානය කිරීම.
- ඩිජිටල් පුස්තකාල පහසුකම් සපයා දීමත්, පුස්තකාල අලෙවිකරණය, මානව සම්පත් කළමනාකරණය, ව්‍යාපෘති කළමනාකරණය සහ පුස්තකාල ස්වයංක්‍රීයකරණය සඳහා මාර්ගෝපදේශ සැපයීම් යනාදී ක්ෂේත්‍ර සංවර්ධනය කිරීම.
- පුස්තකාල සංවර්ධනය කිරීම නඩත්තු කිරීම හා පවත්වාගෙන යාම සම්බන්ධයෙන් විශේෂිත ආයතන, සංවිධාන සමග අන්තර් සම්බන්ධතාවයන් පවත්වාගෙන යාම සහ ඒ සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම.
- ගුරු විද්‍යාල හා විද්‍යාපීඨ ආශ්‍රිතව පුස්තකාල සේවා මෙන්ම අනෙකුත් සේවා ද පවත්වාගෙන යාම වෙනුවෙන් ඒ ඒ ආයතනයට වෙන් වෙන් වශයෙන් ආයතනික වෙබ් අඩවි පවත්වාගෙන යාම ආරම්භ කිරීම.

5.2.7 පුස්තකාල සංරක්ෂණය

- පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය හා සම්පත් සංරක්ෂණය සම්බන්ධයෙන් පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩලය වෙත පුහුණු වැඩසටහන් හා ක්‍රියාකාරකම් සංවිධානය කිරීම.
- සංරක්ෂණ කාර්ය සඳහා සම්මත ප්‍රමිති ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයේ පුස්තකාල සංරක්ෂණ අංශයෙන් හා ජාතික ලේඛනාරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ලබා ගැනීම.
- පොත් බැඳුම්කරණය හා ඒ ආශ්‍රිත තාක්ෂණික ක්‍රියාකාරකම් සම්බන්ධව පුහුණුවීම් ලබාදීම හා එම

කටයුතු සිදු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය සම්පත් (බැඳුම්කරණ කට්ටල) ලබා දීම. ඒ සඳහා ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයේ විශේෂඥ සහාය හා මාර්ගෝපදේශනය ලබා ගත හැකිය.

- පුස්තකාලවල පිහිටීම හා අනෙකුත් ක්‍රියාකාරකම් ඔස්සේ ඒ ඒ ආයතනික පුස්තකාලවල වෙත ස්වභාවිකව හෝ වෙනත් ආකාරයකින් සිදුවන ආපදා තත්වයන් වෙත මුහුණ දීම වෙනුවෙන් ආපදා කළමනාකරණ සැලැස්මක් (Disaster Management Plan) සකස් කිරීම හා ඒ වෙනුවෙන් වන පුහුණුවීම් හා දැනුවත් කිරීම් කාර්යමණ්ඩලය හා ශිෂ්‍ය පාඨක ප්‍රජාව වෙත සිදු කිරීම.
- පුස්තකාල ශ්‍රේණිගත කිරීම, ප්‍රමිති පවත්වාගෙන යාම, පුස්තකාල පොත් අස්ථානගතවීම හා වෙනත් අවශ්‍ය ක්ෂේත්‍ර ඔස්සේ කාර්යයන් හා එහි පැවැත්ම සම්බන්ධයෙන් කාර්යමණ්ඩල පුහුණුව ලබාදීම හා මාර්ගෝපදේශනය ලබා දීම.
- ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය මගින් මෙම පුස්තකාල නිරීක්ෂණ කටයුතු ආරම්භ කිරීම.
- ගුරු විද්‍යාල හා අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ ආශ්‍රිත පුස්තකාලවල මෙන්ම ඊට අනුබද්ධිත විෂය ක්ෂේත්‍රයන් ආවරණය වන පරිදි මෙන්ම පර්යේෂණ හා සමීක්ෂණ ක්ෂේත්‍රය සම්බන්ධයෙන් අවබෝධය වර්ධනය කිරීම සඳහා ඒ හා සම්බන්ධ වැඩමුළු පර්යේෂණ සම්මන්ත්‍රණ සංවිධානය කිරීම, විවිධ ක්ෂේත්‍රවල පර්යේෂකයන් හා වෘත්තීයවේදීන් සමග සමාජ කතිකාවත්, සංවාද, විවාද ඇති කිරීම. මෙම කාර්යයභාර්යය සඳහා ජාතික පුස්තකාල පර්යේෂණ අංශයේ මගපෙන්වීම හා සහාය ලබාදීම.
- සාහිත්‍ය මාසය හා කියවීමේ මාසය ඉලක්ක කර ගනිමින් ජාතික හා ජාත්‍යන්තර මට්ටමේ විවිධ වැඩසටහන් සංවිධානය කිරීම හා ඒ සඳහා රාජ්‍ය හා රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන හා පෞද්ගලික අංශයේ සහයෝගය ලබා ගැනීම.
- ගුරු විද්‍යාල හා අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රමුඛතම පුස්තකාල පද්ධතියක් ලෙස සංවර්ධනය කර ඒ ආශ්‍රිත පුස්තකාල සංගමයක් පිහිටුවා ගැනීම හා ඒ හරහා පුස්තකාලවේදීන්ගේ ගැටලු, අදහස් හා නව යෝජනා සාකච්ඡාවට ලක්කරමින් සාර්ථක පුස්තකාල වෘත්තීයයක් වෙත ගමන් කිරීමේ හැකියාව සලසා ගැනීම.
- පුස්තකාල සේවා තත්වය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ අරමුණින් ඒ ආශ්‍රිත සේවා නියුක්තකයින්ගේ වැටුප්, පුස්තකාලයාධිපති හා කාර්යමණ්ඩලය වැඩි කිරීම හා සේවා සුබසාධනය අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම. මේ සඳහා අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය, ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය සමග එක්ව පොදු ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කිරීම.
- පුස්තකාලයාධිපති හා කාර්යමණ්ඩලය විසින් ගුරු විද්‍යාල විදුහල්පති / පීඨාධිපති ඇතුළු කාර්යමණ්ඩලය සමග සුභද කටයුතු කිරීම හා මනා සම්බන්ධීකරණයක් ගොඩනගා ගැනීම.
- මෙම ආයතන ද්විත්වයෙහි මව් ආයතනය වශයෙන් සැලකෙන අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය හා ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනයේ නිලධාරීන් හා අදාළ අංශ සමග මනා කළමනාකාරිත්වයක් යටතේ කටයුතු සිදු කිරීම ද, එම ආයතන මගින් මෙම ආයතන ද්විත්වයේ පවතින ගැටලු සහ වර්තමාන තත්වයන් දෙස අවධානය යොමු කරමින් එම ආයතනයන්හි කටයුතු සිදු කරගෙන යාමට අවශ්‍ය උපරිම සහාය ලබාදීම.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

Jayasena. A. (2004). The Teacher Education Programmes in National Colleges of Education" Study Series No 20' Maharagama, National Education Commission.

Kularathne, N.G.(1991). Educational Policy and Research in Sri Lanka. Teacher and Teacher Education.Maharagama, National Institute of Education.

Ministry of Education and Higher Education. (1995). Policies and Strategies for Teacher Education and Teacher Development in Sri Lanka. Ministry of Education and Higher Education.

Ministry of Education. (2004). National Education Research on CIVIC Education in Sri Lanka - NEREC Colombo study. Ministry of Education.

Ministry of Education. (1996). Teacher Education and Teacher Development Project Implementation Papers. Ministry of Education.

Ministry of Education. (2002). Manual of the National of Education' Ministry of Education.

National Education Commission. (2005). Proposals for a National Policy Framework on General Educational in Sri Lanka .National Education Commission.

National Education Research & Education Centre. (2007). Survey of Second National Lnuage Teaching & Learning in National Colleges of Education. NEREC.

Senadherra. S. (2002). Pre Service Teaher Education Needs of Sri Lanka(Improving the Affective Domain of Teacher Trainees. Peradeniya. and University of Peradeniya.

Sharma. S. R. (1994). Teacher training and educational research. New Dellh, Aaanmol Publications.

UNESCO. (1990). Innovations and initi atives in teacher education in Asia and Pacific region. Bangkok.

ශ්‍රී ලංකාව. (2002). සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්ති රාමුව. ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ජාතික රාමුවක් සඳහා යෝජනා. කොළඹ ජාතික අධ්‍යාපන කොමිසම.

සේ. සිල්වා හා ඩබ්ලිව්. ශාමිනද. (2014). ශ්‍රී ලංකාවේ ගුරු අධ්‍යාපනයේ අරමුණු, අවශ්‍යතා හා විකාශනය. කොළඹ, ඇස්.ගොඩගේ සමාගම.

ඇමුණුම 01 : අධ්‍යාපන විද්‍යාපීය පුස්තකාල නාමාවලිය

අධ්‍යාපන විද්‍යාපීය	අයත් දිස්ත්‍රික්කය	ලිපිනය	පුස්තකාලයාධිපති/ භාරකරු	දුරකථන අංකය	ඊමේල් ලිපිනය
ඌව ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීය	බදුල්ල	ඌව ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීය, බණ්ඩාරවෙල	-	057-2222254	uvancoe@gmail.com
නිල්වලා ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීය	මාතර	නිල්වලා ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීය, අතුරැස්ස	ලතා ගනේගොඩ	041-2283210	pnniwa@gmail.com
සාරිපුත්ත ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීය	ගම්පහ	සාරිපුත්ත ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීය, නිව්වඹුව	ජේ.පී. සී. වේදසිංහ	033-2287216	sariputtan@mail.com
සියනෑ ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීය	ගම්පහ	සියනෑ ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීය, වේයන්ගොඩ.	ඒ.එම්.සී. ගල්ලබ	033-2287213	siyanencoeadoya ho.com
හාපිටිගම ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීය	ගම්පහ	හාපිටිගම ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීය	ඩබ්.ඒ.පී. දයාරත්න	033-2273201	-
මහවැලි ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීය	මහනුවර	මහවැලි ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීය, පොල්ගොල්ල	-	081-2494636	mahancoe@gmail.com
වවුනියා ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීය	වවුනියාව	වවුනියා ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීය, වවුනියාව	එන්. නාගලිංගම්	024-2222272	libraryvncor@gmail.com
අඬ්ඩාලව්වෙයි ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීය	අම්පාර	අඬ්ඩාලව්වෙයි ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීය, අඬ්ඩාලව්වෙයි	එම්.අයි.ජයරත්න ඒ.ඩබ්.එම්.හසීම්	067-2277327	ancoe92@gmail.com

ශ්‍රීපාද ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය	නුවරඑළිය	ශ්‍රීපාද ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය, පතන	එම්.පී.ජේ. රෝස්මේරි	051-2244223	-
මඩකලපුව ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය	මඩකලපුව	මඩකලපුව ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය,මඩකලපුව	-	065-2247526 077-5566148	battincoe@gmail.com
පස්දුන්රට ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය	කළුතර	ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය	කමරා	0342237458 0722417704	pasduniatak@gmail.com
පුලතිස්සපුර ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය	පොළොන්නරුව	පුලතිස්සපුර ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය	-	0718657875 0711753919	-
වයඹ ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය	කුරුණෑගල	වයඹ ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය, බිංගිරය	ආර්.එම්. යු.පී. රත්නායක	0322246506	-
රුවන්පුර ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය	රත්නපුරය	රුවන්පුර ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය, වැල්ලඳුර,කහවත්ත	පී.ඒ.ඩී.එම්. ගුණතිලක	0452273019	ruwanpurancoe@yahoo.com
රුහුණු ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය	ගාල්ල	රුහුණු ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය කුරුදුවත්ත, වලභංදුව	-	0912235586	-
යාපනය ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය	යාපනය	යාපනය ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය, කෝපායි	එස්. කුසියන්තන්	021-2230036	jaffnancoe@hotmail.com
දර්ගානගරය ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය	කළුතර	දර්ගානගරය ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය, මසුර්විදිය, දර්ගානගරය	අයි.අයි. ප්‍රියදර්ශනී	034-2275246	-
පේරාදෙණිය ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය	මහනුවර	පේරාදෙණිය ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය, පැණිදෙණිය, මහනුවර	-	081-2388639	-
මහරගම ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය	කොළඹ	මහරගම ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය, මහරගම	යු.කේ.පී.පී. ගුණතිලක	011-2845510	-

ඇමුණුම 02 : ගුරු විද්‍යාල පුස්තකාල නාමාවලිය

ගුරු විද්‍යාල	අයත් දිස්ත්‍රික්කය	ලිපිනය	පුස්තකාලයාධිපති / භාරකරු	දුරකථන අංකය	ඊමේල් ලිපිනය
බලසිටිය ගුරු විද්‍යාලය	ගාල්ල	බලසිටිය ගුරු විද්‍යාලය, බලසිටිය	----	091-2258418	-----
ගිරාගම සෞන්දර්ය ගුරු විද්‍යාලය	මහනුවර	ගිරාගම සෞන්දර්ය ගුරු විද්‍යාලය, පිළිමතලාව	ඒ.එම්.එස්.ආර්.කේ ආල්වීර.	081-22575476	
අමරසූරිය ගුරු විද්‍යාලය	ගාල්ල	අමරසූරිය ගුරු විද්‍යාලය, උණවවුන, ගාල්ල	----	091-2222961	amarasuryate@gmail.com
කෝපායි ගුරු විද්‍යාලය	යාපනය	කෝපායි ගුරු විද්‍යාලය, කොන්ඩවිල් පාර, ඉරුපලායි, කෝපායි	එස්. විජේරත්න	021-2230323	-----
කොටගල ගුරු විද්‍යාලය	නුවරඑළිය	කොටගල ගුරු විද්‍යාලය, නුවරඑළිය	කේ. රාජසේකර	051-2244572	govt.tc.kotagala@gmail.com
මඩකලපුව ගුරු විද්‍යාලය	මඩකලපුව	මඩකලපුව ගුරු විද්‍යාලය, මඩකලපුව	----	065-2222368	----
අඬුබාලවවෙයි ගුරු විද්‍යාලය	අම්පාර	අඬුබාලවවෙයි ගුරු විද්‍යාලය, ප්‍රධාන පාර, අඬුබාලවවෙයි	----	067-2277234	gtcaddalaichenai@gmail.com
ගම්පොළ ගුරු විද්‍යාලය	මහනුවර	ගම්පොළ ගුරු විද්‍යාලය, ගම්පොළ	----	081-2352335	----

ඇමුණුම 03 : ගුරු විද්‍යාල / අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල සමීක්ෂණය පිළිබඳ ප්‍රශ්නාවලිය

අනුක්‍රමික අංකය :

පුස්තකාලය හඳුනාගැනීමේ අංකය :

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය

ගුරු විද්‍යාල / අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ පුස්තකාල පිළිබඳ සමීක්ෂණය

2019

01. පසුබිම් තොරතුරු :

1.1 ගුරු විද්‍යාලයේ හෝ අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨයේ නම :

1.2 දිස්ත්‍රික්කය :

1.3 ලිපිනය :
.....
.....

1.4 විද්‍යුත් තැපැල් ලිපිනය :

1.5 දුරකථන අංකය :

02. විශාලත්වය සහ ප්‍රමාණය

2.1 පුස්තකාලය සඳහා වෙනම ගොඩනැගිල්ලක් තිබේද? 1. ඔව් 2. නැත

2.2 නැතිනම් ප්‍රධාන ගොඩනැගිල්ලේ කොටසක් ලෙස පවත්වාගෙන යන්නේද? 1. ඔව් 2. නැත

2.3 පුස්තකාලයේ බිම් ප්‍රමාණය ආසන්න වශයෙන් (වර්ග අඩි) :

2.4 පුස්තකාලයේ ඉඩකඩ ප්‍රමාණය පිළිබඳ ඔබේ අදහස කුමක්ද?

- 1. ඉතා ප්‍රමාණවත්
- 2. ප්‍රමාණවත්
- 3. තරමක් ප්‍රමාණවත්
- 4. ප්‍රමාණවත් නැත

2.5 එකවර පුස්තකාලය පරිහරණය කළ හැකි පාඨක සංඛ්‍යාව කොපමණද? (ආසන සංඛ්‍යාව)

03. පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩලය

3.1 පුස්තකාල භාර නිලධාරියාගේ/නිලධාරිනියගේ තනතුර හා ශ්‍රේණිය :

තනතුර ශ්‍රේණිය
 ස්ත්‍රී/පුරුෂ භාවය වයස

3.2 ගුරු විද්‍යාලයේ/අධ්‍යාපන විද්‍යා පීඨයේ ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව

3.3 ගුරු විද්‍යාලයේ/අධ්‍යාපන විද්‍යා පීඨයේ ගුරුවරු සංඛ්‍යාව

3.4 පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩලයේ අධ්‍යාපනභාවාත්මක සුදුසුකම් :

තනතුර	ඉහළම අධ්‍යාපන සුදුසුකම්	වෘත්තීය සුදුසුකම්

04. ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක සංවිධානය

4.1 පහත දැක්වෙන එක් එක් අංගය ඔබ පුස්තකාලය මගින් පවත්වාගෙන යන්නේද?

	1. ඔව්	2. නැත
1. පරිග්‍රහණ ලේඛනය(Accession register)	☐	☐
2. රාක්ක ලැයිස්තුව(Self list)	☐	☐
3. පත්‍රිකා සුවිසය(Card catalog)	☐	☐
4. ඉලෙක්ට්‍රොනික සුවිසය(Electronic catalog)	☐	☐
5. නූතන වර්ගීකරණ ක්‍රමයක් (ඩීවී වැනි)
(New Classification)	☐	☐
6. සම්මත සුවිකරණ ප්‍රමිති (Standard cataloging)	☐	☐

4.2 ඔබ භාවිත කරන වර්ගීකරණ ක්‍රමය සහ සංස්කරණය :

1. ඩීවී දශම වර්ගීකරණය (DDC) 21	☐
2. ඩීවී දශම වර්ගීකරණය (DDC) 22	☐
3. ඩීවී දශම වර්ගීකරණය (DDC) 23	☐
4. වෙනත්	

4.3 දැනුම සංවිධානය (වර්ගීකරණය/සුවිකරණය / පිරි සැකසුම්) විධිමත්ව සිදු කෙරේද?

1. ඔව් 2. නැත

4.4 සිදු නොකෙරේ නම් ඒ සඳහා ඇති බාධා කවරේද?

.....

.....

.....

.....

05. දැනුම් සම්පත් සහ එකතු

5.1 ඔබ පුස්තකාලය සතු එකතුවන් මොනවාද?

	1. ඔව්	2. නැත	ප්‍රමාණය
1. බැහැරදෙන එකතුව	☐	☐	_____
2. විමර්ශන එකතුව	☐	☐	_____
3. පුවත්පත් එකතුව	☐	☐	_____
4. වාරසභරා එකතුව	☐	☐	_____
5. ප්‍රාදේශීය එකතුව	☐	☐	_____
6. ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය එකතුව	☐	☐	_____
7. වෙනත්			

5.2 අධ්‍යාපනය සම්බන්ධ විමර්ශන මූලාශ්‍ර

	1. ඔව්	2. නැත
1. විෂය නිර්දේශය	☐	☐
2. ගුරු මාර්ගෝපදේශ	☐	☐
3. පෙළ පොත්	☐	☐
4. අතිරේක කියවීම් පොත්	☐	☐
5. ඉගෙනුම් ආධාරක	☐	☐

5.3 පුස්තකාල සම්පත් සංඛ්‍යාව :

	සංඛ්‍යාව
1. පොත්
2. වාර සභරා(නාම සංඛ්‍යාව)
3. පුවත්පත් (නාම සංඛ්‍යාව)
4. ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය මාධ්‍ය (කැසට්, සුක්ෂම සේයාපට, සේයාපත්‍ර)
5. විද්‍යුත් මාධ්‍ය (සංයුක්ත තැටි, CD/DVD)
6. පරිගණක
7. වෙනත්

5.4 ආයතනයේ අරමුණට සාපේක්ෂව පුස්තකාලයේ සම්පත් පිළිබඳ ඔබේ අදහස කුමක් ද?

1. ඉතා ප්‍රමාණවත්	☐
2. ප්‍රමාණවත්	☐
3. තරමක් ප්‍රමාණවත්	☐
4. ප්‍රමාණවත් නැත	☐

06. පුස්තකාල සේවා

6.1 පහත සඳහන් සේවා අතුරින් ඔබගේ පුස්තකාලය තුළ පවතින සේවාවන් සඳහන් කරන්න.

	1. ඔව්	2. නැත
1. බැහැරදෙන සේවය	☐	☐
2. විමර්ශන සේවය	☐	☐
3. ඡායාපිටපත් සේවය	☐	☐
4. ප්‍රලේඛන සේවය	☐	☐
5. අන්තර් පුස්තකාල පිරුළු සේවය	☐	☐
6. වෙනත් සේවා	

6.2 පුස්තකාලය විවෘතව තබන වේලාව සඳහන් කරන්න.

6.3 ශාරීරික අපහසුතා ඇති ශිෂ්‍යන්ට/ කාර්ය මණ්ඩලයට පුස්තකාලය වෙත ප්‍රවේශවීමේ ක්ෂණික ක්‍රමවේද සකස් කොට තිබේද?

1. ඔව් 2. නැත

6.4 මුළු ලියාපදිංචි පාඨක සංඛ්‍යාව කොපමණද?

කාර්ය මණ්ඩලය ශිෂ්‍ය/ශිෂ්‍යාවන්

6.5 දිනකට පුස්තකාලය පරිහරණය කරනු ලබන පාඨක සංඛ්‍යාව කොපමණ වේද? (ආසන්න වශයෙන්)

කාර්ය මණ්ඩලය ශිෂ්‍ය/ශිෂ්‍යාවන්

6.6 දිනකට සංසරණය වන පොත් සංඛ්‍යාව? (දළ වශයෙන්)

07. පුස්තකාල කළමනාකරණය

7.1 අවසන් වරට පොත් අපහරණය කරන ලද වර්ෂය?

7.2 ඔබගේ පුස්තකාලය තුළ තොග සමීක්ෂණයක් පවත්වන්නේද? 1. ඔව් 2. නැත

7.3 ඔව් නම් අවසාන වරට තොග සමීක්ෂණය කරන ලද්දේ කුමන වසරේ දීද?.....

7.4 ඔබ පුස්තකාලය තුළ ක්‍රියාකාරී පුස්තකාල කමිටුවක් පවත්වාගෙන යන්නේද?

1. ඔව් 2. නැත

7.5 ඔව් නම් පුස්තකාල කමිටුවේ සංයුතිය දක්වන්න.

.....

7.6 පුස්තකාලය කළමනාකරණයේ දී ඔබ මුහුණ දෙන ප්‍රධාන අභියෝග කෙටියෙන් දක්වන්න.

.....

08. තොරතුරු තාක්ෂණ උපකරණභාවිතය

8.1 ඔබේ පුස්තකාලය දැනට ස්වයංක්‍රීයකරණය කර තිබේද ?

- 1. ඔව්
- 2. නැත
- 3. සැලසුම් කරමින් පවතී
- 4. වෙනත්

8.2 ඔව් නම් දැනටමත් ස්වයංක්‍රීයකරණය කර තිබෙන කාර්යයන් දක්වන්න.

- 1. සුවිස
- 2. තොග සමීක්ෂණය
- 3. සංසරණය
- 4. සාමාජිකයින් වෙත සිහිකැඳවීම් නිවේදන
- 5. සාමාජික ලැයිස්තුව
- 6. ඇනවුම් කිරීම
- 7. දඩ මුදල් එකතු කිරීම
- 8. වෙනත්.....

8.3 පුස්තකාලය සතුව ඇති තොරතුරු තාක්ෂණික උපකරණ, සේවා සහ ඒවායේ සංඛ්‍යාව පහත වගුවෙන් තෝරන්න.

උපකරණ / සේවා	ප්‍රමාණය				
	නැත	1	2	3	3ට වැඩි
1. පරිගණක මේස					
2. Desktop computer					
3. Laptop computer					
4. Tab & mobile accessories					
5. CD/DVD					
6. Barcode readers					
7. අන්තර්ජාල සබඳතා (ADSL/4G). Desktop computer					
8. අන්තර්ජාල සබඳතා (ADSL/4G). Laptop computer					

09. පුස්තකාල සංරක්ෂණය

9.1 ඔබ පුස්තකාලයේ පොත්පත් හා ලේඛන සංරක්ෂණය සඳහා ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කරන්නේද?

- 1. ඔව්
- 2. නැත

9.2 ඔව් නම් එසේ අනුගමනය කරන ක්‍රියාමාර්ග කෙටියෙන් සඳහන් කරන්න.

.....

10. නිගමනය හා අනාගත අවශ්‍යතා

10.1 ඔබේ පුස්තකාලය සංවර්ධනය කිරීමට අවශ්‍ය පහසුකම් මොනවාද?

.....

.....

.....

.....

.....

10.2 රාජ්‍ය හා වෙනත් ආයතනවලට ඒ සඳහා ලබාදිය හැකි සහාය කවරේද?

.....

.....

.....

.....

10.3 ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල සේවාවේ අනාගත අභිවෘද්ධිය සඳහා ඔබ කරන යෝජනා මොනවාද?

.....

.....

.....

.....

10.4 පහත සඳහන් කරුණු අතරින් ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය මගින් ඔබට මාර්ගෝපදේශයන් අවශ්‍යවන ක්ෂේත්‍ර මොනවාද?

1.	පුස්තකාල පර්යේෂණ ක්‍රම	☐
2.	පුස්තකාල ශ්‍රේණිගත කිරීම	☐
3.	පුස්තකාල ප්‍රමිති පවත්වාගෙන යාම	☐
4.	පරිගණකගත කිරීම / ඩිජිටල්කරණය	☐
5.	පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය / සම්පත් සංරක්ෂණය	☐
6.	පුස්තකාල සම්පත් සංවිධානය (සුවිකරණය හා වර්ගීකරණය)	☐
7.	පුස්තකාල අභ්‍යන්තර සැලසුම්කරණය	☐
8.	පුස්තකාල ගොඩනැගිලි සැලසුම්කරණය	☐
9.	පුස්තකාල පොත් අස්ථානගතවීම	☐
10.	පුස්තකාල සම්පත් ලබා ගැනීම	☐
11.	කාර්යමණ්ඩල පුහුණුව	☐
12.	වෙනත් (සඳහන් කරන්න)	☐

10.5 පහත සඳහන් ක්ෂේත්‍ර අතරින් ඔබ පුස්තකාල කාර්යමණ්ඩලයට පුහුණුව අවශ්‍ය වන ක්ෂේත්‍ර

දක්වන්න.

1. පුස්තකාල කළමනාකරණය
2. සුවිකරණය හා වර්ගීකරණය
3. ප්‍රතිග්‍රහණ කටයුතු
4. පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය සංරක්ෂණය
5. පුස්තකාල පර්යේෂණ ක්‍රම
6. පරිගණකගත කිරීම්
7. ප්‍රලේඛන සේවා
8. තොග සමීක්ෂණ පැවැත්වීම

9' වෙනත් (සඳහන් කරන්න)
